

Izhaja ob 4. zjutraj.

Štane mesečno Din 25.—; za ino-
smatvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knjižnici ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 36.Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,Račun pri poštnem ček. zvezdu: Ljubljana
št. 11.841. — Praha čisto 78.180
Wien Nr. 105.841.

Ljubljana, 20. marca.

Dr. Koroščeva stranka vendarle prihaja počasi k zavesti, da je bila politika njenih parlamentarcev vseh zadnjih šest let tudi za Slovenijo skrajno škodljiva in popolnoma zavojena. Niti enega pozitivnega uspeha za ljudstvo nima SLS pokazati, več kot pol decenja niso klerikalni voditelji drugega delali kot otepalni prazno slamo državno-pravnih gesel o samostojnosti, avtonomiji in federalizmu, nevzdržna pa so v ljudstvu z najbrezvestnejšo demagogijo vzbujali nezadovoljstvo ter mu slikali, da so še neurejenih povojnih in mlado-državnih razmer krivi drugi in le oni ne, četudi so baš oni sami ovirali vsak napredek, onemogočali redno funkcioniranje Narodne skupščine ter sploh konsolidacijo državnega aparata.

Treba je samo pogledati na Češko in na tamotšnje Nemce, ki zavzemajo v CSR. čisto drug položaj, kakor pa naši klerikalci v Jugoslaviji, da se vidi veliko razliko med enim in drugim. Ustava v CSR je bila sprejeta brez Nemcev in proti njim. Niti najmanjše nade nimajo češki Nemci, da bi mogli še kdaj igrati v CSR odločilno, ali vsaj sodelujočjo vlogo. Zavedajo se in zavedati se morajo, da so vendarle žrtev politike nemškega naroda, ki je po vsej pravici z ozirom na svetovno vojno dolžan delati za dolgo dobo naprej pokoro in reparacijo grehov.

Pri nas jamci ustava enakopravnost in enakovrednost vseh treh bratskih plemen. Vsakemu Jugoslovencu je omogočeno, da se po svojih sposobnostih do kraja izživi, a tudi vsepovsod uveljavlji. Tudi dr. Korošcu in njegovim tovarišem je bilo vse na razpolago. Voditelj SLS je zavzemal mesto ministrskega podpredsednika, dr. Hohnjec je bil podpredsednik parlamenta. Štirje klerikalni ministri so sedeli enkrat skupaj v kabinetu. Minister je mogel postati celo gospod Roškar, da si na celem svetu vlade, katere član bi mogel biti človek take kvalifikacije. Za časa Korošec-Davidovičeve vlade je bil voditelj SLS faktično gospodar situacije v državi, ki je razpolagal z vso oblastjo in z vso parlamentarno in neparlamentarno močjo. Nikomur drugemu kot slovenskim klerikalcem ni bila dana absolutna sila in neograničena prilika, da nele realizira načela svoje politike, marveč da tudi ljudstvu pokaže svojo sposobnost. Skoraj no rokah so nosili v Beogradu dr. Korošec kot reprezentanta »Slovenec«, vse so storili, da bi ga pridobili za konstruktivno delo v državi. Vse nade so žal varale in klerikalci so se tekom let izkazali kot največji intriganti, najbrezvestnejši rovarji v državi, ki so se ob vsaki priliki postavili bodisi kot voditelji, bodisi kot pomočniki na čelo plemenske, verske in protidržavne goje. Češki Nemci so se pokazali napram CSR mnogo boljše in vestnejši, vsekakor pa neizmerno politično zrelejši nego jugoslovenski klerikalci napram Jugoslaviji.

Šele sedaj prihaja »Slovenec«, pa piše, da gre v naši državi »tudi za gospodarska, socialna in kulturna nasprotstva med kraji to- in onstran Save«. Nihče jih ne negira, ravno tako pa ni nobenega pametnega človeka, ki bi še ne uvidel, da se ta nasprotstva s politiko dr. Korošca ali Radića ne le zmanjšujejo, marveč umetno se celo povečujejo. Kdor hoče zajemati iz skupne skleda, mora predvsem sestri k skupni mizi. Kdor pa že sedi pri mizi, a lovi muhe, mesto, da bi zajemal, ta naj se nikar ne pritožuje, če bo odšel od mize lačen. Ravno tako nima pravice zahtevati, da naj ga drugi posade k obloženim skupni mizi, ako noče ničesar delati, ali pa si še celo samo prizadeva, da bi družina ne imela kaj v loncu dati. Le s požrtvovalnim delom, ki je pametno in ljubezni polno, se dajo reševati nasprotstva v rodbini, a samo na ta način je mogoče najti vsestranski sporazum tudi v državi. Kdor pa je nepoboljšljiv grešnik, je sam kriv, če ga družba eliminira in postavi v kot.

Klerikalci se dosedaj čisto nič niso brigali za gospodarska in kulturna vprašanja, da bi se jih reševalo v interesu slovenskega ljudstva. Le v kolikor je to prišlo njihovim strankarski politiki ter njihovim in njihovim voditeljem bisagi, so se pečali tudi s temi stvarmi. In vendar so to glavna vprašanja, na katerih je mogoče graditi lepšo bodočnost Slovenec. Da avtonomistična načela Slovenije ne morejo osrečiti, ni le pokazala 6 letna praksa dr. Koroščeve avtonomistične politike, marveč dokazujejo tudi splošni ekonomski principi, ki pravijo, da je za gospodarsko povzdigo in napredek potreben predvsem obsežen onoten gospodarski in politični teritorij. Zaprite malo Slovenijo s klerikalnim kitajskim zidom, pa boste videli kam boste izvažali obrtne in industrijske izdelke in s čim boste plačevali uvoz obleke, moke, masti in drugih vsakdanjih potrebščin! Uveljavite klerikalna samoslovenska načela in jutri bodo ustavljeni stroji naših tovarn, slovenski delavci pa brez kruhal

Kraljev povratek v Beograd

Vprašanje konstituiranja Narodne skupščine in rekonstrukcije vlade.

Beograd, 20. marca. p. Jutri se vrne v Beograd Nj. Vel. kralj.

S priložnim tednom se pričnejo kakor znano dogodki, pri katerih je po ustavi in parlamentarnem običaju predvideno tudi sodelovanje krone. Z dovršitvijo verifikacijske debate in overitvijo mandatov nastopi konstituiranje Narodne skupščine, rekonstrukcija vlade, slovesna otvoritev parlamentarnega zasedanja. Pri vseh teh aktih sodeluje tudi drugi ustavni faktor. Končna odločitev o radićevskih mandatih je končno dogodek dalekosežnega političnega pomena in je razumljivo, da hoče kralj biti v prestolnici.

V vladi danes ni bilo nič novega. Vse potrebne odločitve glede postopanja Narodnega bloka so storjene in tudi glede konstituiranja Narodne skupščine ter glede rekonstrukcije vlade so potrebna posvetovanja v glavnem že končana. Kar se tiče konstituiranja parla-

menta, bo po sporazumu v Narodnem bloku predsedniško mesto pripadlo radikalom ter stoji kandidatura bivšega ministra Srbića vedno bolj v ospredju, od obeh podpredsedniških mest zasede eno radikali, drugo samostojni demokraci, ki dobijo tudi mesto enega skupščinskega tajnika. Zatrjuje se, da bo za podpredsednika Narodne skupščine izvoljen minister dr. Grisogono.

Seja Narodne skupščine je sedaj definitivno določena za nedeljo dopoldne ob 9. uri.

KLUBSKE SEJE VLADINE VEČINE.

Beograd, 20. marca. p. Nocoj se je vršila seja kluba samostojnih demokratov. Na seji se je razpravljalo o politični situaciji, o parlamentarnem delu ter o vprašanjih, ki se tičejo konstituiranja Narodne skupščine ter izvolitve skupščinskih odborov.

Za popoldne sklicana seja radikalnega poslanskega kluba je bila iz tehničnih razlogov odložena na jutri dopoldne.

Kompromisne ponudbe opozicije

Blokaši ponujajo razveljavljenje mandatov direktno kompromitiranih voditeljev HRSS. — Ostali radićevci naj bi podali lojalnostno izjavo.

Beograd, 20. marca. p. Tudi danes so se vršila med šefi opozicije onemogućena posvetovanja o nadaljnji taktiki v Narodni skupščini. Dopoldne je imel Davidovičev poslanski klub sejo, na kateri so bili določeni govorniki za verifikacijsko debato ter se je vršila daljša, mestoma zelo burna debata o dosedanjih zavojenih taktiki opozicijskega bloka. Pristaši grupe Koste Timotijevića in zlasti nekateri mlajši poslanci so ostro nasprotovali temu, da bi Davidovičeva stranka ostala solidarna z radićevci, ako le-ti bistveno ne spremenijo svojega političnega programa. Osebito pa je bila ideja abstinence z vso odločnostjo odklonjena. G. Davidović je svoje poslance tolažil s tem, da bo verjetno doktor Trumbić se vrnil iz Zagreba z znatnimi programatičnimi koncesijami s strani St. Radića. Napovedoval je, da bodo izjave, ki bi jih bili radićevci pripravljali dati v plenumu Narodne skupščine popolnoma preobrnile situacijo.

O tem se mnogo pripoveduje. Baje bi imela naglašati, da se bo HRSS v bodoče borila samo z legalnimi sredstvi, ki so dopuščena v okviru monar-

hije in ustave. Kar se tiče revizije ustave bi izjava poudarila, da se naj revizija izvrši le glede onih točk, ki bi se v praksi pokazale kot neugodne in na način, kakršni je predviden in predpisan v sami ustavi. Vse to so zaenkrat le govorice, ki se širijo iz krogov voditeljev opozicijskega bloka, kateri z vneto iščejo kompromisne formule, ki bi jih obvarovala popolnega poraza. Tako so bile danes vodilnim politikom Narodnega bloka dostavljene sporočila, da bi opozicijski blok pristal na to, ako se razveljavijo mandati direktno kompromitiranih voditeljev HRSS, če bi parlamentarna večina ostala radićevske mandate po predhodni primerni izjavi s strani dotičnih poslancev verificirala. Pri tem projektu igra očividno veliko vlogo tudi ambicija tako zvane Trumbičeve skupine, ki bi rada eliminirala Radića in njegove ožje tovariše ter vzela vodstvo hrvatske politike v svoje roke.

Za nocoj je naznanjen prihod doktorja Trumbića, dr. Lorkovića in Pavla Radića, ki so se v Zagrebu sestali s Stjepanom Radićem in prinašajo menda s seboj Radićeva poročila.

Klerikalci položijo mandate

Zagreb, 20. marca. n. Današnje »Novosti«, ki dobivajo svoje informacije iz vodilnih opozicijskih krogov, objavljajo iz večerajšnje seje šefov opozicijskega bloka sledečo vest: Na današnji seji so predstavniki Hrvatske Zajednice in Slovenske Ljudske stranke obvestili gosp. Davidovića, da sta ti dve stranki odločeni, da v slučaju eksodusu opozicije iz parlamenta oni hrvatski (odnosno zajedničkarski) in slovenski (t. j. klerikalni) poslanci, katerih mandati bodo potrjeni, podajo ostavko na svoje mandate. Z ozirom, da je ta sklep novum v razvoju borbe opozicije, je g. Davidović sklical sejo svojega poslanskega kluba.

Pospešena preiskava proti Radiću

Zagreb, 20. marca. r. Preiskovalni sodnik dr. Körber je izjavil danes, da se nadaljuje preiskava proti Radiću s pospešenim tempom. Po njegovem mnenju bo zaključena okoli Velike noči, ako ne nastanejo kake nove ovire in ne bo dostavljen še nov preiskovalni material. Ako bo preiskava v resnici zaključena okoli Velike noči, se bo vršila glavna razprava že sredi maja ali junija.

Socialna vprašanja se najbolj mizerno rešujejo v malih razmerah. Še poredne večje države ne morejo delati zadovoljno socialne politike, kar najbolje dokumentira klic: »Proletarci vseh dežel, združite se!« Faktično je baš socialno vprašanje ono, ki se da reševati internacionalnim putem, a le, če je zanj dana podlaga velikega gospodarskega blagostanja. Siromak ostane na žalost vedno siromak, mimo katerega gre socialno vprašanje.

In kulturno vprašanje? V dobi, ko je treba, da zavladajo med narodi in državami kot nova internacionala, kulturni nacionalizem, ni mogoče za Slovence reševati kulturnega vprašanja pod vaškim klerikalnim zvonom ali pa pod jezuitskim klobukom ljubljanskega škofa. Baš radi klerikalizma je največji problem Slovenecv kako naj se zavaruje kultura naroda pred nekulturo mase, ki je pri nas docela zavisna od nadvlade v bistvu protikulturne in reakcijske politike duhovščine. Iz istega

Razveljavljenje komunističnih mandatov v Bolgariji

Sofia, 20. marca. r. Z ozirom na dejstvo, da je bil zakon o zaščiti države, ki ga je sprejelo Sobranje 10. marca, sankcioniran, so bili razveljavljeni mandati vseh petih komunističnih poslancev bolgarskega parlamenta. V debati so komunistični poslanci skušali rešiti svoje mandate s slovesno izjavo, da obsojajo metode tretje internacionale in da ostanejo le pristaši marksističnega programa. Parlament te izjave ni vzel za resno, češ, da gre le za taktičen trik, ne pa za programsko preorijentacijo komunistov.

Proti bivšim komunističnim poslancem bo sedaj, kakor se zatrjuje, uvedena tudi kazenska preiskava na podlagi novega zakona.

Smrt sovjetskega politika

Moskva, 20. marca. a. Nenadoma je umrl na kapi predsednik osrednjega izvršilnega odbora sovjetske Unije Nariman Narimanov. Bil je 54 let star. Bil je eden organizatorjev socialne demokracije v turško-tatarskih pokrajinah Rusije. Leta 1917 je bil načelnik orijentskega oddelka pri komisariatu za zunanje zadeve. Leta 1920 je postal predsednik sveta ljudskih komisarjev v Cerbadžanu.

vzroka smo tudi proti politični avtonomiji Slovenije, ker jo klerikalci forsirajo samo zato, da bi z inferioznostjo kvantitete zatrli superiornost kvalitete.

Slovenija ne sme biti v Jugoslaviji nikdar izročena klerikalcem na milost in nemilost, ako nečemo, da bo upropaščena kulturno, socialno in gospodarsko, kar se pravi narodno.

Zadnje dni izgleda, kakor da bi klerikalci sami uvideli, da je njihova politika za nas Slovence katastrofalna. V opozicijskih listih čitamo, da nameravajo klerikalni poslanci odložiti svoje mandate. To bi bila pravična obsodba lastnega dela in lastnega končnega uspeha in pravilen zaključek šestletnega upropaščanja slovenskih interesov s strani klerikalne stranke. Naj bi vsi dobri geniji, ki čuvajo nad usodo slovenskega dela našega naroda, potrdili gospoda Korošca in njegove tovariše v sklepu, ki ga klerikalni poslanci napovedujejo!

Poročilo verifikacijskega odbora

Predlaga se anketa za okrožje Maribor-Celje in odgovitve verifikacije tamkajšnjih klerikalnih mandatov, razveljavljenje radićevskih mandatov in volitve v bregalniškem okrožju.

Beograd, 20. marca. p. Danes je bilo dano v tisk poročilo verifikacijskega odbora, ki je jako obširno ter sestoji iz dveh delov: iz poročila večine in minoritetnega votuma opozicije. Referent večine je posl. Simonović, manjšinske predloge bodo zastopali poslanec Polić, Kumandul, Džefar Kuleaović, Hohnjec in Vulić.

Poročilo odbora večine je razdeljeno v dva dela. Prvi obsega neoporne mandate katerih verifikacija se predlaga. Drugi obsega predloge glede oporečnih mandatov in sicer:

1. glede volitev v okrožju Maribor-Celje se predlaga na podlagi pritožbe Vekoslava Spindlerja v smislu čl. 7. in 121 poslovnika parlamentarna anketa ki naj ugotovi ali se je vršil v konkretno navedenih slučajih verski teror, s katerim se je izvajal na volice moralni in fizični pritisk, oziroma, v koliko je ta pritisk vplival na popolno svobodno izražanje volje volitev in v koliko je bil s tem kršen čl. 12 ustave. b) ali so bili volilni imeniki v 56 občinah, navedenih v pritožbi, nepotrjeni od pristojnega sodišča, ali so bile v imeniku vpisane osebe brez volilne pravice in ali so bile iz volilnih imenikov črtane osebe, ki so imele volilno pravico; c) ali so se dogodile nepravilnosti na 81 voliščih, kakor navaja to pritožba: Dokler parlamentarna anketa ne izvrši svoje naloge, naj se verifikacija mandatov liste dr. Korošca v tem okrožju odloži.

2. Glede volitev v bregalniškem okrožju

Mednarodne razprave o zavarovanju svetovnega miru

Minister Beneš o ženevski bilanci. — Vse zavisi od Nemčije. — Nemške zahteve.

Berlin, 20. marca. z. Nemški politični krogi gledajo zelo skeptično na razvoj mednarodnih pogajanj, ki so v teku glede zavarovanja svetovnega miru. Poudarjajo sicer, da si Nemčija iskreno želi ugodnega poteka, izjavljajo pa, da mora Nemčija za svoj pristavek na uvedeno akcijo zahtevati gotove pogoje. Predvsem je treba, da se točno določi termin evakuacije Porenja in Poruhra, dalje mora preiti vojaška kontrola od zaveznikov na Zvezo narodov, kontrola sama pa se mora omejiti, tako da za Nemčijo ne bo pomenila ponižanja in šikaniranja. Ker so mednarodni razgovori še v polnem teku, je bila za danes napovedana zunanje-politična debata v državnem zboru odložena.

London, 20. marca. s. »Daily Mail« piše v zvezi z današnjo sejo kabineta, da bo Chamberlain na seji poročal, da bi se moglo razpravljati o skleni dveh pogodb, in sicer 1.) o pogodbi glede varnosti zapadnih sil ter 2.) o pogodbi držav, ki so zainteresirane na vzhodu, tako da bi tvorili faktično podlago tem razpravam dr. Beneševi predlogi glede

se predlaga radi dokazanega terorja, ki so ga vršile bugarske tople, njihovo razveljavljenje;

3. predlaga se razveljavljenje vseh mandatov HRSS. Predlog je obširno utemeljen ter se navaja posebno kot dokazano dejstvo, da je HRSS po lastni inicijativi in soglasnem sklepu predsedstva mednarodne seljačke zveze v Moskvi od 1. julija l. l. sprejeta v seljačko internacionalo. Omenjeno predsedstvo je ugotovilo, da odgovarja predlog za sprejem v to internacionalo vsem sklepom kongresa, ki se je vršil meseca oktobra 1924 v Moskvi in na katerem se je osnovala seljačka internacionala; da je glavni namen osnovanja te seljaške internacionalne, katere idejni ustvaritelji so očitljivi predstavniki sedanje komunistične vlade in kominterne v sovjetski Rusiji, organiziranje seljstva v raznih državah v svrhu snovanja revolucionarnih blokov, da bi organizirano seljstvo in delavstvo zavarovalo na eni strani komunistični režim v Rusiji, na drugi strani pa, da bi čimprej pripomoglo k integralni zmagi komunizma tudi v ostalih državah; da je kongres kominterne lanske leto v svoji resoluciji z zadovoljstvom ugotovil progresivno delo seljačke internacionalne, in da je tudi izjavil, da mora komunistično delavstvo pomagati seljaškemu gibanju, ker se samo na ta način more izvajati popolna zmaga proti buržoaziji. Poročilo navaja nadalje dokaze o zvezi HRSS s komunistično internacionalo.

Strahovit vihar uničil celo pokrajino

Grozna elementarna nesreča v Ameriki. — Okrog 2000 mrtvih in 8000 ranjenih.

(Glej tudi poročilo na 5. strani.)

New York, 20. marca. s. Zadnja poročila o katastrofalnem ciklonu v Severni Ameriki dajejo sklepati, da so žrtve še mnogo številnejše, kakor se je domnevalo po večerajšnjih uradnih vesteh. Ceni se, da je bilo pri katastrofi 1700 ljudi ubitih, 5000 na težko ranjenih, 2000 ljudi je brez strehe. Ciklon, ki ni trajal niti pet minut je divjal s hitrostjo 400 milj v minuti. Njegova širina je znašala samo 1500 m. V tem pasu in 300 km daleč je bilo vse zravnano z zemljo.

Po zadnjih vesteh je ciklon težko prizadel 15 krajev v državi Illinois, po pet krajev v Indijani in Kentucky.

London, 20. marca. z. Po vesteh iz

New Yorka cenijo danes zjutraj število mrtvih na 1800—2000, število ranjenih pa na 8000. Delo rešilnih in pomožnih ekspedicij je silno težko, ker so po katastrofi udarjeni kraji zelo oddaljeni drug od drugega. V dveh vaseh se izmed vsega prebivalstva ni rešil niti eden. V Bentonu je vihar razrušil šolo, v kateri je bilo pri pouku okrog 300 dečkov in deklic. Vsi so pokopani pod razvalinami. Podrobnosti o nesreči, kakršne ameriška zgodovina še ne pominja, se doznajajo le polagoma, ker je vihar razrušil tudi vse telefonske in brzojavne naprave. Zdaj montirajo v vsej naglici brezžične aparate.

Jugoslovensko tobačno skladišče v Trstu?

Trst, 20. marca. a. Iz zanesljivega vira se doznava, da namerava jugoslovenska uprava davnih monopolov ustanoviti v Trstu nekako bazo za uvoz in izvoz ter predelovanje tobaka. V ta namen išče uprava v tržaški prosti luki skladišče, v katerem bi bilo mogoče namestiti približno 5 do 6 milijonov kilogramov, to je 500 do 600 vagonov tobaka. Pri delu bi bilo zaposlenih v tem skladišču redno 600 do 700 delavcev.

Kakor se doznava, se baje z neke strani v Trstu deluje proti temu, da bi se kako skladišče v prosti luki oddalo jugoslovenski upravi. To prizadevanje bi bilo za tržaške delovne razmere zelo slabo, ker v Trstu itak zelo potrebujejo dela in zaslužka. Tem lažje pa se zgodi, da ta dobljček Trstu odide ker se je doznalo, da je uprava javnih skladišč v Reki ponudila jugoslovenski upravi državnih monopolov tako skladišče pod zelo ugodnimi pogoji. Današnji tržaški večerni listi pišejo o tej stvari obširno in izražajo

jo željo, da bi na vsak način ta zasnova jugoslovenske monopolne uprave ostala v Trstu.

Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca

Beograd, 20. marca. p. Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca se bo letos vršila v Rimu dne 17. aprila. Povabljen je tudi naš parlament, da se udeleži te konferenca.

Volitve na Grškem

Beograd, 20. marca. p. Ministrstvo za zunanje stvari je prejelo obvestilo, da je pri grških volitvah dne 18. t. m. dobil Mihail Kopulov ogromno večino. Opozicija, katero predsednik je Papanastasio, je zapustila parlament.

Cesarica Šarlota nevarno zbolela

Pariz, 20. marca. s. Kakor javljajo iz Bruselja, je vdova bivšega mehiškega cesarja Maksca, cesarica Šarlota v 85. letu starosti težko obbolela na španski,

Lord Curzon umrl

Včeraj jutraj je umrl v Londonu znani angleški državnik lord Curzon. Curzon se je rodil 11. januarja 1859. v Kestonu kot sin duhovnika. Posvetil se je v mladih letih politiki in bil izvoljen leta 1886. kot poslanec konservativne stranke v spodnji zbornici. Od leta 1891. do 1892. je bil državni podtajnik za Indijo, od leta 1895. do 1898. za državni podtajnik v ministrstvu za zunanje zadeve. Njegovo obširno poznanje razmer v Orientu, posebno v Perziji in Indiji je povzročilo izredno naglo njegovo napredovanje. Že leta 1899. je postal podkralj Indije, kjer je ostal polnih šest let in storil zelo mnogo za okrepitev angleškega vpliva v Indiji. Njegova indijska politika je bila naperjena v prvi vrsti proti Rusiji, proti kateri je nastopil z vsem svojim vplivom posebno na lausanski konferenci, ko je bil angleški ministrski predsednik. Kasneje je prišel v oster konflikt z lordom Kitchenerjem, ki je zahteval dalekosežno neodvisnost armade od civilne oblasti.

Ko se je lord Curzon vrnil v Anglijo, je prevzel vodstvo konservativne stranke v lordski zbornici. Med vojno je deloval z vsemi silami za nadaljevanje boja do popolnega uničenja Nemčije. Za časa mirovne konference v Parizu je zastopal Balfourja kot zunanjega ministra. Po odstopu ministrskega predsednika Lloyd Georgea, s katerim je živel v hudem nasprotju, je stopil kot zunanji minister v kabinet Bonar Lawa. Takrat je prišel v zelo napeto razmerje s Poincaréjem, kateremu je odklonil nameravane sankcije proti Nemčiji radi povratka nemškega prestolonaslednika v Nemčijo. Sploh je bil lord Curzon odločen nasprotnik francoske okupacijske politike. V sedanjem Baldwinovem kabinetu je bil lordski predsednik tajnega sveta, na Angleškem zelo vplivno mesto, ki ga na Curzon ni mogel več polno izbrati, ker je začel že pred letom dni bolehati.

V londonski družbi je užival pokojnik vsled svojega res svetovnega obzora velik ugled; ker je bil pri tem tudi vesel in prijeten družabnik, je bila njegova markantna postava s skoro neprestano se smehljajočim obrazom tem bolj dobrodošla v vsaki družbi. Anglija je izgubila z njim enega svojih najboljših reprezentantov.

Osmrtnice v francoskih tiskih

Pariz, 20. marca. S. Spominu umrlega lorda Curzona, ki ga francoske časopise nikdar ni posebno pozdravljale, posvečajo današnji listi daljše članke, v katerih dosledno kritizirajo politično delovanje Curzona. Pariški «Temps» meni, da je on med vsemi angleškimi državniki največ pripomogel, da se je antanta oslabil. V tem smislu je deloval že med vojno in njegova politika je privedla do lausanske pogodbe, ki je uničila rezultat zmage zavezničar na vzhodu. Tudi po smrti je bil lord Curzon zapustil zunanji urad, je bil njegov vpliv v angleškem kabinetu še vedno zelo velik.

Pred kulturnim bojem v Franciji

V Franciji se množijo znaki bližajočega se kulturnega boja, ki se more razviti iz politike radikalne stranke proti Vatikanu. Pretekli mesec je došlo v Marseilleu in Avignonu celo do krvavih spopadov ter sta bili celo dve smrtni žrtvi na zborovanjih katoličanov v teh dveh mestih. Razmere so se od tega časa še poostrele, kar zlasti potrjujejo okoliščine francoskih kardinalov in nadškofov na javnost kakor tudi odgovor radikalne vladne stranke nanj. Pismo nadškofov izgleda kakor bojna napoved ter poziva skoro k nezakonitim dejanjem proti državnim odredbam. To pismo naglašja, da se cerkev sicer ne vmešava v vprašanje političnega prečiščenja in da more biti katoličan republikanec, rojalist ali bonapartist, nezamrzljiva pa je pripadnost h katoliški cerkvi s socializmom ali komunizmom. Pričeti se mora boj proti laičnim zakonem, ki imajo samo ime zakonov, kar pa v resnici niso. Ti zakoni so vzrok zakonolomstvu in propadanju prebivalstva. Pismo poziva katoličane, naj se organizirajo za boj in otreslo predsednika, da se morajo verni katoličani pokoriti zakonu.

To pastirsko pismo je vzbudilo nevoljo tudi v zmernejših krogih, ker se postavlja na stran skrajnih konservativcev. Opozicija smatra za primerno, da nastopi proti Herriotovi vladi s pomočjo kulturnega boja. Kot znano, je Herriot ob prevzemu vlade izjavil, da mora politik ostati zvest svojemu naziranju, kadar pride do moči. S tem je utemeljil svoje stališče napram Vatikanu, pri čemer je seveda predvsem upošteval zahteve skrajne levice svoje večine. Posledica tega je bila, da se je iz proračuna črtala postavka za vatikanske poslanike. Senat tega sklepa zbornice še ni odobril. Finančni odsek senata se je neposredno izrekel za ohranitev vatikanskega poslanstva s tem, da sploh ni odobril proračunskih postavk za zunanjo diplomatsko službo. Predsednik odseka senator de Monzie je sicer ob tej priliki svaril pred prenatrženostjo ter je naglašal, da se snuje kompromis glede vprašanja diplomatskega zastopstva pri Vatikanu. Govorilo se je, da bo de Monzie poslan kot poseben odposlanec v Rim in da pusti papež še nadalje svoje nuncija v Parizu, s tem bi bila nevarnost večjega spora odstranjena. Tak je bil položaj pred pastirskim pismom nadškofov, po katerem pa se je znatno poslabšal.

Tudi dogodki na Alžaskem so mnogo pripomogli k poostrenju odnosov med

cerkijo in državo. Parlament je pretekli teden pričel razpravljati o zakonu, po katerem bi se izenačila uprava v Alžaciji in Loreni s francosko. V Alžaciji pa imajo konservativci mnogo pristašev in četudi so centralisti, vendar pa zastopajo v šolskem vprašanju za ohranitev dosedanjih razmer v Alžaciji. Pod vodstvom duhovščine nastopajo proti laičski šoli. V parlamentarni debati je preteklo soboto socialistični govornik Pliogte, župan v Strasbourgu zahteval, naj se tudi v Alžaciji uvede laičska šola in odpravi verouk iz šol. Odgovor na to je sledil v šolski stavki, ki se je pod vodstvom duhovščine pričela v ponedeljek izvajati v Alžaciji. Kakor poročajo, so duhovniki osebno brnili otrokom vstop v šolo in v vaseh se udeležuje nad polovico otrok šolske stavke. Strasbourški škof je imel govor, v katerem je izjavil, da božje postavbe ne prepovedujejo stavke in da zakona proti konfesionalni šoli ni smatrati kot zakona, radi česar ga ni treba izpolnjevati.

Radi oklica nadškofov in šolske stavke v Alžaciji se tudi vladne stranke pripravljajo na boj. Ministrski predsednik Herriot je v nedeljo ob odkritju spomenika Jauresu v Castresu z ozirom na pastirsko pismo nadškofov dejal: «Ako se v 20. stoletju izjavlja kakor v srednjem veku, da ni nobene vere izven dogem, potem protestiramo z vsemi silami proti temu, ker moramo braniti svobodo in mir. Nikdar nisem ogrožal svobode misli ali vesti. Pristaši smo laičske šole in zato proglašamo pravico do svobode vesti. Protestiramo proti trditvi, da sta znanost in svoboda malka.»

Posebna deklaracija socialno - radikalne stranke označuje pismo škofov kot bojno napoved državnim zakonom, svobodi in demokraciji, kot poziv na državljansko vojno in kot dokaz omejenosti, nestrpnosti in fanatizma.

Kakor je iz navedenega razvidno, ni izključeno, da se lahko razvije v Franciji v polni meri kulturni boj. Skrajna desnica delj z vsemi silami na to, da ne pride do sporazuma in da bi si priborila pri tem kak dobiček. Potek nadaljnjih dogodkov bo pokazal, v koliko se ji bo to posrečilo.

Železniško omrežje v Jugoslaviji

(Službeno poročilo.)

Službeno glasilo prometnega ministrstva objavlja pregled vseh prog v naši državi po stanju z dne 1. februarja 1925. Iz tega zanimivega seznama je razvidno, da znaša dolžina vseh železniških prog v naši državi 9894,6 km (ne računajoč pri tem 274,1 km dvotirnih prog in 28,2 km prog na mejah, kjer so tračnice razdrte). Normalnotirnih prog je 6640,2 km, ozkotirnih (širina 0,76 m) 2525 km in (0,60 m) 545,9 km (1 m) 183,5 km. Beograjska direkta lina 3035,4 km, zagrebška 2240,4 km, subotička 1945,3 km, sarajevska 1538,8 km in ljubljanska 1139,9 km. V te številke pa so vštete tudi privatne proge, ki jih ne izkorišča država, ampak vršijo poedine direktije nad njimi le vrhovno nadzorstvo v imenu prometnega ministrstva. Teh privatnih prog je pod beograjsko direkto 130,6 km, pod zagrebško 203,3 km in pod sarajevsko 42 km. V gradnji je sedaj 116,5 km normalnotirnih prog, in sicer: Gračac - Knin 67 km, Titel - Orlovat 27,5 km in Niš - Prokuplje 22 km.

Vse železniške direktije v državi razpolagajo s 1127 uporabnimi lokomotivami normalnega tira in 422 ozkotirnimi. Neuporabnih lokomotiv normalnotirnih je 950 in ozkotirnih 288. Uporabnih tovornih vagonov imamo za normalnotirne proge 27.394 in za ozkotirne 3312. Neuporabnih tovornih normalnotirnih vagonov je 15.729 in ozkotirnih 1112. Na vsakih 100 uporabnih vagonov pride torej 57 neuporabnih. Stanje osebnih vagonov v tem izkazu ni navedeno.

Za našo propagando v tujini

Značilen članek Luje Vojnovića.

Beograjsko «Vreme» prinaša obširen članek izpod peresa Luje Vojnovića, v katerem se avtor toplo zavzema za našo propagando v tujini. Članek povsem pravilno naglašja, da je v Evropi razprostrta cela mreža intrigantskih elementov, ki skušajo izpodkopavati ugled naše mlade države. Ti neprijateljski elementi naše države so seveda v ozkih zvezah z defetističnimi organizacijami naših federalističnih, republikanskih in revolucionarnih strank.

Ti elementi čutijo potrebo, da siepijo evropsko javnost z raznimi intrigantskimi gesli in frazami. Tako naglašajo, da je naša potreba, da se naša država razcepji v več federativnih ali nevtiralnih državah, nato zopet, da so narodne manjšine izpostavljene krutemu preganjanju in končno, da je Srbija hegemonistična in celo kriva na izbruhu svetovne vojne. Vsa sredstva so jim dobra, samo, da bi padel kredit naše države, da bi bila preslepljena evropska javnost in da bi se povečalo nezadovoljstvo v lastni državi. Jasno je, da je silajna zmaga Narodnega bloka deloma izigrala te dalekosežne destruktivne načrte, a še jasneje, da je vlada Narodnega bloka dolžna, da energično pobija podla natočevanja plačanih agentov v inozemstvu.

Med temi inozemskimi zarotniki se najbolj odlikuje neka angleška dama Miss Durham, ki je storila že mnogo za bivši kraljevini Srbiji in pozneje tudi Crni gori. Leta 1913. je ta dama dospe-

la v Crno goro, da se «upozna» z najmanjšo balkansko državo. Bila je povsod gostoljubno sprejeta in celo kralj Nikita jo je sprejel na svojem dvoru. Iz Crne gore je odpotovala v Skader in od tam v domovino. Takoj pa je pričela širiti najpogubnejše in najnesramnejše laži o Crni gori. Pozivala je angleško javnost, da zbira prostovoljne prispevke za vse, ki trpe pod srbskim in črnogorskim jarmom. Ustanovila je poseben «The Albanian Relief Fund» in prevzela sama načelstvo fonda. Sličnih protisrbskih akcij je podvzela še mnogo in si je sploh stavila za svojo najvažnejšo nalogo, da po inicijativi raznih izdajalskih elementov v tujini izpodkopa ugled našbednejši in z vojno slavo ovenčani srbsko-črnogorski armadi in mučeniškim trpljenjem. Takih in odličnih pojavov navaža L. Vojnović večje število.

Ti žalostni dokazi, pravi Lujo Vojnović, so za nas velik nauk, imperativna dolžnost za našo nacionalno vlado, da brez usmiljenja preganja defetistične manevre v tujini in da skuša ustanoviti posebno «narodno obrano» v tujini. Le tako bo inozemstvo spoznalo pravo stanje stvari in s prežiranjem prehajalo preko podlih plačancev in izdajalcev.

Politične beležke

+ Denunciacije in denuncijanti. Doktor Koroščekova «Naša Straža» piše, da je dr. Pivko «denunciral Slovence», ko je v verifikacijskem odboru navedel klerikalne sleparije in slučajne klerikalne nasilja pri volitvah na Štajerskem. Verjamemo, da je bilo klerikalcem neljubo, ko so se pred širšo javnostjo dokazale njihove volilne goljufije, vprašati pa moramo, kje bi se naj proti njihovim volilnim goljufijam protestiralo kakor v verifikacijskem odboru? Ali naj bi mirno dopuščali, da bi klerikalci nemoteno delali še naprej slične goljufije, kakor pri zadnjih volitvah in da bi nemoteno sedeli na priseljenih lovorikah? Doktor Pivko je v verifikacijskem odboru navedel gola dejstva, s čimer ni «denunciral Slovence», pač pa povedal, da klerikalni poslanci niso upravičeni zastopati Slovencev, ker so si pridobili glasove z nasiljem, z zlorabo vere in cerkve in s potvorenimi volilnimi imeniki. Kar pa se tiče denunciranja Slovencev in ljudi, ki so ta denunciranja vršili, je znano še izza svetovne vojne, da jih je iskati samo v vrstah klerikalne stranke.

+ «Naša Straža» in štajerske volitve. «Naša Straža» poroča o poteku razprave v verifikacijskem odboru v pristnem žebotvskem tonu. Dr. Pivko je bil velik revež na pondeljki seji. «Straža» poroča, da je stal bled kakor stena med radikali, ko se mu je približal Žebot in udaril z vso silo ob poslansko klob. «Pivko se odmika in drketa», pravi «Straža». In ko so skočili trije klerikalni tigri pokonci, je Pivko popolnoma umolknil. «Poštenjši radikali so se odmikali od Pivka in strme zasledovali protest slovenskih poslancev. Pivku so pomagali samo čudni elementi (!), kakor je bosanski Kobasica itd. Predsednik dr. Srškič je bil pod vtisom nastopa naših zastopnikov primoran prekiniti sejo. Tako smo obračunali s Pivkom in mi zamašili usta, da si ni upal več denuncirati...» piše «Straža». Pivko je bil ves zbežan in v zbornici se je pojavil tudi dr. Žerjav, ki je grozil vladi (!), da izstopi, ako bi verifikacijski odbor potrdil mandate na Štajerskem. Na tak način poroča «Straža», ki meni, da za njene «verne bralce» vse dobro in da morajo vse verovati, kar dr. Korošček ministar vanjo zapiše. Kako so klerikalci «zdelali» dr. Pivka v verifikacijskem odboru, smo že poročali. Uspeh klerikalne trojice Žebota, Hohnjca in Smodeja je bil, da je določena za volitve na Štajerskem preiskovalna anketa. Če bodo klerikalci doživeli napram dr. Pivku še par takih uspehov, bo kmalu ves slovenski «Jugoslovanski klub» doma!

+ Razvoj političnega položaja. «Reč» piše z ozirom na sklepe verifikacijskega odbora: «Klub nejasnosti stališča opozicije, ki ni pričakovala tako enoznačnega nastopa Narodnega bloka, je jasno, da se mora vztrajati v dosedanj smeri dole, dokler ne popokajo vse niti, ki vodijo v neprijateljsko inozemstvo in dokler ne preidejo vse stranke opozicije k realni državotvorni politiki. Grožnje opozicije so zelo neresne. Narodni blok ne more in ne sme popuščati, posamezne opozicijske stranke se ne morejo in ne smejo abstinirati radi svojih posebnih interesov. Ti posebni interesi so ravno oni činitelj, ki ni nikdar omogočil opozicijskemu bloku nastopati popolnoma kompaktno, razen v skupni želji, večji vlado PP.» — Po našem mnenju je bila opozicija ravno zato vedno tepe na, ker ni bila nikdar enotna in bo še tudi v naprej, dokler jo razvoj političnih razmer ne bo od brezplodne ustavne borbe prisilil k pozitivnemu konstruktivnemu delu.

+ Odgovor «Politiki». Radikalna «Samouprava» odgovarja na trditve «Politike», da bi bilo bolje, ako bi se z razveljavitvijo mandatov HRSS počakalo na sodno razsodbo o krivdi HRSS, ker bi potem sklep skupščine predstavljajal samo izvršitev sodnega sklepa. «Samouprava» naglašja, da vlada niti v enem slučaju ni predlagala sodišču, naj odloči, ali je Radičeva stranka z vstopom v seljaško internacionalo postala komunistična ali ne. Sklep ministrskega sveta, znan pod imenom «obznanje», je bil storjen v izključni pristojnosti upravne oblasti na podlagi Člena 1. zakona o zaščiti države in na predlog notranjega ministra ter po ugotovitvi Radičevih zvez v Moskvo. Ta sklep je obva-

zen za vse državne oblasti, kazensko postopanje proti poedincem je pa seveda čisto sodnijska stvar. Zakon o zaščiti države dopušča v členu 15. samo en poseben slučaj, v katerem se je mogoče pritožiti proti sklepu lokalne uprave oblasti na sodišče prve stopnje, oziroma na kasacijsko sodišče. Ta člen pa se ne tiče sklepa notranjega ministra in ministrskega sveta na podlagi čl. 1. in 18. zakona o zaščiti države. Kar se tiče obtožbe proti Radičevim tovarišem, ni osnovana na pripadnosti h komunistični internacionali, ampak na dejanjih, ki jih zakon označuje kot zločine. Ta odgovor pobija tudi trditev klerikalnega tiska, da je verifikacijski odbor protizakonito razveljavil mandate HRSS, ker ni čakal na sodno odločitev. Verifikacijski odbor je razveljavil mandate Radičeve stranke po ugotovitvi upravnih oblasti, da je HRSS v zvezi s komunistično internacionalo, in mu po predpisih zakona o zaščiti države sploh ni bilo čakati na tozadevno sodno ugotovitev.

+ Tudi frankovci se odrekajo republike. «Hrvat» beleži, da so frankovci razposlali med hrvatsko seljaštvo 40.000 rdečih letakov, s katerimi javljajo, da so sicer še nadalje pripravljeni «boriti se za hrvatske republikanske pravice», toda samo tedaj, ako je hrvatski narod še vedno prožet z republikanskim in slobodnjaškim duhom. Da se to zamore nedvoumno ugotoviti, nameravajo hrvatski frankovci prirediti po vseh sestankih. «Hrvat» to komentira tako, da se temu frankovskemu plebiscitarenju ne bo nihče odzval, naka bodo frankovski gospodje lahko mirno ugotovili, da hrvatski narod ni več republikanski, in vtaknili republikansko sabljo v nožnico. «Hrvat» smatra to umetno metamorfozo za največjo perfidijo na račun hrvatskega naroda, s čemer hoče povedati, da hrvatske mase še nadalje ostanejo «prožete republikanskega duha» in da so metamorfoze v smislu angleškega tipa izključni privilegij Radičevih barantaških apostolov v Beogradu.

+ Proga, Zagrebški «Jutarnji list» pravi, da Hrvate veže z Beogradom edino še železniška proga, kakor pred vojno. To pa ne zaradi razveljavljanja radičevskih mandatov, temveč zato, ker radikali niti malo niso reagirali na ponujanja njegove «naročite strane» in mirno odbili novi Markov protokol, ki ga «Jutarnji list» tudi v citiranem članku propagira tako-le: «Ako blok sporazuma ne more parlamentarno eksistirati kot tak, ker mu tega ne dopusti parlamentarna večina, tedaj mora hrvatsko parlamentarno predstavništvo skupno s slovenskimi predstavniki pred katastrofo poskušati sporazum s predstavnikom Srbov, ki so v ogromni večini utemeljeni v radikalni stranki. Res, reklo se bo, da temu nasprotujejo razni oziri in sentimentalnosti glede na Davidovičev skupino; toda ne sme se pozabiti, da so v politiki taki sentimentali potrebni kakor v plesni dvorani prašna...» Tako torej v Zagrebu tolažljivo vzajemnost in večno zvezo z davidovičevci. Jasno je, da tudi v radičevskih krogih vlada napram davidovičevcem taka zvestoba, da bi jih zatajili, čim bi radikali ponudili prst. Moralnost takšnega zavezništva torej resnično potrjuje, da opozicijske to in onstran Save «veže» edino železniška proga.

+ Pop Gjoka pojde v Rusijo. Beograjska «Politika» doznava z Dunaja, da se tam že nekaj dni mudi pop Gjoka Popović, znanj Radičev intimus in Davidovičev propadli poslanec. Preko granice je šel brez potnega lista, ker se je bal, da mu notranji minister odhoda ne bi dovolil. Na Dunaju se sooči Gjoka družji z radičevskimi emigranti in se pripravljajo na odhod v Rusijo, kjer namerava — zbrati potrebni material za Radičevu obrambo. Gjoka Popović torej nadomestuje dr. Trumbića, kateremu odhod v inozemstvo ni bil dovoljen. Ni dvoma, da se bo tudi Gjoka Popović, splošno znan po svoji dovzetnosti za vse Radičeve ideale, povrnil iz Rusije kot vnet seljaški internacionalec in pojačal gniljivo radičevsko - davidovičevsko vzajemnost pod znamenjem peterorogate moskovski zvezde.

Iz demokratske stranke

V ljubljanski oblasti so se vršili nastopni ustanovni občni zbori krajevnih organizacij:

V Selcah nad škofjo Loko, kjer so se naprednjaki priprli treznega podrobnega dela za demokratsko idejo in si izvolili sledeči odbor: predsednik: Fran Šliber, podpredsednik Rihteršič Janez, odborniki: Jože Prevc, Matevž Rihteršič, Brce Martin in Ivan Mihelič. Krajevna organizacija je že pričela z delom in bo v najkrajšem času sklicala javen razgovor o osnutku zakona za izenačenje davkov, ki ga bo vlada predložila parlamentu.

V Gorjah pri Bledu je bil na ustanovnem občnem zboru, kjer se je pokazala enotnost za nacionalno misel in potrebo po žrtvovalnega dela na vseh področjih, izvoljen sledeči odbor: predsednik Svoboda Viktor, podpredsednik Jan Vinko ml., tajnik Černe P. is. blagajnik Soklič Jože in Anton Rekl. Odbor se bo še izpolnil s posameznimi smisljenimi izvoljenimi krajev.

V Kraljuji v kamniškem okraju je bil na sijajno obiskanem ustanovnem občnem zboru izvoljen sledeči odbor: predsednik Klopčič Fran, tajnik Ormek Anton, namestnik Janez Štrukelj, blagajnik Jože Mašelj, odborniki: Viktor Podmilšar, Janez Klopčič, Mihael Cerar, Janez Nakrst, Fran Podbevšek, Anton Korošek.

V Šmihelu - Stopičah je bil izvoljen sledeči odbor: Fran Stan celj, Ručevar Fran, Bardorfer Jože, Mrvar Ivan, Jeršek Anton, Salovej Ignac, Pečurina Lojze, Hran Josip.

Brulc Franc, Bele Jože in Sajovic Fran. — Krajevna organizacija že sedaj šteje preko 70 organiziranih članov. Novoizvoljeni odbor je porok za njeno uspešno nadaljnje delo.

V Preserju v ljubljanski okolici se je istotako vršil ustanovni občni zbor, kjer je bil izvoljen od številnih navzočih sledeči odbor: predsednik Fran Košir, podpredsednik Josip Filipič, tajnik Anton Novak, odborniki: Ivan Merlak in Ivan Uloga.

Sestanki na Notranjskem

STARI TRG: V nedeljo, dne 22. t. m. se vrši v gostilni g. Benčine ob 15. uri občni zbor k. org., na katerega vabimo vse prišaste.

UNEC: Na praznik, dne 25. t. m. se vrši v gostilni g. Ribariča ob 15. uri plenarna seja k. org.

RAKEK: V nedeljo, dne 29. t. m. se vrši v gostilni župana g. Steržaja okolišni sestanek JDS za Notranjsko. Okrožno tajništvo naproša vse krajevne organizacije in poveljenstva, da odpotujejo na sestanek po dva delegata. Dnevni red je razviden iz poslanske okrožnice.

Iz Zveze kulturnih društev

V nedeljo, 22. t. m. se vrše naslednja predavanja:

V Dragatušu predava g. prof. Fran Dolžan o temi «Solnce in njega družina» ob 11. dop. v šoli.

V Semčju predava g. Vladimir Kuret o gospodarskih vprašanjih našega kmeta, ob 7. zjutraj.

V Grahom pri Rakeku predava g. Milan Cimerman o davkih in takсах.

V Sv. Križu pri Kostenjeh predava g. nadzornik Črnogaj o sajenju in cepljenju sadnega drevja.

V Mimi predava g. viš. nadzornik Gombac o vinogradništvu ob pol 8. zjutraj v šoli.

V Šmarci pri Kamniku predava g. živinogozdravnik Ivan Pestotnik o kužnih boleznih živine.

V Boletnju ob Sevi predava g. dr. Kušček o izumrljih živalih ob 11. dop.

V Radomljah predava g. ravnatelj Lovro Tepina o živinoreji ob 4. pop. v gostilni Balez.

Društva, ki žele predavanj o alkoholizmu o kužnih boleznih, o jetiki itd. naj to takoj javijo Zvezi. Društva, ki še niso poslala o svojem delovanju v preteklem letu poročil, naj to nemudoma store.

Po svetu

— Mussolinijeva bolezen. Prvotna domneva, da se bo Mussolini udeležil razprave o zunanji politiki v zbornici, se je izkazala kot preuranjena. Listi naglašajo, da je zdravstveno stanje Mussolinija še vedno nevarno. Zadnje dni je nastopilo sicer vidno zboljšanje, naporni razgovori za poravnanje vinarne stavke v Lombardiji pa so njegove moči zopet zelo izčrpale. Zdravnik dr. Bastianelli je izjavil, da niso izključene pri bolniku komplikacije in je Mussoliniju ukazal, da najmanj do 1. aprila ne sme zapustiti postelje.

— Marshal French hudo obolev. Vrhovni poveljnik angleških armad v svetovni vojni marshal French je nevarno obolev. V četrtek so ga sicer srečno operirali, vendar pa je po časopisnih vestih njegovo stanje zelo resno.

— Nov poraz Coolidgea v senatu. Pred odločitvijo ameriškega senata je doživel predsednik Coolidge nov poraz. Senat je namreč odklonil potrditev imenovanja Woodcocka za predsednika komisije zastopnikov posameznih držav. Rezultat glasovanja je pokazal, da se morejo republikanci klub 53 mandatov v senatu zanesli le na 45 senatorjev. Borahova skupina, podpirana od skupine La Folletta in radikalnih senatorjev, glasuje vedno, kadar gre za kako bojno glasovanje, z demokrati.

— Potovanje senatorja Boraha v Rusijo. Ameriški senator Borah namerava odpotovati meseca aprila na daljši študijski potovanje v sovjetsko Rusijo. V političnih krogih se domneva, da se namerava Borah, ki je predsednik senatne komisije za zunanje zadeve posajati s sovjetsko vlado glede vprašanja priznanja sovjetske strani Zedinjenih držav. Senatorja Borah in King sta v senatu že uvedla energično akcijo za pritegnitev sovjetske Rusije na nameravano mednarodno razorožitveno konferenco.

Nemške vojne priprave

Pariz, 17. s. «Liberte» zaključuje nekem članku o oborožitvah Nemčije, da je Nemčija predvidela in pripravila mobilizacijo civilnih zrakoplovov za primer vojne. Nemško civilno zrakoplovstvo se je razvilo s tako naglico, da je skoraj že enakovredno s francoskim. Mogočna nemška industrija more že v prvih dneh vojne urediti izdelovanje orožja za vojno. Vsa nemška armada je urejena za napadalno vojno. Premazana Nemčija ima generalni štab, častnike in moštvo, ki morejo postati v par dneh mogočna borbena armada. Zmagovita Francija pa v petih povojnih letih ni nikakor razvila svoje vojaške sile, niti jo obdržala v prejšnjem stanju, temveč jo celo znižala.

Italija in Albanija

Rim, 17. marca. Odnosaji med rimsko in tiransko vlado so se zadnje čase precej izboljšali, zlasti ker je albanska vlada pristala na to, da odkaže Italiji v okolici Valone neko ozemlje za pridobivanje petroleja. V poslednji dobi je tiranska vlada pristala tudi na to, da se končno uveljavi italijansko-albanska trgovinska pogodba, ki je bila podpisana že 20. januarja lanskega leta. Zagotavlja se, da se bo ratifikacija te pogodbe izvršila v najkrajšem času. Trgovinska pogodba vsebuje več klavzul, ki so zelo velikega pomena za italijansko trgovino.

Povratak dr. Beneša v Prago

Pariz, 19. marca. (Avala) Češkoslovski zunanji minister dr. Beneš se je nocoj vrnil v Prago.

Naši kraji in ljudje

Snežni zameti na jugu države

Pred dnevi je temperatura v naših južnih krajih znatno padla. Nebo so zagrnil temni oblaki, nastopil je hlad in kmalu je začelo snežiti. Sneg je padel več ur, ponekod celo več dni zaporedoma in je napravil občutno škodo. Na železniški progi Veles-Štip je bila burja tako močna, da je zamela mešan vlak št. 138, ki se je moral ustaviti med postajama Otavice in Milano. V Velesu so uradniki in ljudje čakali na vlak, in ko so videli, da ga ni od nikoder, so poslali po progi navzdol izvidno lokomotivo, ki se je pozneje vrnila in povedala, da je treba progo najprej očistiti. Priključili so torej lokomotivi par voz in na mesto nezgode se je odpeljalo večje število delavcev. Imeli so zelo naporen posel, predno so odkidali sneg, nakar se je vlak lahko pomaknil naprej. Dospel je v Veles šele drugi dan okoli poldneva.

Tudi progo Skopje-Ohrid so snegovi tako zameli, da se je moral promet popolnoma ustaviti. Najtežje prometne ovire pa so nastale med postajama Gostivar in Ohrid.

Zelo čudno je pri snežnih metežih v Južni Srbiji, da so ostale skoraj vse brzozajne in telefonske proge nepokvarjene. Burja ni potrgala žic in tudi plasti snega jih niso prekinile. Drugače pa vladajo radi najnovejšega snega v Južni Srbiji terenske ovire. Snega je mestoma za cel meter visoko. Pota se ne dajo razločiti od njiv in polj, tako da ni mogoče priti iz sela v selo.

Iz Kotora prihaja poročilo, da so imeli tam do pred par dni blago in lepo vreme. Drevje je že začelo brsteti in ljudje so se veselili zgodnje pomladi. Nankrat je v njihovo veselje posegla zima. Začelo je snežiti in sneg je pokril pokrajino z debelo plastjo. Drevje je prilično poškodovano. Avtomobilski promet med Kotorom in Cetinjem je začasno popolnoma ustavljen.

Kakor v Južni Srbiji in Črni gori, je padal sneg tudi v nekih predelih Bosne in Hercegovine, vendar je tu napravil relativno manj škode kakor drugod. Železnica vzdržuje na bosansko-hercegovskem ozemlju promet v normalnem obsegu.

Prvi marš šole za rezervne oficirje

Sarajevo, 16. marca.

V nedeljo se je vršila v tukijski Šoli za rezervne pešadijske in artiljerijske oficirje zanimiva intima svečanost. Dikajli so si v navzočnosti komandanta šole in oficirjev izbrali svoj marš. Vojaška godba je odsvirala zaporedoma vse koračnice, ki so bile poslale po razpisnem konkurzu, nakar so se dijaki soglasno odločili za koračnico, poslano pod šifro 765, ki jo je zložil kapelnik škopljanske vojaške godbe, Leopold Dvořák. Po objavljenju rezultata natečaja je godba ponovno zasvirala izbrani marš gojencev II. razreda šole za rezervne pešadijske in artiljerijske oficirje. Koračnica vsebuje motive iz narodnih pesmi vseh pokrajin naše domovine in je imel vsakdo priliko, čuti kako znano pesmico svojega domačega kraja.

Gojenci so pri tej priliki na lastno pobudo poklonili svojemu komandantu Gjorgiju Radisavljeviću marš, ki ga je zložil Petar Bingulca, sin starega poslanika Nikole Bingulca. V marš so vpleteni z veliko spretnostjo motivi iz onih srbskih, hrvatskih in slovenskih pesmi, ki jih mladeniči najraje prepevajo na vežbah. Polkovnik Radisavljević je z veseljem sprejel lepi izraz spoštovanja in hvaležnosti svojih gojencev. Imenom

vseh tovarišev se je dijak Cvetko Lazarević zahvalil komandantu za izkazano naklonjenost in izrazil željo, da bi ohranil absolvente letošnjega letnika v najboljšem in trajnem spominu. Njegov govor so zaključili viharji življenja - klici. Prijetno ginjen se je gosp. polkovnik zahvalil svojim gojencem in jih pozval, naj se ob zvokih narodne himne spominijo in pozdravijo tudi svojega vrhovnega komandanta in njegov kraljevski dom.

Dan 15. marca ostane trajno v spominu vseh, ki so prisostvovali svečanemu dogodku in lepi manifestaciji za narodno in državno edinstvo.

"Obilič" na Poljskem

Poročali smo že, da je odšli znano beograjsko pevsko društvo "Obilič" na veliko turnejo na Poljsko. Kakor javljajo poljski listi, je stopil "Obilič" na poljska tla pri Dedicah dne 11. t. m. ob 11. ponoči. Kljub pozni noči i ur i jih je sprejel na meji delegat poljskega ministristva prosvete Skotnicki in delegat varšavskega centralnega komiteja in akademikega jugoslovenskega kola iz Varšave in Lvova. Društvo "Obilič" je krenilo nato preko Katowic v Gornji Šleziji direktno v Lvov, kjer je bil sprejem nadvse veličasten. Na kolodvoru je jugoslovenske pevce sprejela godba 19 pešpolka in pevski zbor lvovskih tehnikov, ki je zapel več narodnih pesni. Vrh tega je bila na peronu ogromna množica prebivalstva, posebno mladine. V sprejemni dvorani na kolodvoru so pozdravili "Obilič": lvovski komitei s podpredsednikom obine g. Stantom zastopniki Vojvodine, komandant mesta general Tulie in njegov nanestnik polkovnik Naudok ter odnosič štivilnih društev in korporacij. Gosti so odšli s tramvaj, ki so bili okrašeni z zelenjem in zastavami, na politehniko, kjer jim je priredilo društvo "Britska pomoč politehnike" kosilo.

Iz Lvova odpušče "Obilič" v Lublin in nato v Varšavo, kjer ostane štiri dni. Na programu je tudi prireditev koncertov v Vilni, Poznanju, Katovicah in Krakovu.

Spomladanska gradbena sezona v Zagrebu

Medtem ko Ljubljana drema in se v gradbenem pogledu niti ne gane, da bi našla izhod iz stanovanjske bede, se Zagrebčanji pridno gibljejo, da bi stanovanjsko mizerijo vsaj omejili.

Od lanskega oktobra do prvih dni marca je izdala mestna občina v Zagrebu okoli 60 novih stavbnih dovoljenj. Poleg tega je odobrila okoli 70 prošelj za razširjenje in adaptacije prostorov v že obstoječih hišah.

Če se bo lepo vreme držalo, kakor doslej, bodo gradbena dela v Zagrebu kmalu v polnem teku. Po dosedanjih naznanilih bo v kratkem postavljenih šest trnadstropnih hiš, štiri dvonadstropne hiše, dvajset enonadstropnih ter 28 prizemskih hiš. Poleg tega se bo zidala ena nova tvornica. Stanovanjska beda bo s tem vsaj nekoliko ublažena.

Tudi glede pridobivanja stanovanjskih prostorov je Zagreb daleč pred Ljubljano. Od začetka letošnjega leta do 1. marca je dobilo zagrebško mesto okoli 90 novih stanovanj. 24 stanovanj ima po eno sobo, 34 jih je z dvema sobama, 20 s tremi sobami, 6 s štirimi sobami, 2 s petimi sobami in 6 s šestimi sobami. Kakor kaže ta pregled, zidajo ljudje v prvi vrsti majhna stanovanja; razkošna stanovanja so redka, ker je pač zidanje zelo drago in se vsakdo omeji samo na najpotrebnejše prostore. Med naštetimi stanovanji se nahajajo tri v podzemskih prostorih. 25 jih je v pri-

tiščju, 4 so v mezzaninu, 20 jih je v pravi, 17 v drugem, 9 v tretjem in dve v četrtem nadstropju. Šest novih stanovanj se nahaja v mansardah in pet na podstrešju. Število stanovanj v kletih in na podstrešjih se v Zagrebu razveseljuje krči — znak, da se tudi na tem polju polagoma bližamo normalnim razmeram.

Železniška proga Štip-Kočane

Lanj je naše vojaštvo zgradilo progo Veles-Štip v Južni Srbiji, letos pa se pripravljajo na to, da zgradi zvezo od Stipa do Kočane. Država je prihranila pri gradbenih delih lanske leto lepo vsoto denarja, katero bi morala izplačati civilnim delavcem, če bi jih bila zaposlila pri gradbenih delih. Na isti način namerava vojni minister zaposliti vojaštvo tudi letos. Lanska poskušnja graditi železnice z vojaškimi četami, se je prav dobro obnesla. Vojaštvo je pokazalo, da ni kos le običajnim delom, marveč tudi težjim tehničnim zaprakam, katere se pojavljajo na terenu.

Za novo zvezo med Štipom in Kočanimi so dela vočigled lepemu vremenu že začela. Posebna hvala gre v tem oziru vojnemu ministru Dušanu Trifunoviću, ki se je osebo zavzel za to, da vojska ne sme samo trošiti državnega denarja, ampak da mora tudi koristiti prvi gradbenih delih, ki koristijo splošnosti. Na ta način je vojni minister omogočil prometnemu ministru, da se še tekom letošnjega leta zgradi dve progi: Štip-Kočane in Plavica-Podgorica. Najprej se bo zgradila prva proga, ki bo tekla po precej raskavem terenu in ko bo ta dovršena, se poda vojaštvo na delo še na drugo železniško zvezo. Tako bomo s pomočjo naše vojske polagoma dobili železniško omrežje tudi na jugu naše države.

Izseljevanje Turkov iz Južne Srbije

Beograjsko «Vreme» poroča iz Skoplja:

V zadnjem času se pojavlja med Turki v Južni Srbiji močno gibanje, ki ima za cilj izseljevanje iz naše države v kraje, kjer je turški živeli kompaktno naseljen. Ta pokret je letos mnogo jačji od lanskega leta. Turki prodajajo svoja posestva in svoje imetje in se trumoma selijo v Smirno, kamor odhajajo čez Solun. So pa tudi skupine takih, katere vleče srce v staro turško prestolico Carigrad.

Samo iz Skoplja se je na ta način izselilo od 1. januarja 1923. do danes okoli tisoč turških družin. Samo meseca marca je odpotovalo nad 300 obitelji, ki so šle pogostoma po tri do štiri člane. Lahko se torej računata, da je zapustilo našo državo v teku našega leta okoli 4000 muslimanov. Ponajveč se selijo Turki s Kosova, iz Kumanova. Pri zrenja. Banjanovca in ondnotnih krajev.

V krajih, kjer Turki zapuščajo svoje domove, so cene nepremičninam znatno padle. Domače prebivalstvo kupuje s prijem zemljo in je veselo, da Turki odhajajo, ker se nada da se bo Južna Srbija dvignila na stopnjo kulturne dežele mnogo prej, če se bo število turškega prebivalstva skrčilo na najmanjšo mero.

Mestni davek na tujce v Zagrebu

Zagrebska mestna občina se prav resno havi s predlogom o odpravi mestnega daveka na tujce, ki bivajo v revirju zagrebškega mesta po par dni. Doslej se je od tujcev pobirala posebna taksa po 3, 5 in 6 Din dnevno. Mesto je dobilo na ta način v svojo blagajno letno okoli trideset milijona dinarjev.

Dokler je bil tujski promet živahen, je bila taksa popolnoma na mestu. Toda belim letom sledijo suhi časi, in ti so že na stopili. Tujcev prihaja v Zagreb čedalje manj, medtem ko so bil prva leta po vojni hoteli prenapolnjeni in so morali gosti iskati strehe celo pri zasebnih družinah, je se-

daj tudi stanovanjske bede konec. V hotelih je danes na razpolago sob kolikor jih kdo hoče. Poleg tega pa dobi Zagreb še tem letošnjega leta krasen moderen hotel s vsem komfortom, — hotel «Esplanade». Ta hotel bo imel 180 sob in bo še bolj poostil stanovanjsko konkurenco.

Zato se vedno čedalje pojavljajo glasovi in zahteve, da je treba davek na tujce popolnoma ukiniti ali ga vsaj znižati na pravi malenkosten znesek. Hotelirji in posredniki prenočišč seveda z vsemi silami pritiskajo, da se to izvede. A zagrebška mestna občina se je po drugi strani tako navadila na svojo tridesetmilijonsko letno postavko tujkega daveka v proračunu, da se kar ne more ločiti od lepe okrogle vsote, s čimer nastajajo med mestom in hotelirji konflikti in spori.

Občina si hoče pomagati na zelo pameten način: predvsem hoče prepovedati odajanje privatnih sob tujcem, ki prihajajo v mesto samo za par dni. Izdati namerava v ta namen poseben odlok, ki bo napeljeval tujce samo v hotele. A ker po drugi strani hotelirji sami odganjajo goste z visokimi cenami, bo treba ukreniti še nekaj drugega: določiti fiksne cene za sobe in hrano, obenem pa uvesti natančno kontrolo higijskih razmer po zagrebških hotelih, ki so, kakor znano, v tem oziru precej nemarni.

Denarna kriza se torej kaže tudi v naši hotelski industriji, ki je mislila, da bo vedno živila v blagostanju in od svoje milosti napram gostom. Ost se je sedaj obrnila ter se mašuje nad tistimi, ki niso kaj takega nikdar pričakovali. Sicer pa je tudi ta kriza poučen vzgled, kako mora povsod v življenju vladati ravnotežje. Čim prej pride do ravnotežja, tem prej se bodo izenačili življenjski pogoji, tem prej bo konec splošne nezadovoljnosti, katere je danes še mnogo med tujimi gosti, najemniki in konsumentih vobče.

Razveljavljanje krivdoreka celjske porote

V torek, dne 18. t. m. se je obravnaval pred celjskim okrožnim sodiščem zanimiv slučaj radi obnovitve kazenskega postopanja.

S sodbo okrožnega kot porotnega sodišča v Celju z dne 6. marca 1923 je bil spoznan krivim hudodelstva uboja po § 140 kaz. zak. Ivan Suhodolčan, 33letni samski rudar v Jurkloštru, ker je zabodel nekoga Franca Blatnika na ta način, da je vsled tega nastopila smrt. S sklepom dne 19. dec. 1924 pa je okrožno sodišče v Celju dovolilo v smislu § 353/2 kpr. obnovev kazenskega postopanja na korist obojenemu Ivanu Suhodolčanu, ki se je izpustil po razveljavljanem krivdoreku na prosto. Valed predlaganih in izvedenih novih dokazov se je namreč ojačil sum, da je bil neki Andrej Pušić tisti, ki je Franca Blatnika smrtno poškodoval z nožem v hrbet in pljuča.

Dne 19. nov. 1922 sta bila namreč Matija Lapornik in Franca Blatnik na obisku pri Antonu Centi na Vodickem. Ko sta prišla zvečer domov v Jurklošter, sta našla v Blatnikovi hiši do takrat jima nepoznanega Valentina Bedenika, kateremu je na prošnjo pokazal Blatnik pot k neki vdovi. Oba pa se je pridružil tudi Lapornik, ki je v bližini Jelenčeve gostilne zavriskal z «auf bikse». Kmalu so pridreli iz gostilne ljudje, nastalo je vpitje in pririvanje, tekem katerega je bil smrtno zaboden z nožem Blatnik, ki je dne 24. nov. tudi umrl. Na smrtni postelji je pa Blatnik med drugim pod prisego izpovedal, da ga je vdaril dvakrat prej s kolom po glavi gostilničar Jelenec tako, da je padel na tla. Tu sta ga še naprej tepa s koli Jelenec in Suhodolčan, dokler ni slednji pokleknil na njega ter zaklical, naj mu nekdo priinese nož. Ni videl sicer, ali mu ga je dal kdo ali ne, začutil je samo, kako ga je na njem klečeči Suhodolčan dregnil v hrbet in se je vili kri. Po raznih pričah pa se je pri porotni razpravi dokazovalo, da je prišel Suhodolčan kmalu po spopadu v Jelenčev hišo ves krvav na srca in desni roki, iz česar se je sklepalo, da je brizgnila iz rane od njega zabodenega Franca Blatnika. Suhodolčan je takrat samo priznal, da je klečal na Blatniku, ga tolkel po glavi in životu ter zahteval nož, ki mu ga pa ni nihče dal in ki ga tudi sam ni imel. Še le pri sedanjih novi preiskavi je Suhodolčan priznal, da je imel nož, ki ia je celo kazal. Suhodolčan je bil pred poroto obojen na pet let težke ječe. Med tem časom pa se je naokrog hvalil neki Andrej Pušić, da je on zabodel Blatnika. Po pričah je ugotovljeno, da je pri neki priliki izjavil: »Ej prokleto, saj nas je bilo več, saj ni nič

Kino «LJUBLJANSKI DVOR»

Telefon 730.

Danes 21. t. m.

Strastna žena

Ijubavna tragedija v glavni vlogi

Asta Nielsen

Alfred Abel

Predstave ob 4., 7/2., 1/2. in 9. uri.

zato, jaz sem ga. Pri neki drugi priliki je tudi povedal, da se mu Suhodolčan smilil ker je po nedolžnem v arestu. Vse te izjave so prišle na dan še le leta 1924, ko je prišlo do nekega prepisa med tistimi, ki so za to vedeli.

Ker Suhodolčan krivde ni priznal in ker se je Pušić glasom izpovedil priš sam hvalil okrog, da je on Blatnika sunil z nožem, se storilstvo po § 140 kaz. zak. ne da zanesljivo dokazati, niti enemu niti drugemu, valed česar sta bila oba obtožena po razveljavljenju prvotnega krivdoreka, po § 143 kaz. zak. Zoper Andreja Pušića govori tudi dejstvo, da je Ivan Suhodolčan v svoji obrambi že v početku trdil, da se je pri Jelenčevih govorilo, da Pušića v to stvar ni treba preveč tlačiti. Tudi je bil Pušić že obsojen radi hudodelstva po § 197 in 199a kaz. zak., ker je po krivem pričal na korist Matiju Laporniku. Po zaslišanju novih priš je bil obsojen Suhodolčan na 2 leti težke ječe, katero pa je že presta, Pušić pa na 8 mesecev težke ječe.

Vesti iz Prekmurja

Krajevna organizacija JDS v M. Soboti H je priredila v sredo, 18. t. m. v prostorih g. Černjaviča prijateljski sestanek, ki je bil jako dobro obiskan. Posvetovalo se je o prosvetnem delu naše stranke. — Prihodnji prijateljski sestanek se vrši v četrtek, 26. t. m. Na dnevnem redu bo gospodarsko delo naše stranke v Prekmurju.

Ukinitev realne gimnazije v M. Soboti? Pretekli ponedeljek se je raznesel po Prekmurju glas, da namerava prosvetna uprava baje ukiniti realno gimnazijo v M. Soboti. Vest je vzbudila v Prekmurju veliko vznemirjenje. Lastna gimnazija je bila v Prekmurju, lahko rečeno, stoletna želja, katero niso izpolnili Madžari, pač pa naša država. Imenovani zavod šteje letos 225 učencev, ima v prvem razredu vzorednico, v drugem 47, v tretjem 33, v četrtem pa 27 učencev. S tem je potreba in upravičenost prekmurske srednje šole jasno dokumentirana. Zato upamo, da je vest o ukinutvi že obstoječe realne gimnazije v M. Soboti neresnična. Krajevna organizacija JDS v M. Soboti bo napravila vse potrebne korake, da se obstoj realne gimnazije zagotovi, ker je to v interesu države in naroda.

Zaroka. G. major Zivko Obradović, komandant mesta v M. Soboti, se je zarobil z gđ. Marjeto Diettrichovo, hčerko g. Gustava Diettricha iz M. Sobote. Čestitamol

Imenovanje. Za okrajnega gozdarja je imenovan g. Edmund Krivic v M. Soboti. Križevci v Prekmurju. Križevska občina je kupila posestvo pok. občinskega bilježnika Seredija, ki obsega 8 oraloj zemlje in lepo hišo. Zemljo namerava prodati, razen kosa za sejmische, hišo pa obdržati za stanovanje zdravnika in za pošto. Dasiravno je bil ta nakup v občinskem svetstvu, soglasno sklenjen, sedaj križevski radičevci prot temu spletarkijo. Občina se poteguje za brpogovino in telefonsko stanico, ker je zlasti trgovina z živino v tem kraju zelo razvita. V Križevcih je tudi lepa klavnica.

Natečaj.

V smislu zaključka sednice Direktorja Or. Ju. Na. od 14. o. m. razpisuje se natečaj za kompozicijo himne Orline na tekst Sanjčeve «Pesme Orjuni» odštampane u br. 37. «POBEDE» od g. 1924.

Natečaj se mogu samo jugoslovenski skladatelji.

Kompozicija mora da bude koračnica za zborsko pevanje.

Rok ovog natečaja je od 15. aprila o. g. do kojeg dana treba da se odnose kompozicije predlože direktorju Or. Ju. Na. u Splitu.

Nagrada je Din 5.000.—

O podeljivanju nagrade odlučuje jury sastavljen od gg. N. ke Bartalovića, Dr. Vicka Kistulovića in Ambro Novaka.

Split, dne 16. marta 1925.

1462 a Direktorij Or. Ju. Na.

Najveći do sedaj izdani „Gaumont“ film v 30 dejanjih

PARISETTE

ki je pri včerajšnji svoji premijeri našel splošno priznanje.

Vslet ogromne dolžine filma predstave ob 1/4 1/2 7 in 9 uri

Cene navadne. Cene navadne.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama
Sobota, 21.: «Vdova Rošinka». Izv.
Nedelja, 22. ob 15.: «Veronika Deseniška».
Ljudska predstava pri znižanih cenah. Iz.
Ponedeljek, 23.: «Misel». E.
Torek, 24.: Zaprto.

Ljubljanska opera
Sobota, 21.: «Boheme». D.
Nedelja, 22. ob 15.: «Traviata». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 23.: Zaprto.

Mariborsko gledališče
Sobota, 21.: «Traviata». E.
Nedelja, 22. ob 16.: «Vdova Rošinka». Kuponi. Zadnjič v sezoni.

Marionetno gledališče Atena v Ljubljani
Nedelja, 22. ob pol 3. in pol 6.: «Doktor Faust».

Iz ljubljanskih gledališč. V nedeljo sta dve predstavi, obe popoldne ob 15. Drama vprizori O. Zupančičevo «Veronika Deseniška», v operi pa Verdijevo «Traviata», obe

deli v dosedanjih zasedbi. Predstavi sta ljudski pri znižanih cenah. — Nocoj vprizori drama Golarjevo «Vdova Rošinka» kot izven predstavo, v operi se pa poje Puccinijev Boheme za red D.

«Traviata» na mariborskem odru. Danes se vprizori prvič v letošnji sezoni na mariborskem odru zopet ona najprijetnejših Verdijevih oper «Traviata». Letošnja «Traviata» bo zanimiva posebno, kar se tiče nove zasedbe. Alfreda bo pel letos g. Petrovski, njegovega očeta pa g. Janko. Dališe sta nanovo zasedena baron (g. Grom) partio «zdravnik» (g. Oksanski). Naslovno terto bo pela zopet gđ. Vladimirova. Režira in dirigira g. A. Mirovič.

Cerkven koncert v ljubljanski stolnici v ponedeljek dne 23. marca ob pol 8. uri zvečer je zamišljen kot orgelski koncert z vpletenimi pevskeimi točkami. Prosimo, naj si občinstvo nabavi vstopnice — ki se prodajo v Jugoslovenski knjižarni — že pred koncertom in naj pride h koncertu pravčasno, da ne bo zamude in nereda. 597

Arhitektonski natečaj razpiše v kratkem Zveza narodov v Ženevi za stavbo svoje zbornice. Natečaj bo pristopen arhitektoom onih narodov, ki so člani Zveze narodov. S študijem in presolo vpisanih arhitektov bo poverjena mednarodna komisija, sestavljena iz pomembnih arhitektov. Za nagrade najboljših projektov je določena vsota 100.000 švic. frankov. Programi bodo v kratkem razpisani istočasno posameznim vladam, ki jih potom resorinega ministristva oddajo konkurentom.

Marionetno gledališče «Atena» v Ljubljani uprizori v nedeljo prvič v letošnji sezoni slavno marionetno igrro «Dr. Faust», iz katere se še osobito zrcali vsa pestrost in čarovitost, ki jo nudi mali oder. Občinstvo opozarjamo tudi, da je dvorana v Mladiki dobila sedaj udobno galerijo, tako da bodo mogli gledalci nemoteno slediti dejanju na odru. Pričetek vedno ob pol 3. in ob pol 6. popoldne.

Simfonični koncert v Osijeku. Osijejska filharmonija je priredila v nedeljo simfoničen koncert, na katerem je izvajala program skladateljev Borodina, Glazunova in Smetane. Orkester je vodil operni ravnatelj Lev Mirski.

Spored VII. muzikalnega predavanja za ljubljansko mladino ki se vrši v nedeljo dne 22. t. m. ob 11. uri v Filharmonični dvorani obsega naslednje točke: 1.) Slovenske narodne pesmi: Zvonkarjeva. Preljubno veselje, Blejsko jezero, Triglav. 2.) Vilhar;

Sreč prijazne oči. 3.) Rihar: Strunam, Mašek: Mladič, Flajšman: Nevesta in Metulček. 4.) Ipavec: Oblakcu, Ipavec: Ciganika Marija, Hajdrih: Cerkvica. 5.) Jenko: Vabilo, Pogled v nedolžno oko, Foerster: Razbita čaša. 6.) Kocjančič: Venec slov. narod. pesmi. Sporedi v Matični knjižarni!

Predstava Akademskoga gledališča v Beogradu. Beograjski akademski krožek nastopi v soboto dne 21. t. m. z Dickensovo komedijo «Čvrček za pečjo». Delo režira Miodrag Ristić. Beograjski akademiki so javno nastopili že lani ter so dosegli lep uspeh zlasti z Donadinjevo enodejanko «Gogoljova smrt».

Dramsko-baletna matineja v Beogradu. Na Jožefovo bodo imeli v Beogradu veliko matinejo, na kateri nastopijo člani Narodnega gledališča. Izglati bodo Stridbergerjevo tragedijo «Pred smrtjo», nato pa nastopi baletni zbor pod vodstvom plesnega mojstra Fortunata, ki bo izvajal več zanimljiv plesov v družbi s plesalko Nino Kiranovo. Dobitek predstave je namenjen fondu dramske baletne šole v Beogradu.

Predavanje Gustava Krkleca v Sarajevu. Književnik Gustav Krklec bo imel dne 21. marca v Sarajevu predavanje o Dostojevskem kakor se ga spominjajo ženske.

Premijera Dobrovolčevega «Dubrovačkega dipthoma» v Zagrebu. Antona Dobrovolčeva opera v dveh dejanjih «Dubrovački

dipthom» se uprizori v zagrebškem opernom gledališču dne 24. marca.

Gostovanje basista Nikole Zeca v Zagrebu. Član dunajske državne opere basist Nikola Zec pride začetkom prihodnjega meseca v Zagreb, kjer bo gostoval dne 2. 4. in 5. aprila. Prvič bo pel v hrvatskem jeziku Mozartovo opero «Rop iz Seraila», dne 4. bo gostoval v «Čarobni piščali», 5. pa nastopi pri ponovitvi «Ropa».

Baletna matineja Fromanove skupine v Zagrebu. V nedeljo, dne 29. marca priredi baletna šola skupine Froman plesno matinejo, na kateri se bo izvajal balet «Cvetlice male ide» po Andersenovih pravljicah. Glasbo za ples je sestavljal po raznih motivih kapelnik Baranović.

Naš ododek na pariški razstavi. Dela v jugoslovenskem ododeku za letošnji svetovno razstavo v Parizu bodo končana dne 25. t. m. Tega dne bodo začeli odpošiljati iz Beograda predmete, ki so določeni za našo reprezentanco pred svetovnim forumom v Parizu.

Nov tenorist. Po Carusovi smrti nima Evropa nobenega tenorista, ki bi bil vreden prevzeti dedščino po velikem italijanskem pevskem umetniku. Sedaj poročajo listi, da se pojavila nova tenorska zvezda na polju pevске umetnosti: srečnje se piše Pogge-Frelberg. In združuje v svojem glasu vse vrline Carusa in Tamagna.

Domače vesti

* **Pernanski konzulat** v Beogradu. Južnoameriška republika Peru je ustanovila v Beogradu svoj konzulat. Eksekvatur je podeljen g. Jakobu M. Alkalaju, nakar se opozarjajo zlasti izselenci.

* **Odlikovanja.** Kakor razglajajo »Službene Novine« je kralj podelil red sv. Save četrtga razreda naslednjim našim rojakom: dr. Ivanu Lahu, profesorju v Ljubljani, dr. Radovanu Brenčiču, upravniku narodnega gledališča v Mariboru; Andreju Mitroviču, direktorju opere v Mariboru in Hinku Nučiču, režiserju narodnega gledališča v Zagrebu.

* **Izpremembe v državni službi.** Z odlokom ministrstva za narodno zdravje je dr. Adolf Ločniškar imenovan za zdravnika pripravnika v splošni bolnici v Ljubljani. Jernej Petrič, sodni sluga pri okrajnem sodišču v Radečah, je trajno upokojen.

* **Inženjerska zbornica** v Beogradu. V prostorih trgovske zbornice v Beogradu je bila predvčerajšnjim na svečan način otvorjena novo ustanovljena inženjerska zbornica. Otvoritvene slavnosti so se udeležili tudi zastopniki raznih kulturnih združenj in institucij. Predsednik Savo Jelić je predaval o razvoju tehnike od najstarejših časov pa do danes.

* **Konferenca v zadevi potnih listov** in vizumov. Za mesec maj se v Ženevi pripravljala mednarodna konferenca, ki bo razpravljala o vprašanju potnih listov in vizumov. Tajništvo Lige narodov je povabilo vse vlade, da za ta slučaj določijo svoje strokovnjake.

* **Jugoslovenski letalci na Češkem.** Proti torku opoldne je odletela eskadra jugoslovenskih vojaških letalcev, absolutov češkoslovaške avialetne šole v Chebu, na pot preko Prage Olomuca, Bratislave, Nitre in nazaj. Eskadra, ki je označeno pot srečno preletela, je vodil štabni kapetan Dragomir.

* **Masarykove proslave v mariborski oblasti.** Po lepo uspehih proslavah Masarykove 75-letnice rojstva v Ljutomeru in v Murski Soboti imamo soboto in nedeljo prirediteljsko Čehoslovaška - jugoslovenska liga v Mariboru s sodelovanjem sokolskih društev naslednje dni še sledeče proslave: Danes v soboto 21. t. m. ob pol 20. v Slov. Bistrici, govori g. Borko. V torek 24. t. m. v Ptuj, govori isti predavatelj ter v Mariboru, Vuhredu, kjer predava prof. dr. Dolar. Istega dne pri Sv. Lenartu v Slov. gorah, govori g. Borko. Dne 29. t. m. popoldne v Opotnici, kamor pride tudi Sokol iz Konjice, govori g. Borko. Dne 4. aprila v Ormožu in 5. aprila v Središču, govori g. Borko.

* **Razpisana službena mesta.** Veliki župan mariborske oblasti razpisuje dve mestni kmetijsko - gospodinski učiteljice za potovalne gospodinske tečaje po deželi. Zahteva se kvalifikacija za II. uradniško kategorijo. Pogoji za sprejem so: dovršena kmetijsko - gospodinska šola in dovršeni seminar za gospodinske učiteljice, nadalje usposobljenost izpit za pouk na kmetijsko-gospodinskih šolah. Prošnje je do 25. marca vložiti pri omenjenem veliki županu. Na državni deški meščanski šoli v Celju je razpisano mesto služitelja. Prošnje naj se vložijo najkasneje do 15. aprila.

* **Občni zbor zdravniške zbornice** za Slovenijo se je dne 19. t. m. vršil v dvorani Mesinaga doma ob navzočnosti 55 članov. Daljša debata se je razvila o predlogu dr. Jankovića, da se ustanovi bolniška blagajna za zbornične člane. Tozadavne priprave so poverjene gg. dr. Gregoriču in dr. Jankoviču. Primarji dr. De Franceschi je poročal v zadevi sodnozdravniških tarifov in kazenskih zadevah. Za prisostvovanje pri sodnih razpravah od 9. do 21. ure dobivajo zdravniški izvedenci je 30 Din 50 par. Zborničnemu odboru se je naročilo, naj pošlje v svrhu intervencije deputacijo k ministru dr. Žerjavu, oziroma k ministru pravde. Eventualno naj zbornica kolegom prepove sodelovanje v kazensko - pravnih zadevah.

* **Razpisana mesta zdravniških specializacij.** Oblastna uprava humanitarnih fondov pri direkciji državnih železnic v Ljubljani (Celovška cesta 4) odda: eno mesto specialista za kirurgijo in ortopedijo; eno mesto specialista za ženske bolezni in porodništvo ter eno mesto specialista za fizikalno zdravljenje v centralni ambulanti v Ljubljani. Termin za prošnje do 25. marca.

* **Smrtna kosa.** Včeraj jutrat je umrl v ljubljanski splošni bolnici g. Lovrenc Pinter. Pokojnik je bil nad 40 let sluga pri znani ljubljanski tvrdki I. C. Mayer. Pogreb bo danes ob 5. uri popoldne iz bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Bodi mu ohranjen blag spomin! — Dne 17. t. m. je umrl v dunajski bolnici v 70. letu starosti g. Adolf Stege, bivši ravnatelj nemškega gledališča v Mariboru in častni član mesta Maribor, kjer je bil pokojnik znana priljubljen osebnost. — V celjski javni bolnici je umrl g. Franc Renier, posestnik v Podplatu v starosti 67 let. V sredo dne 18. t. m. se mu je zgodila velika nesreča. Šel je s petrolejko v roki pogledat na gospodarsko poslopje. Pri tem je tako nesrečno padel, da se je petrolejka razbila ter vžgal petrolej, obleka in slama. Težko poškodovanega so prepeljali v četrtke v celjsko javno bolnico, kjer je v petek podlegel v težkih mukah zadoblenim ranam. Blag mu spomin!

* **Savez kupališča i letovišča kraljevine SHS** je imel dne 16. t. m. svojo glavno skupščino v Crkveni. Skupščina se je udeležili zastopniki skoro vseh zdravilišč in kopališč Slovenije, Hrvatske in zgornjega Primorja. Zvezo za tujski promet za Slovenijo je zastopal predsednik dr. R. Marn, Rogaske Slatine ravnatelj dr. F. Šter, Bled g. Ciril Majcen, Dobro g. upravitelj Jankovič. Iz poročila o delovanju v preteklem letu je razvidno zlasti uspešno posredovanje Zveze pri centralnih oblastih v interesu zdravilišč in kopališč. Razpravljalo se je o nabavi kro-

dita zdraviliščnim občinam in kopališčem, o vprašanju glede posebnih zdraviliških občin, o skupnih napravah dovodov za zgoraj nje Primorje in o električni razsvetljavi za ta letovišča. Številni zastopniki so izrekli svoje želje in pritožbe o nedostatkih itd. V odbor je bil izvoljen za predsednika upravitelj Radenskih toplic dr. Lovro Radičević, za podpredsednika ravnatelj dr. Fran Šter iz Rogaske Slatine. V odboru je tudi gospod Ciril Majcen iz Bleda. Na skupščini se je razpravljalo tudi o medsebojnih odnosih med Savezom in društvi oziroma zvezami za tujski promet. Konstatiralo se je, da ima savez povsem drug delokrog kakor Zveza za tujski promet, ker je njegova glavna naloga ščititi gospodarske in materialne interese zdravilišč, dočim vršijo Zveze propagando za privabljenju tujcev in skrb za odpravo nedostatkov v zdraviliščih in letoviščih in sicer tudi takih, ki so le na lege obsega in za katere se Savez ne more brigati.

* **Izpit za slovensko stenografijo.** Usposobljenostni izpit za slovensko stenografijo na srednjih in tem sorodnih šolah se bodo vršili v ponedeljek dne 20. aprila v poslopiju županijske oblasti v Ljubljani. Prošnje za pripravo k izpitu je vložiti do dne 11. aprila pri predsedniku izpraševalne komisije v Ljubljani, Bleiweisova cesta 10.

* **Občni zbor dramatičnega društva v Gričah** je preložen namesto 22. t. m. na 29. t. m. Po občnem zboru se vrši predavanje. Govornik pride iz Ljubljane od Zveze kulturnih društev.

* **Pravilnik o ustroju pošte hranilnice** Na podlagi zakonskih predpisov in odredb je bil te dni dogotovljen načrt pravilnika o ustroju pošte hranilnice in njenih podružnic. Minister pošte in brzojava je pravilnik že podpisal in je pravilnik že stopil v veljavo. Najvažnejša je izprememba, da je beogradska poštna hranilnica postala centralna skupne organizacije, kateri načeljuje generalni direktor. Generalnem direktorju so podrejene vse podružnice, katerim stoji na čelu direktorji.

* **Dunajski akademiki v Beogradu.** Dne 25. marca prispe v Beograd večja skupina dunajskih visokošolcev pod vodstvom profesorja Übersbergerja. Izletniki ostanejo nekoliko dni v Beogradu ter obiščejo potem še druga mesta na Balkanu.

* **Izstop iz našega državljanstva.** Zaradi sprejema avstrijskega državljanstva sta izstopila iz državljanstva dve kraljevine SHS: Simon Medved, poljedelec v Messendorf, pristojen v Sikolu pri Ptuj, skupno z ženo Marjo ter Franc Lindenbaum, zobni tehnik v Liebenau pri Gradcu, pristojen v Vitanju, z ženo Ireno.

* **Jugoslovenski umetniki v Florenci** Kakor javljajo iz Beograda, je finančno ministrstvo v svrhu udeležbe jugoslovenskih umetnikov na umetniški razstavi v Florenci odobrilo kredit v znesku 500.000 Din.

* **Razvoj vrtnarstva v Dalmaciji.** Iz Dalmacije, zlasti iz splitske okolice so se v zadnjem času izvozile velike količine spomladanskega solčija, ki se prideluje v tamkajšnjih vrtnarjih. Sočivje se izvažna na Sušak, v Zagreb in celo v Beograd. Tudi izvoz cvetlic je bil letos prav znaten. »Jadranska plovidba« je izvoz krepko podpirala.

* **Požar v Framu pri Mariboru.** V sredo okrog polnoči je izbruhnil požar pri kovaču in posestniku Šternu v Framu ter mu vpele lil stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Domači gasilci so se trudili skoro 14 ur, da so ogenj vsaj omejili, ne da bi mogli rešiti kaj več.

* **Požar pri Ljutomeru.** Te dni je izbruhnil velik požar pri gradu Branc pri Ljutomeru. Veliko gospodarsko poslopje je pogorelo do tal. Goreti pa je začel že tudi grad, ki ima znamenito dvorano.

* **Orkan v Mostarju.** V četrtke je divjal v Mostarju strahovit vihar, ki je porušil mnogo dimnikov in streh ter podrli na stotine dreves. Škoda je ogromna.

* **Volčja nadihla v Hercegovini.** Vsled hudega mraza so se v bližini Nevesinja, Gacka in Popovega polja v Hercegovini pojavile cele črede volkov. V četrtke so napadle pri Nevesinju kmeta Rista Trifkovića, ki se je rešil le z največjo težavo, dočim so mu konja raztrgali.

* **Roman Bende obsojen na tri leta ječe.** Bivši urednik »Murske Straže« in kandidat Radičeve stranke pri skupščinskih volitvah v mariborski oblasti Roman Bende, je bil v sredo obsojen pri mariborskem okrajnem sodišču radi razžaljenja Velikaustva na tri leta ječe. Njegov zagovornik dr. Tuma je prijavil ničnostno pritožbo.

* **Velik požar v Skoplju.** V Skoplju je prošil torko izbruhnil požar. Hotel »London« in kavarna »Tri šefira« sta pogorela do tal. Škoda znaša več milijonov.

* **Samomorika v Tomačevem Truplu** Ane Hebenstreitove, ki je skočila v Tomačevem v Savo, še vedno niso našli. Kakor se nam naknadno poroča, je nesrečnica izvršila svoje dejanje v hipni duševni zmedenosti in ne pod vplivom alkohola, ki ga sploh ni uživala.

* **Samomor Slovenca v Zagrebu.** V petek je v Zagrebu neznan moški v trenotku, ko je prišel vlak, skočil na tračnice in ga je stroj popolnoma razmesaril. Pri njem so našli pismo in listek, na katerem je bilo napisano: Pišem se Josip Gaister, mati mi je Uršula Kurmanšek. Ker me ne puste živeti, grem v smrt. Gaister je bil rojen leta 1906. V Celju in je bil nameščen od 17. t. m. kot sluga v »Kaplanski pivnici« a je bil radi raznih tatvin odpuščen. Ni izključeno, da si je vzel življenje iz strahu pred kaznijo.

* **Vlom v Celencah.** V Celencah pri Cerkljah v krškem okraju so v noči od 12. na 13. t. m. neznan zlikovec vliomil v trgovino Franceta Jurčiča in mu ukradel za 25.000 Din manufakturnega blaga ter 10.000 Din gotovine. Orožništvo jih sicer pridno razleduje, vendar do sedaj brez uspeha.

* **Tatvina ovac.** Pred nekaj dnevi je vdrl ponoči v hlev posestnika Janeza Simoniča v Osojniku pri Semiču nepoznan moški, govoril hrvatsko narečje. Imel je še svojega pomagača, s katerim sta odgnala iz hleva 5 ovac, med njimi 4 breje v vrednosti 2750 dinarjev.

Kupite Inar

nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepreči, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah, Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 50 s v

Peri s Samobelin' avtomatom!

Iz Ljubljane

u— Manifestacijski nacionalistični shod prirediteljski danes zvečer ob 17. uri na trgu pred Narodnim domom. Obširni odbor Orjune. Na shodu bodo govorili voditelji predvojnega nacionalističnega omladine in sedanji prvoborilci Orjune, predsednik direktorja dr. Ljubo Leontić, dalje podpredsednik direktorja Niko Bartolović in vodja vojnokrajnih nacionalistov novosadski obl. čelnik Dobroslov Judjević. Nacionalisti in Orjunski udeležijo se polnoštevno tega javnega zbora!

u— **Napredno gospodarsko in prosvetno društvo JDS za Krakovo in Trnovo** naznana svojim članom, da se vrši občni zbor društva dne 28. marca ob 8. zvečer pri g. Sokliču, Konjuška ulica 1. Dnevni red: tajnikovo poročilo, blagajnikovo poročilo o gmoletnem stanju društva, poročilo pregledovalcev računov, volitev novega odbora in predsednika in raznoročilo.

u— **Občni zbor naprednega političnega in gospodarskega društva za vodmatski okraj** se vrši v soboto dne 28. marca ob 8. zvečer z običajnim dnevnim redom. — Član in somišljeniki demokratske stranke se vabijo, da se ga udeležijo v čim večjem številu. Ob tej priliki se bodo izdajale tudi nove legitimacije strankinim pristajem. Z 28. marcem prične poslovanje tudi knjižnica v novih prostorih v hiši gostilne Flegar na Zaloški cesti.

u— **Društvo vpojenih javnih nameščenecv za Slovenijo** v Ljubljani opozarja svoje člane, da se vrši letošnji redni občni zbor društva v ponedeljek dne 23. t. m. ob pol 20. v gostilni pri »Mraku« na Rimski cesti.

u— **V društvu »Soča«** predava v soboto dne 21. t. m. v salonu pri »Levu« vsem simpatični in priljubljeni predavatelj g. prof. Josko Bačič o temi »Venecija in mi ali borba za Jadransko morje«. Lepo in aktualno predavanje. Vabimo »Sočane« in prijatelje društva. Ura navadna. Vstop prost.

u— **Pevski zbor »Slavec«** vabimo, da se udeležijo v polnem številu častnega večera b. Oblaka, ki se vrši danes v soboto ob 8. zvečer v salonu restavracije pri Mikliču v Kolodvorski ulici.

u— **Župa S. J. S. U.** pozivlja vse ljubljanske srednješolce, da se udeležijo protestnega zborovanja ob priliki obletnice Rapske pogodbe, ki bo v nedeljo ob 11. pred univerzo. Odbor župe S. J. S. U.

u— **Centralno tajništvo JNO** poziva vsa včlanjena društva, da se v nedeljo 22. t. m. ob priliki obletnice Rapske pogodbe udeležijo zborovanja, ki se bo vršilo ob 11. pred univerzo.

u— **Društvo »Gospodarski Zvon«** ima svoj običajni občni zbor dne 26. marca 1925. ob 19. uri v »Mestni posvetovalnici« na magistratu v Ljubljani. Vabljeni je članstvo, da se ga udeležijo v polnem številu.

u— **Dve nezgodi.** Z motornim kolesom se ponesrečil na praznik popoldne trgovec Riko Rupar s Tržaške ceste. Vozil je v naglem diru čez Kongresni trg v Gradščico, kjer se je pred hišo št. 1. zaletel v rob hodnika ter padel na glavo na tla. Nezvestnega so mimoidoši prenesli v večjo hišo ter pozvali rešilni voz, ki ga je odpeljal v bolnico. — Ob 18. uri je doletela nesreča na Františkanskem mostu 92-letnega mst. Toma Zupana. Ko je korakal čez most, je starčka nenadoma obšla vsled utrujenosti slabost. V istem hipu pa je privozil za njim voz cestne železnice, kateremu se ta ni mogel več umakniti. Voz je sunil oslabelega starčka v stran ter ga podril. Nezvestnega je nato odpeljal v bolnico rešilni voz, vendar pa tamkaj niso zamogli konstatirati nikake težje poškodbe ter je bil častitljivi starček takoj odpuščen.

u— **Umrlj so v Ljubljani.** Zadržani dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Marica Ahlin, hči mesarja in posestnika 14 mesecev. — Fran Levstik, želez. skladiščnik in posestnik, 55 let. — Josip Porovne, dnarčin 18 mesecev. — Marija Jan, posestnikova žena, 50 let. — Viktor Pogar, kočarjev sin, 8 mesecev. — Ivan Sluga, bivši pekovski pomočnik, 81 let.

u— **Politiški prihode.** Od četrtka na petek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 1. prestopke kaljenja nočnega mira, 2. nezgodi, 1. pohujšanje, 5. prestopov cestnega policijskega reda, 1. prekrščenje policijske ure, 1. godba brez dovoljenja, 1. hoja po železnici in 1. pretep. Aretaciji sta se izvršili 2 in sicer: 1 radi protidržavnega govorjenja in 1 radi pianosti.

Van Kaster kakao

Prehlajenje mehurja

sopli in dihal oz. ravite z uživanjem

Radenske vode. 27 s

Henny Porten

v dram

„Vsak je sam svoje sreče kovat“

od danes naprej v

Kino Ideal

u— **Velika tatvina.** Pri odhodu vlaka, ki odhaja z dolenskega kolodvora ob 13.30, je stražnik opazil na praznih stopnicah vozovnega okrog 40 let staro žensko, ki je strahovito kričala. Ker se je vlak že pomikal, je stražnik komaj še čul od nje, da ji je pravkar zmanjkalo iz žepa 23.000 kron, katere ji je bržkone kdo ukradel. Povedala je stražniku tudi svoje ime Franciška Zupančič, jasneje pa se ni mogla izraziti, ker je vlak že odpeljal.

u— **Dvonožna lisica** je obiskala v noči na praznik dvorišče hiše št. 115 v Zg. Šiški. Ker je bržkone že vedela, kje se nahaja kurnik, je odšla naravnost pred hišne stopnice ter tamkaj pobrala iz kurnika vseh 5 kokoši v vrednosti 250 Din. Kokoši so bile last čevljarjeve soproge Ivane Piš. — V isti noči je obiskala »lisica« tudi hlev železničarja Ludovika Ladina v Zg. Šiški 99, ter udušela devet zajcev v vrednosti 412 dinarjev.

Iz Maribora

u— **Policija.** Na Jožefovo je policija zaprla v svoj znani hotel Graf moža in ženo, ki sta se po prevelikem zaužitju alkohola prepevala na žegnanju v Studencih. — Dalje je aretirala natakario neke nočne kavarne, ki sprejela od nekake Jožeta sto dinarjev, ne da bi mu izpolnila obljubo, da ga v mrli noči sprejme na svoj kvartir.

u— **K vosti iz mariborske podružnice »Stedione«** nam poročajo, da prevzem prof. Ribariča se ni gotova stvar. G. Ribarič seve tudi državne službe ne more čez noč zapustiti, ker bi v tem slučaju ne dobil nobene pokojnine. Procedura z upokojitvijo potom bolezni je precej dolga. Tudi glede prevzema uradništva Centralne banke se pogajanja niso dovršila. Prvotno se je nameravalo prevzeti le 1—2 sedaj je v kombinaciji prevzem 4—5 in bi se v tem slučaju nekaj hrvatskih uradnikov iz Maribora premestilo nazaj v Zagreb. Vse to se baje ureja v čisto prijateljskem sporazumu med obema bankama. Toliko informacije z druge strani.

u— **Kriminalci.** Ljudmile Pivkove se dobiva tudi v podružnici »Jutra« v Mariboru, Bavarska ulica 1.

u— **Veliko zanimanje za češki tečaj.** Včeraj je bilo že 50 prijavlencev za češki tečaj, ki prične nocoj v Ljudski univerzi pod okriljem Jstl-čsl. Lige. Danes je obenem zadnji dan za prijavitev.

Iz Celja

u— **Kolodar Narodne obrambe za leto 1935.** se odlikuje z zelo bogato vsebino ter je plisan v čitljivi in lepitni. Ne sme biti manjkati v nobeni jugoslovenski hiši. Za Celje ga razprodaja celjska carinarna, kjer seč dobi za 20 dinarjev.

u— **Občna zborna Opleševalnega društva** in podružnice Jugoslav. Matice v Celju se vršita istočasno v četrtke, dne 26. t. m., prvi v hotelu »Balkan«, drugi v mali dvorani celjskega Narodnega doma. Ker sta obe društvi za Celje važni in po svojem delovanju ugledni, bi bilo v interesu dobre stvari, da se en občni zbor preloži.

Iz Trbovelj

u— **Krajnava organizacija demokratske stranke** v Trbovljah ima v nedeljo dne 22. t. m. ob treh popoldne v biljardni sobi gospe Ana Forte na Vodah redni občni zbor po običajnem dnevnem redu. Članstvo se naproša, da se obnega zbora polnoštevno udeležijo.

u— **Pretep zaradi dekleta.** Na Jožefov praznik je prišlo v Ocepovski gostilni zaradi nekega dekleta do pretepa, ki se je končal s tem, da je domači sin vrgel iz gostilne večjo družbo, potem pa se tudi spril nad nekoga nepristanskoga gosta, ki ga je tako oklofotal, da se mu je vili kri iz nosa in ust. Zadeva ni bila prijavljena, ker so se prizadeti že spoprijaznili.

u— **Smrtna kosa.** V tukajšnji bolnici je izdihnil radi kostne jetike Ivan Pižmuh, rudar zapadnega okrožja ki zapušča dva še nedorasla otroka. Pogreb se bo vršil danes popoldne. K zadnjemu počitku ga bodo spremljali njegovi tovariši z rudniško godbo na čelu. Naj v miru počiva!

u— **Agenti-provokaterji na delu.** Pretekli dne se je mudil v Trbovljah eleganten gospod, ki se je izdajal za Radičevega poslanca HRSS. V kolodvorski restavraciji je čakal na g. B. lastnika apnenice v Zagorju, ki pa ni prišel. Izražal se je o političnem položaju v naši državi, češ, da prav nič ne pomeni razveljavljanje Radičevih mandatov ter da bo najpozneje v novembru t. l. prišlo do revolucije.

u— **Klerikaleci v skrbah za rudarje.** Klerikalna Strokovna zveza rudarjev sklicuje v nedeljo, 22. t. m. ob 4. pop. v tajništvo na Vodah občni zbor skupne Trbovlje. V kolidor som poučeni ni tej zvezi nič všeč, da je prišlo do zedinjenja med socialisti in komunisti na strokovnem področju, zato pa nameravajo ob tej priliki tudi posvetovati se o nastalem položaju.

u— **Iz ljubosumnosti poškodovan ga z nožem.** Ker je bil ljubosumen je počakal pozno zvečer Oskar Naglav, rudniški delavec na Alojzija Ilija, čevljarkega pomočnika pri g. Kukenbergu ter ga obdelal z nožem. Ker se je izkazalo, da rano niso nevarne, temveč, da je ubogi pomočnik samo lahko ranjen, ni bil Naglav aretiran, pač pa naznanjen.

Darujmo za sokolski Tabor!

Iz Primorja

* **Smrtna kosa.** V Trstu je umrl bivši višji carinski uradnik Valentin Kosovel, strokovnjak na polju blagovništva. Pokojnik je bil star 70 let in je bil rodom iz vipavske doline. Naj v miru počiva, preostali nam še sožalje!

* **Burja je vrgla kamen na glavo 37letno** mu kamnoseku Antonu Ferlugu iz Kolonje pri Trstu. Mož je lomil kamenje pri sv. Ivanu v Drobniškovem kamnolomu. Naenkrat je hudo zapihalo in takoj nato je priletel Ferluga na glavo kamen, ki mu je zaskal 12 cm dolgo rano na temenu. Ponesrečenec je odšel najprej na zdravniško postajo, kjer so ga obvezali, nato pa so ga odpeljali v bolnišnico.

* **Smrt uglednega gorliškega Slovence.** Na Reki je umrl živnozdravnik Franc Munih, rodom od sv. Lucije na Tolminkem. Munih je prejšnje čase služboval pri glavništvu na Voloskem, zadnje čase pa je bil ravnatelj mestne kladnice na Reki.

* **Nesreča v idrijskem gozdu.** V ponedeljek se je zgodila v idrijskem eraričnem gozdu velika nesreča, ki je zahtevala hveloške žrtve. Upokojeni 60letni rudar, Matija Kristan je pomagal nakladati hode. Ko je hotel s cepinom premakniti hode, je cepin odletel in ga vrgel na tla. Padel je na goli kamen tako nesrečno, da je ostal na mestu mrtve.

* **Ogenj v baraki.** V začetku tedna se je vnela v Podgori pri Gorici velika lesena baraka, v kateri je stanovalo par družin. Človških žrtve k sreči ni bilo pač pa znašna škoda, katero je povzročil ogenj, okolu 25 tisoč lir.

* **Srečo v nesreči** je imel štiriletni deček Slavko Bašin iz Solkana pri Gorici. Otroek je padel z 4 m visokega balkona na zemljo in se ni skoro nič poškodoval.

Narodna enciklopedija

Naši kulturni krogi se že deli časa trudijo, da izdajo moderno narodno enciklopedijo. Upati je, da bo njih načrt v kratkem postal dejstvo, kajti okoli 150 kulturnih delavcev pod vodstvom beogradskega univerzitetnega profesorja Stanoevića, je že zbralo precej gradiva za to veliko narodno enciklopedijo. V treh debelih knjigah, od katerih ho obsegala vsaka po sedem zvezkov, bodo izšle biografije vseh naših kulturnih, gospodarskih in političnih delavcev in opis celega našega duhovnega življenja.

Sličnih poskusov je bilo pri nas že več, a delo ni bilo nikdar dovršeno, vse je ostalo pri frakcijah. Prizadevanje g. Stanoevića je imelo doslej največ uspeha: izšel je že prvi zvezek na 112 straneh s 480 članki. Drugi zvezek izide v najkrajšem času, ostali pa bodo nato izdvačkati, tako da bo enciklopedija kmahajaj redno vsak mesec po enkrat ali lu kompletirana.

Za delo so angažirani tudi kulturni delavci iz Hrvatske in Slovenije, tako da bo enciklopedija popolna, edinstvena in pregledna. Našemu narodu je taka enciklopedija baš sedaj nujno potrebna, kajti mnogo gradiva o naši prošlosti in o naših zaslužnih ljudeh izgineva s smrtno starih ljudi, ki imajo v spominu svojo dobo in svoje sodobnike. Oni so sedaj še edini arhiv in edini izvor za vse dogodke naše prošle zgodovine. Pisanih spomenikov ni, vse je treba zbrati potom ustnega sporočila in si tako osvetliti dogodke, ki so se odigrali v prošlih desetletjih.

Zato so v enciklopediji zlasti značilni oni sestavki, ki izhajajo od ljudi, ki so živeli v dobi, o kateri sodobniki nimamo točnih in zanesljivih poročil.

Napad na damo v vlaku

Na dolgi železniški vožnji ni človek nikoli siguran, da se mu ne približa kak nezaželeni individvi s temnimi zahrbtnimi nameni. Ženske so ob takih prilikah že ponovno plačale svojo zaupljivost in lahkovernost s svojim življenjem, čestokrat pa tudi s svojo častjo. Tak slučaj se je pripetil zadnje dni v nekem italijanskem vlaku.

Z ekspressom Rim—Florenca—Milan se je vrčala domov na Nemško 24 letna Nemka Elizabeta Jung. Potovala je po Italiji, kjer si je ogledala zanimiva mesta. Prilika je nanesla, da je bila Jungova v oddelku za dame sama, kar je opazil neki miličnik. Član straže za javen red le varnost. Ta mož je imel mnogo paziti na potnike, da se jim ne pripeti kaj žalega, da jih kd. ne napade in okraje.

Ko je brzovlak drvel z največjo naglico je moža prevzela strast po ženski s takšno neutешnostjo, da se ji ni mogel upirati. Približal se je samotnemu kupeju, nagovoril mlado potnico in se ji začel ponujati. Dama ga je zavrnila. Miličnika je to tako razljutilo, da je zapri kupc, zagnil okno ter se vrgel z hvalne silo na breznočnega mladenko. Z robcem ji je zamašil usta, da ni mogla klicati na pomoč in nato je zadostil svoj pohot.

Vlak se je ustavil šele v Florenci. Jungova se je objokala podala iz kupc in je velela poklicati postajnačelavnika, kateremu je pojasnila celo zadevo. Orožniki pa so se pri tem malomarno obnašali in šele po večkratnem protestu so vzele stvar na zapisnik in odredili aretacijo malovernega miličnika. Policija je plačala Jungovi stanovanje in hiano za dva dneva, nakar jo je mirno ekspedirala čez mejo naprej v Nemčijo.

Radi tega slučaja je nastal velik škandal, o katerem govorijo isti na dolgo in široko. Ženske

Iz življenja in sveta

Velikanski ciklon v Severni Ameriki

Severne ameriške države Illinois, Missouri in Indiana je zadela težka nesreča. Ciklon, ki je divjal že dni v omenjenih deželah, je zahteval velikansko število žrtev. Število takih, ki so brez strehe je še mnogo večje in gre v desettisoče.

Vihar je bil tako silovit, da je opustošil okoli 12 krajev. V naselbinah Parishi, ki je imela prej 500 prebivalcev, so ostale samo tri človeške duše pri življenju. V illioniškem Frankobrodu je zahtevala vihra 250 žrtev. Samo v šolskem poslopju je našlo smrt pod razvalinami 150 učencev. Mesto Annapolis je tako rekoč izginilo z zemeljske površine. Mesti Griffing in Allenbourgh sta popolnoma razdejani. V Caranui in Orionu so doslej našli 150 mrtvih. Razdejane so vse železniške proge, brzojavne in telefonske zveze ter sploh vsa prometna sredstva.

Škoda, katero je povzročil ciklon, se doslej še ne da natanko oceniti. Strokovnjaki računajo, da znaša več nego pet milijonov dolarjev.

Usodne pa so tudi posledice silovitega viharja. V krajih, ki leže v razvalinah, je na nešteti mestih izbruhnil požar. Vnel se je plin pod zemljo in prišlo je do groznih eksplozij. Mesto Goharm so plameni tako opustošili, da ga ni več spoznavati. Gubernator države Illinois je osebo komaj ubežal smrti, ki mu je preti. Njegova palača je pogorela do tal. Mnogo ljudi, zlasti služabnikov, je končalo pod razvalinami. Prebivalci so se morali umakniti na prosto, kjer prebivajo še sedaj v strahu, da se strašna katastrofa ne ponovi.

Udarec, ki je zadal države Illinois, Missouri in Indiana je seveda izzval globoko sočutje v srcih vseh Američanov, ki sedaj prirejajo javne zbirke, da z njimi prisrskojo na pomoč nesrečnemu prebivalstvu.

Strahovit požar na Japonskem

Japonska je krasna dežela, kakor jih je malo v Evropi. Bogata je, vsega ima v izobilju, in tudi razmere so tam take, da lahko zavidamo Japoncem zanje. Med svetovno vojno, ki je uničila toliko držav in prinesla tolikim narodom neizmerno gorje, Japonska ne le da ni trpeča, ampak je celo še povečala svoje blagostanje. Drugi so se volevali in prinašali ogromne žrtve, gmotne in človeške, dežela vzhajajočega solca pa je žela sadove drugih in dobavljala vojno gradivo na suho zlato.

Vendar je ta krasna dežela nesrečna. Skoraj vsa stoji na vulkanskih tleh. V nobeni državi na svetu ni toliko ognjenikov kot ravno na Japonskem. Res je, da se ima le njim zahvaliti za svojo krato, za svojo bujno rastlinstvo, za svoje najrazličnejše bogate rudnine. Res je pa tudi, da ni nikjer toliko potresov in toliko požarov kot v deželi nikada. Komaj poldrugo leto je, odkar je strahovit potres, doslej najhujši v zgodovini človeštva, uničil cvetoče pristaniško mesto Jokohamo in porušil doberšen del japonske prestolnice Tokia. Nad četrto milijona ljudi je takrat poginilo pod podirajočimi se hišami ali žalostno zorelo v splošnem požaru, ki je izbruhnil takoj po potresu, ali pa je utonilo v razburkanih valovih namah narasleli morja. V večjih ali manjših posledicah prihajajo iz Japonske vesti, da so se tu ali tam pripetili požari, za naše razmere velikanski, katastrofalni, za japonske prilike pa ni to nič posebnega in spada takorekoč k vsakdanjemu zlu. Pred par tedni je uničil požar predmestje Tokia, prebivališče ljubkih gejš. Zgorelo je več tisoč hiš in v plamenih poginilo precej ljudi.

Če bremo poročila o požarih na Japonskem, se nam jeze lasje, ko čitamo, koliko tisoč hiš je pogorelo do tal. Vendar ne smemo japonskega merila prenesti na naše evropske razmere. Če pri nas pogori hiša v velenem mestu, gre za milijonsko škodo, ki se za dolgo vrsto let ne da popraviti. V naših velikih hišah

živi povprečno najmanj po 50 ljudi, pa tudi po par sto. Na Japonskem pa so, izjemši velike monumentalne stavbe iz kamna in betona v središčih industrije in trgovine, hiše le majhne, pritrilne, zgrajene samo za eno rodbino. Skoraj brez izjeme so lahke stavbe iz lesa z olinatimi papirjem namesto steklenih šip v oknih. Ni čuda, da je namah cela vas v plamenih, kakor hitro izbruhne požar v eni sami hišici. Mestne četrti so ravnotako kopa tisočih lesenih in zračnih hišic, ki se drže skupaj, sklenjene v dolgo verigo.

Dne 17. t. m. popoldne je nenadoma izbruhnil velikanski požar v predmestju Tokia, tokrat na severnem delu. Ogenj se je bliskoma razširil na sosednje hiše, in v dobri pol uri je bila vsa četrt eno samo ognjeno morje. Do 10. zvečer je zgorelo nad tisoč hiš do tal. Požarna bramba je takoj pohitela na lice mesta, vendar pa ni, kakor se to na Japonskem navadno zgodi, mogla ničesar storiti. Požara ni mogla niti omejiti, ker ni mogel v strahoviti vročini nihče blizu, da bi lokaliziral ogenj. Vlada je takoj dala na tisoče vojakov na razpolago, ki so se junaško borili z ognjenimi zubli. Pa vse zaman. Požar je divjal z vso strahoto in nebzdanostjo.

Po zadnjih vesteh je zgorelo nekaj nad 3500 hiš, 30.000 ljudi je brez strehe in tabore na prostem. Vendar jim ni treba prezebatvi, ker je podnebnje v bližini nihče blizu, da bi lokaliziral ogenj. Vlada je takoj dala na tisoče vojakov na razpolago, ki so se junaško borili z ognjenimi zubli. Pa vse zaman. Požar je divjal z vso strahoto in nebzdanostjo.

Ogenj je divjal skoraj dva dni, dokler ni sam od sebe ponehal. Materijalna škoda je ogromna. Vendar jo bo japonski narod hitro prebolel, kakor je doslej neverjetno lahko prebolel še vsako, še tako veliko katastrofo. Japonci je žilav, vztrajen in neverjetno miren. Kjer mu zgori hiša, jo s pomočjo drugih v par tednih postavi na istem mestu in še lepše. Ko je predlanski potres uničil strahoviti potres tako grozno opustošil, so Japonci brez premišljanja šli takoj na delo in začeli zidati, zidati. Na razvalinah potresa se dviga nova Jokohama, nove četrti Tokia, še večje, še lepše, še bolj moderne, tokrat pa trdne, zavarovane proti vsem elementarnim nevarnostim. V par tednih dva ogromna požara v mestnih delih Tokia, in v par mesecih bodo zrastle na istem mestu nove stavbe, solidne, znaki neverjetne vztrajnosti in probnosti množičnega naroda ob obali Tihega oceana.

Kakor naknadno doznavamo, je izbruhnil ogenj hkrati na dveh mestih, na severu in v predmestju na jugu. Ko sta bili obe mestni četrti v plamenih, je začelo goriti v treh velikih tovarnah v drugih delih mesta. Iz tega se vidi, da je bil ogenj podtaknjen. Sumijo, da gre za velik politični atentat.

Hude obdolžitve grofa Sforze

Rimski »Popolo d'Italia« je objavil te dni članek, ki je zbudil naravnost velikansko senzacijo v javnem življenju Italije. List je vzel na piko bivšega zunanjega ministra grofa Sforzo, ki ga tudi pri nas v Jugoslaviji dobro poznamo. Saj smo imeli z njim opraviti pred par leti, ko so se vršila pogajanja za določitev meje med nami in Italijani.

Grof Sforza je bil takrat, ko se je vršilo v Gornji Šleziji ljudsko glasovanje — šlo je namreč za to, da se narod sam izjavi, ali hoče spadati pod Nemčijo ali pa pod samostojno Poljsko — italijanski zunanji minister, in je kot tak igral v tej stvari zelo čudno vlogo, kakor pravi sedaj »Popolo d'Italia«. Sforza se je takrat zaljubil v lepe oči žene tajnika poljskega poslanstva v Rimu. Z vednostjo in po volji sproja je imel grof Sforza intimno razmerje z njo. Posledica tega razmerja je bila, da je zunanji minister možu na ljubo prepuštil Francozom in Poljakom v Gornji Šleziji, naj urede zadevo po svoji volji. Na ta način je Sforza hudo kompromitiral prestiž Italije.

Razkritja lista imajo namen, diskreditirati enega najuplvinjših voditeljev italijanske opozicije.

Starost papirja

Splošno je znano, da papir ne traja dolgo in da kmalu razpade. Toda to velja le za navadne vrste. V starih arhivih najdemo listine, pisane na posebne vrste papirja, ki je še po par stoletjih dober.

Trajanje papirja je predvsem odvisno od tega, pod kakimi vplivi se nahaja. Njegova najhujša sovražnica sta vlaga in mokrota, ki sčasoma uničita tudi najtrpežnejši snov, iz katere je nastavljen, ob normalnih razmerah pa ima papir veliko trpežnost, ki jo človek ne bi pripisal stvari, ki se da tako lahko raztrgati. Časopisni papir seveda traja, ako se nahaja na suhem, kvečemu le nekaj desetletij, dočim kljubuje papir iz platna, konoplje ali čuni več stoletij. Da, celo tisoč let postane lahko star, ne da bi se raztrgal ali popolnoma prepelel.

Iz izkustva se o starosti, ki jo utegne dočakati posamezna vrsta papirja, ne da mnogo govoriti, ker moderno proizvajanje papirja pri nas še ni tisoč let staro. Šele bodoča stoletja bodo mogla z gotovostjo dognati, kako starost lahko dočaka pod različnimi pogoji ena ali druga vrsta nam tako pre potrebnega papirja. Najbolj trpežna vrsta je na poseben način izdelan pergament, ki ga predvsem jemljemo za važne listine, ki se morajo ohraniti za dolgo dobo.

Papir, ki so ga izdelavali naši pradedi in ki se mu zaradi njegove trpežnosti in svežosti še danes čudimo, je bil narejen iz usnjatih kož, ustrojenih na poseben način, ki ga danes več ne poznamo.

Načrt ceste mimo Velikega Kleka. V torek je imelo avstrijsko društvo inženjerjev in arhitektov sejo, kateri je prisostvovalo več inženjerjev in drugih interesentov. V prisotnosti trgovskega ministra dr. Schürffa je imel delnični stavbeni svetnik inž. Wallacec predavanje o načrtu velike gorske ceste mimo Velikega Kleka v Visokih Turah, med Koroško in Solnograsko. Po predavanju je imel minister dr. Schürff nagovor, v katerem je zatrjeval, da se zveza na vlada zelo zanima za načrt te ceste, in je rekel, da jo bo z vsemi močmi podpirala. Na omenjeni seji se je znova ugotovila potreba po taki cesti, ker čez Visoke Ture na razdaljo 160 kilometrov ni med Brennerjem in prelazom pri Radstättu nobene prvostopenjske ceste. Upati je, da bo načrt kmalu dozorcel, ker je zanimanje in tudi potreba splošna.

Stanovanjska odpoved celemu mestu. Federalni sodnik v Wyomingu v Ameriki je odredil odpoved stanovanja celemu mestu, ki šteje 1500 prebivalcev, ki se bodo morali izseliti tekom dveh mesecev. Zemljo je kupila petrolejska družba in ker je sedaj potekla doba najema, si je družba izvojevala svoje pravice. Mesto je šlo pet let staro, na hitro sezidano, a ima svoje majhne tri čaršije, kinematograf, gledališče in druge javne zavode.

Nabit prosvetni minister. Kakih 100 profesorjev državnih šol v Tientsnu na Kitajskem je začetkom tega tedna čakalo na prosvetnega ministra pred njegovim uradom in so ga pošteno pretepli. Polcija je morala iztrgati ministra iz rok razburjenih profesorjev, ki se tako zelo jeze na ministra da so posegli po lastnorodnem kaznovanju.

Velikansko izprtje na Švedskem. Na Švedskem je prišlo te dni do hudega spora med delodajalci in delavci. Tovarničari hočejo namreč znižati plače delavcem, češ, da so mezde na Švedskem itak najvišje na svetu. Delavci niso hoteli ničesar slišati o znižanju prejemkov in so pretili s splošno stavko. Delodajalci so odgovorili na grožnjo z izprtjem vseh delavcev, zaposlenih v zvezi industrije na Švedskem, večina kovinarjev. Prizadeh je okrog 130 tisoč delavcev. Vlada je začela posredovati.

Apostol tatvine. V Braunschweigu v Nemčiji je obsojilo sodišče poglavarja velike tatinske tolpe na osem let ječe. Obsojenec je veljal v gotovih zločinskih krogih za nekakega odrešenika, ki je svoj nauk pridigal na javnih shodih. Pravil je, da se da doseči izboljšanje človeštva le s tatvino. Pod njegovim vodstvom in s sodelovanjem

tega apostola tatvine je več skupin zločincev sistematično kradlo. Svrha tatvin je bila, da so priskrbovali hudočelci živila pomožni organizaciji za preskrbo brezposelnih.

Neznan bolezen v Ameriki. Poročali smo že, da se je pojavila v Chicagu in okoli nje nova bolezen, ki ji zdravniki ne vedo elka. Bolezen je v 14 dneh pobrala že 279 ljudi samo v Chicagu. Nova bolezen je zelo podobna pljučni gripi, kaže pa tudi druge znake, o katerih si ameriški zdravniki niso na jasnem.

Anglija šteti z admiralom. Admiral sir Ernest Gault, ki je poveljeval prvi diviziji velikega angleškega brodogradilstva v pomorski bitki z Nemci pri Skagerraku dne 31. maja in 1. junija 1916, je bil te dni upokojen na lastno prošnjo po 47letnem aktivnem službovanju. Podadmiral sir Douglas Nicolson je bil imenovan za admiralja. Da se šteti, ne bo za nekaj časa pri angleški mornarici nobenih nadaljnjih imenovanj in napredovanj.

Slovensko lovsko društvo

Celje, 19. marca 1925.

O priliki rednega občnega zbora celjske podružnice SLD, ki se je vršil včeraj, dne 18. t. m. v hotelu Balkan v Celju, je sklical tudi centralni odbor SLD izredni občni zbor centralnega društva, da se začasno uredi v lovskih vprašanjih razmerje in delokrog med ljubljansko in mariborsko oblastjo. Oba občna zbora sta bila izredno dobro obiskana, zlasti je bilo mnogo zunanjih lovec, med njimi častno zastopana centrala in mariborska podružnica.

Na izrednem občnem zboru SLD

Je poročal predsednik centralnega odbora dr. Lovrenčič na kratko o sklepih, ki so se storili med centralo in mariborsko podružnico že na predsestankih v Mariboru, katere sklepe pa mora današnji izredni občni potrditi. Po govornikovem mnenju bi bila najprimernejša delitev delokroga v dve sekciji, v mariborsko in ljubljansko, ki bi posiljali svoje zastopnike v skupni centralni odbor. Ne smatra pa tega načrta še za izvršljivega, dokler ne dobimo novega lovskega zakona. V interesu slovenskega lovstva moramo biti za to, da se v vseh skupnih lovskih zadevah, zlasti sedaj, ko še te niso urejene, ohrani enotnost in skupnost. Govorijo za to tehtni stvarni, a predvsem finančni razlogi. Predsednik dr. Lovrenčič poda pri tej priliki zelo zanimive statistične podatke iz društvenega gibanja in delovanja v letu 1924. Društvo je štelo 2739 rednih in 25 ustanovnih članov. Od teh jih je pripadlo na mariborsko podružnico 203, celjsko 230, ptujsko 165 in mursko sobotško 109 članov. Vseh lovskih kart je bilo izdanih 8344 tako, da je v Sloveniji včlanjenih pri lovskem društvu komaj ena tretjina lovskega prebivalstva. Vključno temu, da se je glede članstva storilo že več sklepov, med drugimi leta 1923 tudi ta, da je vsak lovskega zakupnik dolžan prijaviti kot člana svoje lovske paznike. Dokler po lovskem zakonu članstvo ne bo obligatorično, tako dolgo se tudi gmotne razmere ne bodo mogle izboljšati. Občni zbor vzame z zadovoljstvom na znanje, da pripravljajo ministri za šume in rude dr. Zernjav novi lovski zakon, ki bo za naše razmere gotovo dober, ker se bodo pri elaboratu upoštevale vse upravičene želje slovenskih lovec, med drugimi tudi obligatorično članstvo. Še le v tem slučaju bo dobilo društvo možnost do gotovega razmaha in se le tedaj se bodo tudi zboljšali gmotni položaji društva. V letu 1924 je imelo društvo deficit Din 85.000, ki se je kril le s težavo iz lovskega fonda in z drugimi slučajnimi dohodki. Celjski podružnici izreče laskevno priznanje, da je med vsemi podružnicami najmarljivjeja, dasi tudi druge vršijo vestno svojo dolžnost. Prečita nato vse one točke, ki se nanašajo na razdelitev kompetence in medsebojnega razmerja med mariborsko podružnico in centralo ter želi k posameznim točkam kratko debato.

V imenu mariborske podružnice povdarja dr. Lipold, da gre tej ravnotaki za skupni lovski interes. Upoštevati pa je treba nova razmerja, ki so nastale vsled delitve Slovenije v dve oblasti, kojima pripada kot drugi instanci tudi reševanje vseh lovskih vprašanj. Izhajajoč iz stališča skupnosti je torej treba med obema oblastima neki provizorij, vsaj do uveljavljenja novega lovskega zakona. Ljubljana je pokazal v vseh lovskih vprašanjih toliko inicijativnosti in toliko strokovnega znanja, da bo treba tudi po končani ureditvi razmerja med mariborsko in ljubljansko oblastjo ohraniti z dosedanjim centralo trajnih stikov. Glasilo

Restavracija grškega Pantheon. Največinstvo gradbeno delo starega veka je vsekakor Pantheon na Akropoli v Atenah. Grška vlada namerava sedaj Pantheon restavrirati. Najprej bodo obnovili masivno stebre, potem pa ostale dele. Obnovo bodo nadzirali arheologi in strokovnjaki, ki natančno poznajo starine.

Koliko avtomobilov je na svetu? Trgovsko ministrstvo v Zedinjenih državah je objavilo statistiko o tem, koliko avtomobilov je na svetu. Po tej statistiki je bilo začetkom leta 1924 na celim svetu 19 milijonov avtomobilov proti 15 milijonom leta 1923. V enem samem letu je torej prirastlo okrog 4 milijone in lahko je mogoče, da se vozi sedaj po svetu okrog 23 milijonov avtomobilov. Od 19 milijonov lanskega leta je pripadalo 15 milijonov avtomobilov Zedinjenim državam, 135.000 Italiji, 1 milijon Angliji, 600.000 Kanadi, pol milijona Franciji, 150.000 Nemčiji, 80.000 Belgiji, 15.000 Japonski in 14.000 Rusiji. Koliko jih je pri nas, statistika žel ne pove.

Lovec se mora gmotno utrditi. Za društvo se mora najti stalen vir dohodkov, tudi če bi bilo treba povisati članarino za lovske najemnike in posestnike lastnih lovišč. Predlaga poseben odsek, ki naj pripravijo vse one predloge, ki bodo pri definitivni ureditvi medsebojnega razmerja potrebni. Po kratki debati o tem vprašanju, v katerem govori tudi predsednik celjske podružnice Roblek, se izvolijo v ta odsek naslednji gg.: dr. Lipold, dr. Lovrenčič, ravnatelj Klobučar, svetnik Erhartič, nadzornik Černej, Zupan, Košir in Rihteršič.

Po stvarni debati in posvetovanju za ključni na to predsednik dr. Lovrenčič izredni občni zbor.

Redni občni zbor celjske podružnice SLD, ki se je nato vršil, je nudil prav razsvetljavo slika mariborskega društvenega delovanja. Tajniško poročilo je podal nadzornik Černej. Omenil je razne ovire in finančne težave, ki so onemogočile mariborski umosten in koristen sklep. Vseled prvisokih cen je moral izostati nakup divjačine za pomladitev, tudi se ni mogla vsled slabih gmotnih razmer izplačati nagrada onim orožnikom, ki so se prav posebno odlikovali pri iskanju lovskega tatov. Podružnica je imela več sestankov, na katerih se je tudi predavalo. Isreklva se je pri prodaji konfisciranega lovskega orožja, ker pride na ta način zopet v roke raznim lovskega tatovom. Priporočila je svojega dobrega člana in prvostopnega strokovnjaka puškarja Rutarja v Celju. Priredila je slavnostni večer svojima častnima članoma dr. Sernecu in Confidentiju. Prav prijateljsko je potekel tudi Diehl-ov večer v St. Jurju ob južni železnici. K pogrebu zvestega člana Martina Trbovca v St. Jurju je poslala podružnica posebno deputacijo. Člana dr. Farčnik in dr. Rihteršič sta izdelala posebno brošuro »Pouk lovskega človeka«, ki bi se naj razširila tudi po ostali Sloveniji. Nadalje dela podružnica na to, da pridejo v okraj kolikor mogoče prvostopni braki. Blagajniško poročilo doda svetnik Erhartič. Podružnica šteje 376 članov. Blagajniški promet je bil z ozirom na skromne razmere le nezaten. Nadzornik Černej poroča nadalje o predlogu, naj bi se za slovenske lovec uvedel enoten lovski krog. O tem se razvija daljša debata. Ker je večina za to, da se izvolijo poseben odsek, ki naj ta krog prečisti ter predloži vzorce centrali. V odsek se izvolijo: Čerlini, Bernardi, Dohtič, Salmič, Stanič in Golčer.

Pri slučajnostih se pritožuje ravnatelj Jankovič iz Dobrne proti raznim izkoriščevalcem lovišč ter prosti podružnici, odnosi centralo, tozadevne pomoči. Navzoči centralni predsednik dr. Lovrenčič pojasni, da zakon sicer ne daje lovskemu društvu kakih pravic do vrhovnega nadzorstva nad lovišči. Obhujlja pa, da bo tudi v bodoče društvo vplivalo na politične oblasti, da se dajo lovi v zakup res pravim lovecem. Iz te debate se končno izkristalizira predlog, naj se predloži velikemu županu pismena prošnja, v kateri se bodo iznesle vse želje, ki se tičejo lovskega. Prošnjo izroči g. velikemu županu osebno mariborska podružnica.

Končno predlaga svetnik Erhartič, naj se odpodije Nj. Vel. kralju in kraljici kot najvišjima lovcema udanostna izjava, kar so sprejme z navdušenjem. Nato zaključijo predsednik Roblek občni zbor.

Po občnih zbiorih se je vršil v istih prostorih, ki pa so bili vsled velike udležbe zal premajhni, družabni večer vseh lovec in gostov, ki je potekel zelo animirano in je prijateljsko med celeno bratovščino še bolj utrdil.

Mate Marn:

Ujetnik

(Beseda o svobodi.)

I. O ljubosumnosti je bila rečena že marsikatera bridka beseda, mnoga stroga obsodba, piker dovtip, pa tudi viteška obramba. Jaz za svojo osebo dam vsem prav: odobravam iz vsega svojega srca in podpišem tudi smrtno obsodbo na večalnih (obesi) nase ljubosumnost, ne sodnik ali ljubavni nesrečnik, popolnoma sem pri stranki onih, ki streljajo ostre pšice na ljubosumnost, in z navdušenjem se obnem pridružujem tudi falangi onih, ki ljubosumnost branijo in v njej vidijo dokaz za ljubezen.

Pa si ne dam, dragi moji, očitati neznačajnosti in breznačajnosti: kajti načela so nedotakljiva in nazori moji primerno trdni, tako da jih ljubosumnost ne more doseči, kakor n. pr. nadležni veter ne doseže belih reber in sivih možganskih zavojev.

In naj bo končno že tako ali tako, naj imajo tudi drugi prav, namen imam komit kopje (viteškol) za obrambo ljubosumnosti in sem prepričan, da mi bo nazadnje dal vsakdo prav. Kajti izkušnja je več nego doktrinarska učenost

in teorija in iz izkušnje bom branil ljubosumnost kot nekaj, kar je silna opora človeku v stiski in nevarnosti.

II.

Očuval in rešil sem si namreč na tej podlagi najljubše kar imam in to na tak način, da je precej verjetno, da bi si utegnil s tem receptom še kdo drug pomagati. In je bila moja svetinja v resni nevarnosti, da jo izgubim. In to bi bila zame silno težka izguba, ker sem z njo takorekoč živel že več let eno in isto življenje in si nič več nisem mogel misliti, da bi se dalo živeti brez nje, pa čeprav bi bil že davno star in siv penzionist. Tako se mi je vsesala v srce in dušo ta moja vzorna zvezda, da je vsak najmanjši oblak, ki jo je mogoče le mimogrede zasenčil, izval v meni strahovito bolečino, nato pa razpalil plamen gnjeva in divjega sovraštva. Nasprotno pa sem se čutil tako srečnega in neizrekljivo blaženega, če sem videl okrog nje jasno nebo, da ne bi dal te sreče tudi za samo zvečljanje svoje duše ne.

In vendar se je nekoč zgodilo, da sem postal v tej svoji ljubezni silno slab in omahljiv in tudi slep za vse nevarnosti, tako da je sploh čudo, da sem se sploh še izmazal.

Kriva je tega ona. Saj vam jo bom opisal, kako me in vpliv je imela name. Neverjetno, kako človek lahko omahne!

III.

Nikdar si nisem domisljal, da se po mojih žilah pretaka sveto olje ali blagoslovljena voda, temveč vedel sem, odkar sem se prvič zares zalagal in za sto smrtnih grehov dano besedo požrl, da imam pod kožo nerodno kri, ki se da le težko poboljšati. Kakor dinamit se mi je včasih zdela ta rdeča brozga: kadar je kje gorelo kako navdušenje, sem čisto gotovo jaz bil med onimi, ki so maliku postavljali najlepše oltarje. Najbolj pa me je razvnela svoboda, prostost. Sklepalam to iz tega, da mi je bil vsak ukaz tako neznanstvo, zoper, da z mojo ubogljivostjo in poslušnostjo ni moj smisel za red in disciplino prav nič bil na boljšem... Narobe: za vsak ukaz, ki sem ga moral izvršiti (in če obenem ni bil tudi po moji volji) sem postajal nebrzdanejši in upornejši. Naravnost moj vzor je bil, braniti sleherni prosti trenutek pred navali in napadi teh ali onih dolžnosti. Tako sem se bil zaljubil v to divjo ciganijo, da se niti v dekle nisem mogel zagledati in se zaljubiti, kakor je človeku potrebno, temveč sem, nalagam od raznih pesni-

kov in pesmi, smatral ljubezen za sužnost in žensko za vladjoželjno bestijo, ki samo na to gleda, da me vpreže in da bo potem fjakarila z menoj. Kar tresel sem se od razburjenja, če sem samo pomislil, da je utegnilo kako bitje v krilu meni ukazovati. Zardeval sem od sramu in jeze. Vsi oni, ki so takrat ljubili in sem vedel zanje, so bili po mojem mnenju tako globoko pod menoj, da niti nanje nisem mislil drugega nego z najboljši globokim preziranjem, govoril pa o njih sploh nisem, ker zato ni bilo besed.

Toda kakor rečeno: v dinamitu je nekoč ob najbolj neugodnem času padla iskra in led in ves red je bil razbit kakor glinast lonec. Zagledal sem žensko — golo žensko in ta je bila moja ječa dolgo časa.

Zunaj je cvetela najlepša pomlad in spomnil sem se, kako sem prejšnjo pomlad pričakoval z nekim sladkim zanosom, z neko naravno religijo in oboževanjem luči, solca in svobode. Zdaj pa so bile moje misli kakor obstreljena ptica, ki se plazi po tleh in ne more in ne more kvišku in samo čaka, kdaj jo pograbi lovski pes. Ni sem več bil sposoben, da vodim svoje misli: vsa moja fantazija je bila pri njej. Pa če je bilo okno odprto ali ne,

videl sem jo meže in v temi prav tako natanko in vedno nago. Sam pred sabo bi bil najraje skril te misli, pa sem jih menda nosil očitno napisane na čelu; kajti zdela se mi je, da se mi smeje, kdor me sreča. Seveda, kakor sem prej jaz zaničeval druge, tako sem mislil, da sedaj drugi mene. In sem se že mislil preseliti. Pa je mična pajkinja morala opaziti, da se je v njene mreže zaletela muha in je prihitela, da jo zadrgne popolnoma.

Po kakšnih poslih, je vseeno in sam formalnost — ona je prišla k meni — in kletka zame je bila gotova in se tudi za mano zaprla. Bil sem popolnoma njen.

IV.

Končalo pa se je to tako, da je jetnik pobegnil. Gledal sem nekoč ptico v ptičnici. Ni bil to nikak kanarček, temveč neka divja, neukrotljiva žival, ki ni pokusila ne kononje in ne vode, pač pa trdovratno čival in grabila s kljunom za žico. Saj bo poginila, sem si mislil, in že hotel na skrivaj ptico izpustiti (ni bil moj). Pa me je ječarica opazila...

»Ne bo poginil, privadiš se bo!« Nekega dne pa ptica ni bilo, par žic pa je bilo pretrganih. Pogledal sem na

Gospodarstvo

Zakonski načrt o gospodarskem svetu

Iz Beograda poročajo, da je zakonski načrt o gospodarskem svetu popolnoma izdelan in obsega 36 členov.

1. člen omenja, da se osnuje gospodarski svet v ministristvu trgovine in industrije z nalogo, da podpira kot strokovnjaški svet vlado in skupščino v vseh vprašanih gospodarske in finančne politike. Člen 2. označuje njegov delokrog, ki obstoja v oddajanju mišljenja in predlogov: a) glede zakonskih načrtov; b) o pravilnikih in uredbah za te zakone; c) o vseh gospodarskih in finančnih merah, kolikor zadevajo razvoj narodnega gospodarstva.

Člen 3. zavezuje vse resorne ministre, da priključijo osnutkom gospodarskega in finančno - političnega značaja, ki se predložijo Narodni skupščini, tudi mišljenje gospodarskega sveta.

Člen 4. ureja članstvo, katerega število ni določeno. Obstojijo tri vrste članov, ki se imenujejo na kraljev ukaz: a) po svojem službenem položaju: zastopniki ministrstev trgovine in industrije, financ, prometne kmetijstva, sum in rudnikov, socialne politike in agrarne reforme; b) iz dvojnega števila kandidatov, predlaganih od strokovnih (trgovinskih, obrtnih, industrijskih in delavskih zbornic), kmetijskih in ostalih gospodarskih organizacij, imenuje ministrski svet predpisano število; c) iz vrst teoretikov in praktikov - strokovnjakov imenuje ministrski svet nekatere člane.

Mandat članov traja tri leta. Služba je častna in se le vsi potrebni izdatki povrnejo. Člen 7. določa, da se v redne in izredne. Redne seje se vrše letno dne 1. oktobra, izredne pa na sklicanje s strani ministrskega sveta. Zaključki na sejah zahtevajo večino glasov.

Važen je člen 12., ki določa, da more gospodarski svet svoje eksperte poslati v Narodno skupščino in nene odobore, kjer naj branijo in tolmačijo zakonske načrte, ki jih je izdelal gospodarski svet. Člen 16. predvideva najmanj 10 strokovnih odborov: 1.) za agrarno politiko, 2.) za industrijsko politiko, 3.) za trgovinsko politiko, 4.) za banke in borze, 5.) za zavarovanje, 6.) za prometno politiko, 7.) za obrtno politiko, 8.) za zadrugetarstvo, 9.) za socialno politiko, 10.) za finančno politiko. Ti odbori proučavajo vprašanja in predložijo poročila plenumu. O članstvu, delu in organizaciji odborov se bo izdelal poseben pravilnik. Generalni predstavnik plenuma (čl. 27.) je občni odbor, v katerega pridejo predsedniki strokovnih odborov in ostali delegati plenuma. O organizaciji in delu občnega odbora (čl. 28.-36.) se bo izdelal poseben pravilnik. Občni odbor se sestane dvakrat mesečno, izvenredno počitnice od 1. julija do 1. septembra.

Jugoslavenska banka d. d. Zagreb

Seji upravnega sveta gornje banke, dne 14. t. m., predložena bilanca za poslovno leto 1924, izkazala je čisti dobiček v znesku 16.025.665,68 Din, ki je bil dosežen pri delniški glavnici 100.000.000 Din.

Glavni skupščini, ki se bo vršila dne 26. t. m. ob 4. popoldne v sejni dvorani imenovanega zavoda v Zagrebu, se bo predložilo v odobritev izplačilo 12 odst. dividende, to je kakor minulega leta, po 12 Din na delnico. Predlagana bo tudi dodelitev 850 tisoč Din rezervnemu skladu in 1.000.000 Din davčnemu fondu.

Po tej dotaciji bi iznašala lastna sredstva banke 126.766.523,65 Din. Nadalje bo predložena tudi dotacija pokojninskemu skladu v znesku od 600.000 Din.

V splošnem je pokazala bilanca tudi za minulo leto znatno povečanje prometa in povoljen uspeh v vseh poslovnih strokah.

Hranilne vloge so se povečale od 191 milijonov Din na 232 in pol milijona Din, stanje je blagajne in menic od 91 milijonov Din na 120 in pol milijona Din.

Skupni promet v letu 1924. je dosegel 61 in pol milijarda Din.

Ob tej priliki naj bo še omenjeno, da se je ljubljanska podružnica tega zavoda pre-

tanko, kakor je to vendar mogoče: žive so bile na nekaterih mestih že močno zarjavele in tam so odnehale.

Moje misli so za tem pametnim pričem splavale v svobodo.

«Zgrabil bom kletko tam, kjer je zanič!»

In dočim sem bil dosedaj pasiven jetnik, sem odslej naprej pričel delati. Prej sem se bal in sramoval svoje kletke, mikavne pajkinje: zdaj pa mi je brehipenje po svobodi dalo moč, da sem jo pričel natanko opazovati. In nekoga dne sem zopet zadihal pri svoji prejšnji ljubici svobodi in z začudenjem zrl nazaj, kdo mi je mogel vzeti to prelepo zarjo. In sem gledal kletko, ono mično pajkinjo in videl tole:

Najprej širok nos, in obraz skoro brez barve. Nato nenavadno daleč vsak sebi razmaknjene oči in še te motne in brez ognja. In pa ta smeh — zdaj sem ga šele razumel — saj je ženska vendar bila malo manj ko bebasta...

Od tekrat dalje se še bolj bojim za svojo prostost in se tresem zanj naravnost v ljubosumnem strahu. Nak, bolj je poginili v svobodi in krepiljih dirje uječe, nego v kletki po dolgi, dogi sužnosti, kjer je okoli čedalje bolj alepol

selila prejšnji mesec v svoje moderno urojene lokale v palači «Ljubljanski dvor».

Napredek sirarstva v Bohinju

Gonilna sila kmetijskega napredka je ali ljudska ambicija ali gospodarska kriza. Slednja premakne vsakogar, enega za napredkom, drugega na boben. Slovensko kmetijstvo se nahaja v gospodarski krizi že desetletja; beg v Ameriko in končno svetovna vojna sta preprečila polom, v bodočnosti bo to mogel storiti le napredek. Toda potrebovali bomo moč, temeljitih in delavnih, moč na svojem mestu.

Na svetovnem trgu tekmuje blago v kakovosti ali v ceni; le pri izrednem pomanjkanju doseže tudi slabo blago visoko ceno. V letih 1880. Svica ni vedela kam s sirom; zaradi pritiska ameriškega žita se je evropsko kmetijstvo preusmerilo na živinorejo, iznašilo so se stroji posnemalniki in z njimi razvilo mlekarstvo, svetovni trgi so bili preplavljeni s «švicarskim» sirom, ki je bil v ceni nižji in v kakovosti ni zaostajal za povprečnim originalnim blagom iz Švice. Ta gospodarska kriza je rodila moderna ementalca; dotlej je bil sir v Švici tak, kakršen je še danes v Bohinju, neenoličen v velikosti in testu, iz kraljevega mleka in iz zmesi kraljevega s kozjim mlekom. V svrhu izboljšanja kakovosti sira je Svica tedaj uvedla sirarske in hlevske nadzornike, ustanovila na 1810 tedaj obstoječih mlekar, 3 mlekarke šole (Sornthal 1886., Perolles 1887. in Rütli-Zollhofen 1887.) in organizirala mlekarje v Švicarsko mlekarско društvo (l. 1887.).

Kakovost modernega ementalnega sira v Švici temelji na naslednjih činiteljih:

a) Razumni kmetje, ki takoj in vestno ustrezajo vsem zahtevam mlekarke tehnike. Večina sedanjega mleka v Bohinju izkazuje izdelavo ementalnega sira zaradi primisi kozjega mleka. Odpravlja se ta primis že 25 let (dež. sirar Sieber, 1900), toda odpravila jo bo le občutna gospodarska kriza ali kakor v Švici končnoveljavno zakon za življenske potrebščine.

b) Dobro urejene sirarne. Za moderniziranje mlekarških stavb so Bohinjci dostopni in morejo služiti za vzgled vsej ostali Sloveniji. Težje jih je prepričati o potrebi moderniziranja sirarskih naprav, ker so zaradi svojega idealnega zadrugetarstva izključeni od državnih podpor, samim pa ne gre denar dar izpod palca.

c) Temeljito izveščanje sirarji. Bohinjci mora s primerno centralizacijo dolinskih in planinskih sirarn omejiti število sirarjev in te dali časa zaposliti. Nikdo se namreč ne bo večbal 7 let za sirarskega mojstra, da bi potem našel na leto le 2 meseca zaposlenja v kaki planinski sirarni.

č) Urejena veletrgovina s sirom. V Švici kipi sir 4 do 6 mesecev v rokah sirarja v sirarni in zori 4 do 6 mesecev v kletih veletrgovca. Cena sira iz sirarne se giblje okrog 2 franka za kg in cena iz kleti veletrgovca praviloma nad 3 franka za kg, ne da bi se zastran tega posamezne sirarne hotele baviti z direktno prodajo sira brez posredništva veletrgovine. Veletrgovec je glasnik svetovnega trga, ki proučuje menjajoče zahteve konsuma in jih sporoča producentom-sirarnam, da se jim v sporazumu z njim prilagodijo pravočasno — je nekaj vodilni, najbolj merodajni činitelj sirarstva v Švici. Bohinj in Slovenija sploh se važnosti izvozne veletrgovine ne zaveda; tudi jo ne upošteva načrt sirarske šole v Bohinju, kjer naj raz stališča riskantnosti in zori 9 do 12 mesecev na račun kmetov-producentov.

Vsi navedeni činitelji spadajo v delokrog naše bodoče mlekarke šole, ker so veljavni za vse vrste mlečnih izdelkov. Obseg šolskega obrata je prikloniti tem činiteljem primerno; nadalje še primerno število in kakovosti učencev, ki naj se praktično vežbajo, ter vrstam mlečnih izdelkov, ki naj se proizvajajo v pokrajini, za katero bo šola določena (zaenkrat vsa država). Šola Rütli-Zollhofen v Švici je prejela leta 1911. skupaj 1.051.294 kg mleka in ga porabila 641.875 kg za ementalni, 11.882 kg za tilsitski sir, 179.518 kg za presno maslo in 211.775 kg za direktno prodajo; Svica je specializirana na trdo sirarstvo in je n. pr. leta 1923. samo iz Danske uvozila 49.992 metrskih stotov presnega masla. Slovenijo in še manj vso Jugoslavijo ne moremo specializirati na trdo švicarsko sirarstvo, ker morejo najboljše kakovosti jamčiti le planinski kraji; tudi jo ne moremo specializirati le na presno maslo, ker bi vročina na jugu države omogočala proizvodnjo tega izdelka le v prav modernih mlekarah; poiskati bi treba najprimernejše mlečne izdelke v skladu z zahtevami svetovnega trga in z različnimi krajevnimi prilikami.

Za svojo osebo odklanjamo prislovico «šušmarski z našim mlekarstvom». Že leta 1905. sem kot mlekarški izvedenec pri Zadrugi zvezi v Ljubljani pobijal geslo «vsaka fara svojo mlekarstvo» in stal na stališču, da nam je treba manj mlekar, toda te naj bodo velike (tedanji tip mlekarne Logatec). Odločevali so drugi, vsakovrstni amaterji in vseznali, ter mlekarске obrate zavozili do nevezdržnosti. V bodoče moramo vzgojiti ukvarjane, ki bodo temeljito obvladali mlekarško tehniko in se bodo znali postaviti po robu vsakomur, ki bi

hotel šušmariti v mlekarstvu, ne da bi se v stroki vsaj teoretično specializiral. Zato nimam pred očmi tipa danskih mlekarških šol, kjer se vršijo 9 mesečni tečaji, kjer se poučuje n. pr. tudi nemška, ne šolo Doren na Predarlskem, ki je danes ni več, ker je stala na izposojenih nogah kakor kranjska na Vrhniki; zagovarjam tip holandske državne mlekarke šole v Bolswardu z 2 letnimi tečaji, kjer se proučuje n. pr. tudi nemška, francoska in angleška trgovinska korespondenca, vendar glede praktičnega vežbanja kombiniran s švicarskim tipom.

Le v napredku je spas. Če imamo sami dovolj ženjalnosti, da nam ni treba učiti se od naprednejših narodov, blagor nam! Po mojem naziranju je najboljši učitelj življenja zgodovina narodov. Če listam zgodovino danskega ali švicarskega kmetijstva, naletim na vse napake, ki jih mi še delamo danes pri našem napredku. Ne bi jih delali, če bi temeljito proučili pota drugih.

Anton Pevc.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (20. t. m.) Turška: bosanska, april - maj, Brčko, 5 vagonov 190; banatska, maj - junij, Pančevo 30 vagonov 200; baška, junij - julij, 5 vagonov 210; baška, maj - junij, 15 vagonov 200; junij - julij, 15 vagonov 210; srbijanska, marc - april, 30 vagonov 170. Moka: «os», 1 vagon 650. Tendence nestanovitne.

Svinjski sejem v Mariboru (20. t. m.) Doga 153 svinj. Povprečne cene so bile: praci, 5 do 6 tednov stari, 125, 7 — 9 tednov 150 — 200, 3 do 4 meseca 250 — 300, 5 do 7 mesecev 500 — 625, 8 do 10 mesecev 720 do 850, 1 leto 1225 — 1350 Din. Kg žive teže 12 — 13, kg mrtve teže 16,25 — 17,50 dinarjev. Prodalo se je 72 komadov.

Dunajska borza za kmetijske produkte (19. t. m.) Nekoliko čvrstjeje notice v Ameriki in Liverpoolu niso oživele dunajskega trga. Cene so ostale nespremenjene. Notirajo v šilingih vključno blagovnoprometni davki brez carine za 100 kg: pšenica: domača 52,50—56, madžarska s Potisja 54,50—55, jugoslovenska 53,50—54, Rosafé 54—55; rž: domača 44,50—47,50; ječmen: domača 47—52; turščica 26,50—27,50; oves: rumunski 35,50—39,50 šilinga.

V trgovinski register so se vpisale v Sloveniji naslednje firme: Stojan & Comp., izdelovanje pekovski potrebščin v Celju; Ljudevit Marx, tovarna lakov, d. d. v Domžalah; Pacchiarro, Knez in drug, tvornica zlatnine in srebrnine v Gabrju pri Celju; «Je zersko», lesna industrija in trgovska družba z o. z. v Kokri; L. K. Steiner & Ko., družba z o. z., izvrševanje tesarstva in lesna industrija Ltd. v Ljubljani; «Triumf», podjetje za predelovanje in trgovino z industrijskimi proizvodi, družba z o. z. v Ljubljani; Triumph-Avto, družba z o. z. v Ljubljani; Bačun in drugovi, lesna trgovina v Ljubnem v Savinski dolini; Avala, tovarna kemikalij, družba z o. z. v Mariboru; Kranjc & Bermež, trgovina z deželnimi prideki in mleviskimi proizvodi na debelo na Vrhniki. Izbrisale so se: A. Westen v Celju (sedanja trgovska družba se je spremenila v d. d.); «Sada», trgovina in industrija z deželimi in gozdniimi prideki, d. z. o. z. v Ljubljani v likvidaciji (obrat prenehal); «Svetlas», elektrotehnično podjetje, centrala v Ljubljani (ker se je konkurzna skladna imovina razdelila); A. Toroš, carinski posrednik v Mariboru (poslovanje se je prekinilo).

Redni občni zbor ima Posojilnica in hranilnica za Apačko kotlino v Apačah 23. t. m. v gostilni Karla Fürsta v Apačah.

Poziv državnim mladenčencem, ki so podpisali na odplačilo 7% posojila. Državni uslužbenci, ki so podpisali po poštnih čekovnih zavodih v Sarajevu, Ljubljani ali Zagrebu ob emitiranju obveznic 7 odstotnega investicijskega državnega posojila te obveznice na odplačilo, se pozivajo, naj do 30. junija t. l. popolnoma odplačajo dolžno svoto. Izza 30. junija ne dobi nihče več teh obveznic, nego se prodajo na njegov račun, da se poravnava dolg pri poštni hranilnici ali dotičnemu čekovnemu zavodu. Eventuelni prebitki po poravnavi dolga se dajo vplačati na razpolago.

Baisse na ameriških žitnih tržiščih se je ustavila. Po zadnjih vesteh se je padanje žitnih cen v Chicagu ustavilo in je zabeleženo neznatno uveljavljenje. Vendar se smatra to samo kot reakcija na močan padec. V nastopnih dneh se pričakuje ponovno oslabljenje cen.

Slaba vinska trgovina v Dalmaciji. Iz Dalmacije poročajo, da je tam vinska kupčija zelo zastala. Zato so cene nazadovale in se dobe v srednji Dalmaciji precej dobra vina po 3—4 Din liter v mali trgovini. Kakor se cent, bo letos ostalo v Dalmaciji nad 120.000 hl vina neprodanega.

Ljubla je interesantov. Za 16. t. m. je bila razpisana licitacija za zakup eksploatacije železne rude v rudniku Ljubla (pri Prijedoru). Po beograjskem časopisu je ostala ta licitacija brez rezultata, ker ni bilo nobenega reflektanta. Vršila se bo ponovna licitacija.

Trgovinska pogodba z Albanijo. Po vesti iz Beograda se bodo kmalu začela pogajanja z Albanijo glede sklenitve trgovinske pogodbe.

Prejšnja izvoznikova živine glede na zabrano uvoza v Švico. Izvozniki žive živine za Švico so izročili prometnemu ministru kolektivno spomenico, v kateri zahtevajo, da se zmanjša tarifa v primeru povratka živine z meje, ker je Svica izdala začasno zabrano uvoza živine iz naše države.

Likvidacija. Hotelska družba z o. z. v Ljubljani je sklenila razdražitev in likvidacijo. Družbeni upniki se govorijo, naj se pri-

likvidacija na Sušaku. «Miris», tvornica mila in sved, d. d. na Sušaku, preide po sklepu glavne skupščine in likvidacijo in poziva upnike, da čim prej priklase svoje terjatve.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke: Pinter in Weber, tvornica kandiitov v Celju. Prvi zbor upnikov je 6. aprila ob 9. — Konkurz o imovini Frana Rozmana, trgovca v Celju se ni mogel razglasiti, ker ni imovine Poravnalno postopanje v imovini Ivana Jakše, trgovca v St. Petru pri Zidanem mostu, je ustavljeno in razglašeno konkurz.

Bolgarske dobave turščice Jugoslaviji. Po sofijskem dogovoru je jugoslovenska komisija 20. t. m. prevzela v Varni bolgarske dobave turščice naši državi na račun vojne odškodnine. Iz Varne se odpošlje turščica v Oruž in druge dalmatinske kraje.

Prodaja strugotin od čelaza in stare pločevine se bo vršila 15. aprila pri direkciji državnih železnic v Subotici. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Prodaja lesa (7000 m³) se bo vršila 13. aprila pri Šumski upravi v Srednjem pri Sarajevu. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 11. aprila pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave olja za motorje in konsistentne masti; 15. aprila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave cilindrskega in vulkanskega olja; 22. aprila pri odelenu za morarico v Zemunu glede dobave bombaža za čiščenje strojev. — Direkcija državnih železnic sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave mehkega in hrastovega lesa. Najboljše informacije pri ekonomskem odelenu te direkcije. — Dne 6. aprila se bo vršila pri intendanturi Vrbanske divizijske oblasti v Banjaluci ofertalna licitacija glede dobave drv; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega lesa; 8. aprila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave grifin-koles; 17. aprila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 660.000 kg pšenične krušne moke tipa 80%. — Predmetni oglas si so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Borze

20. marca

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih zaključki) Vrengote: 7% posojilo 64,50—66, 4% kranjsko posojilo iz 1888. 0—22,5, 4,5% kranjsko posojilo iz 1917. 0—22,5, 4,5% kranjsko posojilo iz 1917 —022,5, Celjska posojilnica (210), Ljublj. kreditna 238—0, Merkantilna 110—130, Praštediona 840—845, Slavenska 74—0, Kreditni za trgovino 190—230, Strojne 100—135, Trbovlje 420—430, Vevče 100—112, Stavbna 275—285, Biago: zaključki: trami, monte, fco Postojna, 2 vagona (370); bukova drva, polsuhla, polena, fco Podbordo, 2 vagona (25); bukovo ogelje, fco Podbordo 1 vagon (118). Ponudbe so bile v hrastovih hlodih, prekmurski pšenici, otrobih pšenčnih drobnih in debelih, novi turščici, turščicnem zdrobu, ajdi sivi, bučnih pekah, rdečkastem, belem in rumenem krompirju ter čebuli. Povpraševalo se je po otrobih pšenčnih debelih.

ZAGREB. V efektilih je tendenca nespremenjena. Bančni papirji ne kažejo nikakih sprememb v zaključnih tečajih. V večji meri so se trgovale Ekskompta, Litorale in Etno. — V devizah je bila tendenca precej čvrsta. Včerajšnji visoki tečaj v popoldanskem svobodnem prometu se ni so obdržal ter je današnja borza začela z beleženjem daleko nižjih zaključkih tečajev. Današnji tečaj so v glavnem končali na včerajšnji višini razen devize na Prago, ki se je dvignila na 188,75. Narodna banka je tudi danes izdatneje intervenirala, zlasti v devizah na Italijo in Prago. Promet je bil drugače precej zmeren. Notirale so devize: Amsterdam 2510—2540, Dunaj 882,5—902,5, Berlin 1500—0, Budimpešta 0,0865—0,0885, Italija izplačilo 255,75—258,75, ček 255,6—258,6, London izplačilo 300,4—303,4, ček 301—304, Newyork ček 62,75—63,75, Pariz 324,5—329,5, Praga 187—190, ček 186,7—189,7, Stockholm 1682,5—1697,5, Svica 1215—1225, ček 1215—1225; valute: dolar 62,125—63,125, belz. fr. 309,5—314,5, lre 256,5—259,5 efektil: bančni: Litorale 68—72, Trugo 15—16, Kreditna Zagreb 106—107, Hipo 65—65,5, Jugo 110—110,5, Ljubljanska kreditna 235—0, Praštediona 840—845, Etno 88—90, Slavenska 75—76, Narodna 3400—3700, industrijski: Eksploatacija 48—50, Dubrovačka 425—450, Nihag 30—60, Gutmann 470—475, Slavenska 59—60, Trbovlje 410—420, Vevče 106—120; državni: 7% posojilo 64—64,75, agrarne 25,5—29, vojna škoda per kasa 157—157,5, obračun 157,5—158.

BEograd. Tendence danes nestanovitne. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah. Vendar povpraševanje ni bilo preveliko. Devize: Dunaj 892—893, Berlin 1500—1510, Bruselj 318—322, Budimpešta 878—880, Bukarešta 30—30,4, Italija 256,5—256,8, London 302—302, Newyork 63,2—63,25, Pariz 327—329, Praga 187,5—187,9, Svica 1218—1219.

CURIH: Beograd 8,175, Newyork 518,70, London 24,795, Pariz 26,85, Milan 21,07, Praga 15,40, Budimpešta 0,0072, Bukarešta 2,45, Solija 3,775, Dunaj 73,25.

TRST: Beograd 38,90 — 39,25; Dunaj 0,0343 — 0,0353, Praga 73 — 73,50, Newyork 24,575 — 24,675, Curih 474 — 476, dinarji 38,70 — 39,10, 20 zlatih frankov 96 — 98.

DUNAJ: Beograd 11,18 — 11,22, Berlin 168,70 — 169,30, Budimpešta 98,20 — 98,60, Bukarešta 3,35 — 3,37, London 33,90 — 34, Milan 28,79 — 28,91, Newyork 709,35 — 711,85, Pariz 36,81 — 36,97, Praga 21,035 — 21,115, Varšava 136,15 — 136,65, Solija 5,13 — 5,17, Curih 136,70 — 137,20, dinarji 11,14 — 11,20.

PRAGA: Beograd 33,50, Rim 137,75, Newyork 33,80, Curih 652,75.

BERLIN: Beograd 6,63, Dunaj 59,12, Milan 17,05, Praga 12,43, Curih 80,82.

Sokol

Prednjaški zbor Sokola I. obvešča vse telovadeče članstvo, da se vrši zdravniška preiskava za člane v ponedeljek 23. marca t. l. ob 20. uri in za članice v torek 24. marca t. l. ob 20. v telovadnici realne gimnazije na Poljanah. Sestre telovadke bodo preiskane po zdravnicah. Vsi oni bratje in sestre, ki so vsled kakke bolezni začasno ali stalno oproščeni telovadbe, morajo priti k preiskavi. Redna telovada se vrši neovirano tudi te dni. — Načelnik. 379

Ljubljanski «Sokol» naznanja, da je današnje predavanje brata Leona Štuklja vsled glavne skupščine JSS. preloženo na prihodnji mesec.

Sokol v Slovenski Bistrici. Danes 21. t. m. proslavi takajšnji Sokol ob pol 20. v hotelu Beograd 75 letnico rojstva predsednika ČSR Masaryka. Slavnostni govor ima odbornik JC Lige g. urednik Borko iz Maribora. Ker se g. predavatelj vrne že z večernim vlakom, se prične proslava točno ob pol 20. Predavanje g. Borka o Masaryku so sprejeli na mariborski proslavi z izrednim zanimanjem in je pričakovati, da se bo tudi Slovenska Bistrica tega večera polnoštevilno udeležila.

Sport

Službene objave LNP.

(Iz seje p. o. 18. III.)

Pri tekmah Jadran : Maribor in Hermes : Primorje, ki se vršita v nedeljo popoldne na igrišču Ilirije, je službojuči odbornik g. Boštjančič, pri dopoldanski tekmah Hermes rez. : Primorje rez. g. Lukežič. Tekma Svoboda : Korotan odpade. V Mariboru se vrši tekma Rapid : Celje, v Ptujtu Ptuj : Merkur. Termin tekme Rapid : Ilirija se določa na 3. IV. Glasom sklepa p. o. ne vodijo več drugorazredni klubi sami blagajno nego pod savez sam.

Verificirajo se naslednje tekme: Ilirija : Maribor 9 : 1, Celje : Maribor 1 : 3, Jadran : Hermes 1 : 1, rezervi 2 : 2, Slovan : Slavija 9 : 0.

Čitajo se naslednji igrači s pravom nastopa kot sledi: za Merkur: Pečar Ivan, Letnik Ivan, Schein Valter, Ariati Hinko, vsi I. IV., Unterreiter Josip, Wistan Erli, Otokar Ivan, vsi trije I. IX.; za Ptuj: Peer Hinko, Stix Viktor, Hoiker Albert, Urschitz Ervin, vsi I. IV.; za Ilirijo: Mikuš Vladimir, Gavkaroli Leon, Kovačević Stanko, Jenko Boris, vsi 26. III.; za Slavijo: Puterle Slavko, Skubec Anton, oba 26. III. Burger Vojteh (Jadran) in Vogrinec Drago (Maribor) imata do nadaljnjega zabrano igrati. Tajnik II.

Jadran : Maribor in Hermes : Primorje. V nedeljo ob 14. se vršita na igrišču Ilirije ti dve prvorazredni tekmah, ki sta vrolo važni za placement na prvenstveni tabeli Slovenije. Moštva so za ilirijanski naj boljša Slovenije in boj med njimi bo na vsak način zanimiv in vreden, da si ga ogleda vsak ljubitelj nogometnega sporta.

Prvenstvena tekma Ilirija : Rapid, Maribor je preložena po poudarstvu s prvotnega termina 25. t. m. na 5. aprila.

S. K. Ilirija, nogometna sekcija. Za gostovanja na Reki določeno moštvo mora biti danes točno ob 16.30 na glavnem kolodvoru. Podrobnosti v članski knjižnici — Na praznik 25. t. m. se igra skoro gotovo po poudarstvu določena tekma s Slovanom. Prihodnji trening v tem slučaju šele v petek. — Načelnik.

Smučarji S. K. Ilirije gredo danes zvečer na Veliko planino. Zbirališče na glavnem kolodvoru. Radi polovične vožnje naj se zglašijo vsaki pri načelniku g. Vrandiču tekom dopoldneva.

S. K. Slovan. V nedeljo 22. t. m. ob 15. trening tekma med I. moštvom in rezervno na igrišču S. K. Primorja. Obe moštvi morata biti točno ob pol 14. na igrišču z opremo. Kdor nima opreme, naj to javi gospod. darju. 593

Za kapetana moštva Gradnjanskega je bil soglasno izvoljen Rupec. Dosedanji kapetan je bil Vragović.

I. slovenski sportni klub Maribor je imel 19. t. m. občni zbor, ki je bil lepo obiskovan. Zastopano je

Pridobivanje premoga iz potokov v bližini premogovnikov

(Važna odločitev celjskega upravnega sodišča.)

Na tožbo Franceta Majdiča, posestnika v Hrustniku zoper odločbo rudarskega glavarstva v Ljubljani z dne 30. oktobra 1924 št. 2160 glede pridobivanja premoga, je upravno sodišče v Celju razpravljalo dne 4. marca ter razsodilo, da se tožba kot nesnovna zavrne iz sledečih razlogov:

Vsed ovdaje Trboveljske premogokopne družbe je okrožni rudarski urad v Celju prepovedal Francu Majdiču vsako nadaljnjo pridobivanje premoga iz potoka Brnice na zemlji jamske mere Barbara 25 pod pretjo uvedbe kazenskega postopanja po § 236 občinskega rudarskega zakona. Zoper to prepoved se je pritožil Franc Majdič na rudarsko glavarstvo, ker 1. z čiščenjem potoka Brnice pred zatvornico in dotoka žage sivelega brata Josipa Majdiča ne moti jamskih mer trboveljske premogokopne družbe, 2. ker šajerski vodopravni zakon v § 15 izrecno dovoljuje lovljenje in pridobivanje vseh v javnih vodah naplavljenih stvari, 3. ker premog, ki ga potok Brnica priplavi, po § 40-42 in 76 občinskega rudarskega zakona ne spada več pod jamske mere Trboveljske premogokopne družbe, marveč je v smislu občega državnega zakona zavržena stvar in 4. ker se Trboveljska premogokopna družba ni odzvala pritožnikovemu pozivu, naj ona sama strugo čisti in lovi premog iz potoka na svoje stroške.

Rudarsko glavarstvo je z razsodbo od 30. okt. 1924 št. 2160 pritožbo zavrnilo z izrecno pripombo, da čiščenje Majdičevih vodnih naprav v izpodbijanih odlokih ni nič omenjeno, tem manj pa prepovedano. Zoper to razsodbo rudarskega glavarstva je vložil Majdič v zakonitem roku tožbo na upravno sodišče, kjer navaja sledeče nedostatke v postopanju upravne oblasti: 1. Upravno oblastno ni ugotovilo, da ima Majdičeva žaga dovodni kanal iz potoka Brnice na turbino, ki žene žago. Vodna nesnaga, ki jo prinaša potok, zamašuje turbino in je vsled tega sranjeje dovodnega kanala nujno potrebno. Nadalje je vodna naprava Francu Majdiču oblatveno odobrena ter je potok Brnica javna voda, v katero se izteka pred Majdičovo napravo rudniške vode. Radi tega nedostatka ni mogoče dognati, ali gre za vodopravno ali rudarsko-pravno stvar in v slednjem primeru zoper,

ali gre za neupravičeno izvrševanje rudarstva ali ne. 2. Gre za vodopravno stvar, namreč za odstranitev sesedlin iz dovodnega kanala, vsled česar ni pristojno rudarsko oblastvo, marveč edino je vodopravno oblastvo. 3. Radi krija stroškov za čiščenje in radi nedostajanja prostora je smel tožitelj odvažati in prodati izmetani premogovni drobiž in prah, ker tega ni hotela storiti pozvana Trboveljska premogokopna družba. Tudi gre za naplavlino v javni vodi, čez katero rudniško podjetje ne razpolaga brez posebne dovolitve vodopravnega oblastva. 4. Rudarsko oblastvo samo prizna Majdiču pravico do čiščenja vodne naprave. S to pravico pa je nujno tudi zvezana pravica razpolaganja čez izkopano stvarino in lastništvo te.

Pri presoji tožbenih točk je upravno sodišče preudarjalo nastopno:

1. Toženo upravno oblastvo je prepovedalo tožitelju pridobivanje premoga v potoku Brnice. V smislu § 3 občega rudarskega zakona so vse vrste črnega in ružavega premoga pridržane rudi, po § 5 in 6 tega zak. pa je iskanje in pridobivanje pridržanih rud dopuščeno le s posebno dovolitvijo rudarskih oblastev. 3. in 6. poglavje obč. rud. zak. ureja tudi podrobno obseg teh dovolitev in pogoje njih izposlovanja. Za pridobivanje premogovnega drobiža in prahu, ki se nahaja v vodnih strugah, bi bilo pod pogojem, da se te vode ne nahajajo na že podeljenih jamskih poljih (§ 76 v zvezi s § 123. in 131. točka 2 obč. rud. zak.). V danem primeru je kraj pridobivanja krih z jamsko mero Barbaro 25, ki je last Trboveljske premogokopne družbe, ki ji gre torej izključna pravica pridobivanja pridržanih rud na tem kraju. Ne drži tožiteljevo mnenje, da je v konkretnem primeru po odredbah obč. drž. zakonika dopuščena prilaštevica omenjenega, od rudarskega upravitelja zavrženega premogovnega prahu, kajti baš § 382. in 383. so izrecno sklicevale na politične zakone, ki omejujejo pravico prilaštvice ničilih ali pusih stvari.

Tudi predpisi št. 1. vodopravnega zakona iz l. 1872. ne dovoljujejo pridobivanja naplavljenega premogovnega drobiža. § 15. tega zak. sicer dovoljuje pridobivanje rastlin, blata, peska, gramozu, ledu itd. brez posebne oblatvene dovolitve, vendar le v toliko, kolikor se s tem ne kvarijo vodni tok in bregovi ter ne kršijo tuj pravice. 2. Nekaj drugega od pridobivanja premogovnega drobiža je pa odstranitev sesedlin iz dovodnega kanala in pred turbino. Za to čiščenje je treba, ako sega preko obč. dovoljene uporabe javnih voda, po odredbah

§ 15. št. 1. vodopravnega zakona posebne dovolitve pristojnega vodopravnega oblastva. Pod pojem pridobivanja pridržanih rud pa spada vsekakor izbiranje premogovnega drobiža iz usedlin in prodajanje premoga. Tožitelj sam prizna, da je za kritje stroškov pri čiščenju umetnega vodotoka premogovni prah odvažal in prodal. Izpodbijana prepoved rudarskih oblastev se nanaša edinele na pridobivanje premoga, nikakor pa ne na čiščenje vodne naprave, glede katerega spora, ako obstoja, bi bilo pristojno gotovo le vodopravno oblastvo. Rudarsko glavarstvo torej z omenjeno prepovedjo ni prekršilo svoje pristojnosti in tudi ni kršilo zakona, ker tožitelj sam prizna, da je premogovni prah prodajal.

3. Ker se je predmetna prepoved omejila zgolj na pridobivanje premoga, tudi ni bilo potrebno, da bi bilo rudarsko oblastvo pred izdajanjem svojega odloka izvršilo poizvedbo, ki ji omejuje tožba pod točko 1. Vsed tega se predhodno upravno postopanje zaradi teh opuščenih poizvedb ne more smatrati za nedostatno. Predlagane poizvedbe so tembolj nepotrebne, ker v danem primeru ni uporabljati predpisov § 128. in 129. obč. rud. zak. o jamskih vodah. Ti predpisi veljajo pač le pod pogojem, da se jamske vode izlivajo v javne vode, ki se niso krije z jamsko ali dnevno mero ali s kakim rudarskim osredkom. Po upravnih spisih je parcela 115/2 d. o. Dol. kakor tudi vse korito potoka Brnice ob tej parceli že krije z jamsko mero Barbaro 25. Tudi če ni drugih rudarskih mer, § 128 obč. rud. zak. nikakor ne dovoljuje pridobivanja pridržanih rud brez posebne dovolitve rudarskih oblastev.

Ker visoko cenite
Kremo Simon
(Crème Simon)
ni nobenega dvoma,
da bi ne postala iz
istega higijenskega
vzroka tudi

MILO SIMON

Čisto in nevtravno Vaše milo. — To odgovarja isti skrbni popolnoma vzdrževanja kože, je ne draži, temveč jo hojač s svojo milino in parfumom le čisti.

Prodaja se povsod: 3-
Krema, puder in mila Simon
Parfumerie Simon, 59, Fg. St. Martin, Pariz

Dopisi

GOR. LOGATEC. Proslava obletnice odrešenja izpod italijanske jarma, ki jo je priredilo tukajšnje sokolsko društvo v nedeljo, se je izvršila prav častno. Številno zbrano občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo programu in odlikovalo deklarovalce, pevce in igralce z živahnimi odobravanjem. Vrla sokolska deca, naraščaj kakor tudi člani in članice so pokazali, da napredujejo tako v telovadbi kakor tudi v prostetnem delu. Višek dnevnega užitka je dosegla dr. Vidičeva lirčna epopeja «Ave Patria», ki predstavljala, kako bratska nesloga razjeda domovino, dočim jo ljubezen in složnost ustvarja v močno državo. Igralci s se izborni poglobili v svoje vloge. Prav hvaležni mo avtorju epopeje da se je pridrugi k nam in nam z bratskimi nasveti pripomožel k tako lepemu uspehu.

JESENICE. V nedeljo se je vršil pri Hurnu občni zbor krajevne organizacije samostojne demokratične stranke. Navzoč je bil 101 član. Zborovanje je otvoril dr. Kogol s prišrčnim pozdravom navzočih in se spomnil v preteklem letu umrlih članov: Stepišnika, Ivana Poženela, Josipa Korošca, dr. Pavlička in Lovra Humerja. Iz tajniškega poročila g. Leona Pibrova je razvidno, da je organizacija razvijala vsestransko delovanje, ki je rodilo bogate sadove. V debato so posegli gg. Simon Lakota, Aleksander Rajš in Lapajne, ki so se v laskavih besedah zahvalili funkcionarjem organizacije in posebno ministru dr. Žerjavu za uspešno po sredovanje v zadevi rehabilitacije. Blagajniško poročilo je podal g. Rihard Mežik. Na predlog g. Lovra Humerja je bil izvoljen za vzlikom sledeči odbor: predsednik dr. Franc Kogol, podpredsednik Matija Sušnik inženjer Drago Leskovec in dr. Maks Obesnel, Odborniki: Franc Baloh, Srečko Čop, Ciril Dobovišek, Ignacij Konec, Josip Krol, Josip Javorski, Ivan Napokol, Ivan Nunar, Rudolf Ovsvald, Ivan Poberaj, Ivan Polajner, Fran Rabič, Jernej Ravnjak, Josip Ravnjak, Peter Sitar, Janko Tomažič in Janko Ular. Namestniki: France Demšar, Janko Gorup, Alojzij Jug, Ivan Kapus, Mirko Kemperle, Ivan Langus, Novak, Matevž Puc, Franc Poženel, Avgust Ravhekar, Franc Šmajdek, Ivan Schönwetter, Jernej Urbar, Anton Vidic in Gregor Vister. Preglednika računov: Anton Kernsteln in Stegu Ivan. Zaupniki: za Sv. Križ Franc Verweger in Dermic ml., za Dobravo Gabrijelčič, Faganelli in Kunčič ml., Organizacijski tajnik Leo Pibrovec, bla-

kajnik Rihard Mežik. Občnega zbora so se udeležili tudi nekateri radkari, ki so poudarjali skupno delovanje v Nacionalnem bloku. Dr. Obersnel je objubil, da bo šel minister dr. Žerjav delavstvu tukajšnje tovarne kar najbolj mogoče na roko. Udeleženci so priredili načelniku železniške sekcije, inž. Zelenku, ki odhaja z Jesenic, iskrene ovacije. Ob 18. uri je predsednik zaključil zborovanje, zahvalivši se posebno delegatu Blagajnetu iz Ljubljane za njegov političen govor in poučno posrejanje v debato.

GRADEC PRI LJILJI. Ze več let čaka mo, da bi se naša zahteva glede ločitve Gradca od županstva v Hotiču rešila in da bi se Gradec priključil občini Litijo. Z Litijo smo v najbližji zvezi, dočim je Hotič poldrugo uro od nas. Drugod so se predkralji že združili z bližnjimi županstvi, samo pri nas še ni prišlo do tega. Gradec ima srezko poljarsko, veliko železniško postajo, tu je tudi predilnica in topilnica, mnoge inteligence in delavstva. In vse to naj bo odvisno od oddaljenega Hotiča? Ali ni to nekaj nenaravnega? Hotičem nimamo nobene komunikacije in v občinski urad moramo hoditi poldrugo uro daleč. Kolika zamuda časa je to za obrtnika in delavca, ne glede na to, da je pot v slabem vremenu še posebno težavna. Čudno se nam zdi, da merodajna oblast že davno ni izvršila te operacije, ki je v resnici skrajno potrebna. Trkamo vnovič in prosimo, naj se nam v tem oziru čimprej ugoditi. Hočemo ločitev Gradca od občine Hotič in zvezo z občino Litijo tudi v drugih zadevah, ki se bodo pokazale in pojavile v najkrajšem času.

VELENJE. Kakor drugod je tudi pri nas napredno učiteljstvo trn v peti duhovščini, ki vidi v njem največjega nasprotnika. Zato hoče za vsako ceno ubiti ugled učiteljstva. V narodu. V to svrhu so pričeli sistematično goniti. Govorijo, da so tukajšnji učitelji sami brezveze, da je eden vrzel celo križ iz razreda itd. Pred kratkim sta hodila kaplan in fajmošter od hiše do hiše in hujskala ljudi proti šoli posebno proti učiteljem G. in F. in obenem vabila starše na roditeljski sestanek v orlovski dom. Kot glavno točko programa so si vzeli učitelja G., ki so ga dolžili takih neresničnih dejanj, ki jih je zmogla le kaka propalca. Celo nekateri klerikali so obsojali podlo natolcevanje. Nauškanji otroci so priredili proti učitelju G. celo demonstracijo. Napredni krogi apeliramo kar najodločneje na merodajno oblast, da ukrene najstrožje korake da se sliči ni poskusi že v krali zaduše in krivci eksperimentalno kaznujejo.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Obrit
Slamnik
In svilen kloboke
za vsakršno preoblikovanje
priporočila M. Jugič.
Slovenska ulica št. 27.
6112

Službe
(dobe)
Krošiške pomočnice
in bolne in navadno delo.
Priporočila C. H.
Dobrota, Trebnje, Dolnja.
Kotop, tako! — hrani in
dovajanje letostan.
6127

Prodajalca
Marešja, samostojna moč.
se sprejme takoj v manjšo
trgovino na deliti. Plaša
po dogovoru. Pomoč na
upravo «Jutra» pod oglašbo
št. 6129.

Silkarice in plekarice
pomočnice
pri priležnosti in postojnega
PRIPRAVA, sprejme takoj
Mikol Dobrota v Celju.
Gospoška ulica 2. 6117

Kuharica
velika pomočnica gospodinj-
stva, samo z dobrih, vsak-
ratnih sprejemov, se takoj
pripravi. Pomoč na v. trgov-
ini Lj. Cerna, Ljubljana.
Wolfova ulica 2. 6136

Dekle
Mlavo in postojna, se sprej-
me v boljšo hišo za vsa
delanja in hišna dela.
Pomoč dobri plači. Naslov
pove upravitelju «Jutra».
6119

Kočičarja
in postreščkinjo
v trgovini, 18 let. — Tre-
buje postojnost in pripravi-
lost. Naslov v upravitelju
«Jutra». 6241

Dekle
28 let stara, prično polni-
starejši, ki bi se rada
ukvarjala v trgovini, sprej-
me. Pomoč na v. trgovini
Ljubljana 3036 na upravitelju
«Jutra». 6114

Kužavničarski
pomočnik
velika tolik pomočnica de-
la, se sprejme takoj ali
po dogovoru. Naslov pove
«Jutra». 6144

Dame de compagnie
28 let stara, polje na do-
brajsko graščino, proti vsa-
kemu honorarju. Pomoč
pripravi francosko, nekaj
slovensko in nemško, na-
pajana za potovanja. Samo
pomoč na v. trgovini
pod št. 6116 na upravitelju
«Jutra». 6160

Knjigovodkinja
s daljšo prakso, se sprej-
me na takoj. Pomoč na
upravo «Jutra» pod št. 6138
«Večernica». 6138

Vajenca
s primerno šolsko izobrazbo,
sprejme konfekcijska tro-
grovina v Ljubljani. Pomoč na
polni predaji št. 6135

Pošteno dekle
staro 20-30 let, ki razume
samostojno kuhati in oprav-
ljati druga hišna dela, po-
lejš solarije, se sprejme
takoj. Pomoč na naslov:
Ga. Danica Giner, Karlovac
6132

Kino-operator
se išče. Naslov pove upr.
«Jutra». 6140

Potnik
za četrtniško krojo, s pri-
mernim varšino, se išče do
25. t. m. Predstaviti se je
osebno v hotelu «Polka» v
Celju ob 12. uri. 6147

Špajtna veletrogovna
v Ljubljani, išče za takojšen
nastop
vajenca.
Isti mora imeti absolutirane
3 razrede vseh št. št. št. št.
na popolno meščansko šolo.
Reflektira se pripravi na
delo, ki bi imel veselje
do trgovine. — Pisarna po-
moč na upravo «Jutra»
okrožen list. 6148

Čebulček in česen
veliki zbirki
Sover & No
Ljubljana 6142

Ovčje volno.
lepe perlice in črna, sam
večje perlice za oditi. —
Naslov pove upr. «Jutra».
6144

Vrtnice
visoke 1 m do 180 m in
možne Muzo, prodaja Mar-
gub v Škofji Loki. 5737

Dve postelji
v prav dobrem stanju in
kakoj oblik. se po nizki
ceni prodaja. Naslov v upr.
«Jutra». 6149

Pozor!
za 7000 Din se prodajo
zlatarsko gorje za 8 delav-
cev, skoraj nova, komple-
tno ali posamezno. Zgled-
na ulica št. 133, Novi
Voitmar. 6152

Dva klavirja
in otroški violončel. se
prodaja za mestnem tru-
kt. 25/1. 6151

Bodeča žica
in krpina stikalnica, se
prodaja po ceni. Kje.
pove uprava «Jutra». 6153

Prodaj:
dva kompletna stroja za
strelno cementno opko —
malo rubljena in dobro
ohranjena — in sicer en
kompletni stroj za strelno
opko (Presale) s 500 mo-
deli, 3 mm — in 1 kompl.
stroj za strelno cementno
opko, s 300 modeli, 3 mm
oblika, s 55 modeli, 3 mm.
Cena po dogovoru. Ogleda
se lahko vsaki dan tik
kolodvoru. — Radi Mubel.
Mala Sabotica, Medunje
v. 6150

Umetni mlin
na dva valjčka, zelo dobro
vzgojen in pekarna, 5 mi-
nut od državne ceste, v
industrijskem kraju, s vso
opremo in lastno elektriko
razsvetljavo, prodajna ce-
noral zemlje s sadonosni-
kom, se radi družinskih
razmer prodaja za 200.000
Din. Pomoč na v. trgovini
gostilni Opraži, Pragersko.
6150

Umetni mlin in žaga
(Volžarje), se prodajo
na polovico. Dva trdnja
40 HP, na stalni volti. Cena
zelo ugodna. Stefan Kon-
rad, Razkrija, p. Strigov-
ca, Kobiljarski. 6150

Opozorjamo

vse interese, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravištvo pismeno reši, brezpogojno priložiti poštino in manipulacijsko pristojbino v znesku Din 2.— Posebno opozorjamo na te one stranke, ki žele, da se jim po pošti pošje naslove od malih oglasov. Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od malih oglasov bodo romale v koš, ako ne bo priloženih Din 2.—

Knjigovodstvo
vpelje in revizira ter se-
stavja in revizira bilance
po lastnih strokovnih
«Gospodarska pisarna», d.
z o. s. v Ljubljani, Wolfo-
va ulica 1, II. nad. 6136

Uboga mati
bi rada oddala 3 otrok v
ukrbo vsaj za par let. Vsi
so dekli in stari od 2-13
let. — Ravnoam se prodajo
šivni stroj, omara, nekaj
obleke, knjižice in vsa
svetlika. — V našem se
oddajo tudi hiša s vrtom,
ako se oddajo otroci. —
Naslov pove upr. «Jutra».
6138

Trgovcem in Industrialcem
priporočamo
Zakon in naredbo
oprištni pravnih izven konkurza
ki sta izšla v brošuri, katere velja s pošt-
nino vred 850 Din in se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani.
Prešernova ulica št. 54.

Prometni zavod za premog, d. d.
v LJUBLJANI
prodaja premog
iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po oriel-
ninski cenah premogovnikov za domačo
uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava na debelo
Industrijski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter pripo-
ročila poslažu prvotnih češkoslovaških in
angleških koks za litarne in domačo upo-
rabo, kovaški premog, črni premog in briketi
Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15/1. 70-1

Kot primerno darilo
priporočamo zbirko
Slovenski pisatelji
Id izšla v elegantni enotni obliki in opremi ter ori-
ginalni vezavi v celim platnu ali francoskem usnju.
Do sedaj so izšli:
Josipa Jurčiča zbrani spisi.
I.—III. zv. (V tisku IV. zv.)
Simona Jenka zbrani spisi.
Dr. Ivana Tavčarja zbrani spisi.
V. in VI. zv.
Masija-Podlimbarskega zbrani spisi.
I. zv. (V tisku II. zv.)
Izven zbirke sta izšla
Cankarjev zbornik.
Stritarjeva antologija.
Zbirko izdaja
Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte).

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

VIII.

KAKO JE MONSOREAU ODPIRAL IN ZAPIRAL OČI IN SE S TEM UVERIL, DA ŠE ŽIVI.

Remy je odhitel na Meridor, in ker ni bilo Rolanda, kate-
rega je odpeljal Monsoreau, se je Remy moral zadovoljiti z
drugim konjem.

Med potjo je razmišljal, kako naj se pojavi pred gospo
de Monsoreau, ali resno in svečano, ali pa veselo in zado-
voljno, kakršen je v resnici sam bil. Nazadnje je sklenil, da
se bo držal tako, kakor se drži ona. Kmalu je tudi na svojem
konju dospel v stari srez, blizu tam, kjer je pričel dolgi
in pokvarjeni zid. Naenkrat pa se mu je konj vznemiril, pričel
je prhati in se končno vpenjati, ter ni hotel dalje. Remy je
začuden pregledoval okolico in si pripravil orožje, če bi tu
morda bila kakšna zaseda lupežev, toda opazil je končno po-
svalikano in poležano makovo cvetje in veliko mlako krvi.
«Oho,» si misli, «pa da ni na tem mestu Saint Luc prebodel
Monsoreaua?» Zopet se ogleduje okrog sebe, in zapazi kakšnih
deset korakov od tam nekaj, kakor sključeno človeško telo,
najpreje noge, potem pa še ostalo telo, naslonjeno na zid.
«Olej no,» si misli, «to je Monsoreau. Tukaj je torej padel
veliki lovec. No, če ga vdova tako pušča tukaj, izpostavlje-
nega gavranom, je to dober znak za nas. Čudno vseeno.»

Remy stopi s konja in pravi pri sebi:
«Smešno, on leži tukaj mrtve, pa vseeno je kri tukaj! Evo,
tudi sled vodi do njega. Ta kri je sveža! On je od tam sam
prišel semkaj, ali ga je pa morda dobri gospod de Saint Luc
zavlekel k zidu in ga naslonil nanj, da mu kri ne navali na
glavo. Da, tako je. Oči so odprte, razroščene, že brez oblike.
Fant je negiben. Očitno je mrtve.»

Remy dvakrat tleskne s prsti. Potem zopet pogleda
mrtvega, pa naenkrat prestrašeno odstopi. Evo, oči, pravkar
tako steklene in odprte, so se nenadoma zaprle, in lice umi-
rajočega se je pokrilo s še večjo bledoto. Remy prebledi tako,
da ni v tem nič različen od Monsoreaua. Toda ker je bil kot
zdravnik precej materialist, se poriblje z dlanjo po nosu in
si misli: «Ako je namežiknil, pač še ni mrtve. Morda, da so
se slučajno mišice še zganile, ali neverjetno. Sicer pa imam
sredstvo, da spoznam, ali je mrtve ali ni. Treba je samo, da
mu svoj meč porinem za komolec globoko v telo. Ako se

ne bo zganil, je to znamenje, da je že mrtve.»

Remy je že hotel izvršiti ta svoj človekoljubni eksperiment
in je roko položil na ročaj meča. Toda zapazil je, da so se
oči Monsoreauove zopet odprle in da se sedaj ne zapirajo,
marveč ga ga gledajo.

V duhu mladeničevem se je pojavila nova misel: «On brez-
dvomno živi, ali če mu porinem meč v prsa, bo brezdvomno
mrtve, stercel pa jaz.» In pri tej misli zopet pogleda Monso-
reaua, ki je gledal Remyja molče, pa s tako osupljenim po-
gledom, da bi se moglo misliti, da čaka na misel, kakšna se
bo porodila v zdravnikovi glavi.

«Uu,» si misli Remy, «uh, kakšna strašna misel se mi je
pojvila! Bog mi je priča, da bi tega človeka prav rad ubil,
pa le, če stopi pred mene z mečem v roki. Toda tako, kakor
je sedaj, brez moči, skoraj brez zavesti, na tri črti mrtvega,
to bi bilo več ko zločin, to bi bilo sramotno.»

«Na pomoč!» zašepeta sedaj Monsoreau. «Na pomoč! Umi-
ram!»

«Sto vragov mu!» si misli Remy. «Stanje je kritično. In
jaz sem zdravnik in moja dolžnost je, da pomagam bližnjemu,
ki trpi! Pozabiti moram, da se zovem Hadouin, in da sem
prijatelj Bussyjev. Vršiti moram svojo dolžnost!»

«Na pomoč!» ponovi šepetaje Monsoreau.

«Evo me!» mu glasno odgovori Remy.

«Privedite mi zdravnika in duhovnika!»

«Zdravnik je tukaj, in svečenik morda za to ne bo več
potreben!»

«Hadouin?» pravi Monsoreau, ki je došleca spoznal. «Po
kakšnem slučaju?»

«Ni slučaj, pred dvema urama sem srečal gospoda de Saint
Lucu!»

«Ubijalca!» pravi Monsoreau in zopet prebledi srda in
napora.

«In Saint Luc mi je rekel: Hadouin, steci v šumo, tam
najdeš v starem srezu mrtvega.»

«Mrtvega!» ponovi Monsoreau.

«Hudiča, da!» potrdi Hadouin. «Misli je, da ste mrtvi. Zato
še ni treba biti jezen nanj.»

«Prosim vas, govorite odprano. Ne obotavljajte se, ker
govorite z možem. Povejte, ali sem smrtno ranjen?»

«Hm, vi me mnogo vprašujete!» odgovarja Remy. «Naj
pogledam!»

Približa se ležečemu ali slonečemu, oprezo mu odpre jo-
pič, sleče z njega oprsnik, košuljo, in ugotovi, da je meč prodrl
v telo med šestim in sedmim rebrom.

«Hm,» pravi Remy po daljšem pregledovanju, «čutite li
močne bolečine?»

«V prsih ne, pač pa v križu.»

«Tako?» živahno vpraša Remy. «Kje v križu?»

Ta hip je pa lahka rdečkasta pena pokrila ustna ranjencu,
ki je takoj padel v nezavest. Remy izvleče iz svojega žepa
nek ovojček, vzame iz njega pinceto, razvije košček platna,
katerega odreže od ranjenčeve srajce, in mu stisne roko. «Da

vidimo,» si misli, «ako priteče kri izpod igle, potem morda
gospa Diana še ni vdovica. Če ne priteče... aha, vidiš, se
je že pocedila. Oprostite mi, dragi gospod de Bussy, ali naj-
preje sem zdravnik, pri bogu, potem šele drugo.» In zares je
pri ubodu kri, ki začetkoma ni hotela teči, vendar pocedila v
nekaj kapljicah po roki. Ranjenec pa skoraj istočasno zopet
odpre oči.

«Aha,» spregovori, «misli sem že, da je vsega kraj.»

«Še ni, še ni, dragi gospod, pač pa je mogoče...»

«Da bom prebodel in ozdravil?»

«Da! Najpreje je pač treba rano izprati in povezati. Vidite,
priroda vsa sedaj leči znotraj, jaz pa zunaj. Jaz napravim
povezo, priroda pa zamašek, ki ustavlja krvavenje. Jaz
puščam kri, ona jo pa zadržuje. Preveč ste je že izgubili! O,
dragi gospod, priroda je največji ranocelnik! Čakajte, da vam
otrem usta!»

In Remy otre z robcem grofove ustne.

«Izprva mi je kri silno navaljala na usta!» pravi Mon-
soreau.

«Vidite, krvavenje je že ustavljeno! Vidite, bojim se, da
bom imei pri vas srečo in da vas ozdravim!»

«Kako, bojite se?»

«Da, gospod grof! Na žalost, rešil vas bom!»

«Čuden zdravnik ste, Remy!»

«Kaj je vam za to? Samo da boste rešeni!» Remy je med
tem ustavil krvavenje iz žile in vstal ter se odpravil.

«Kaj, vi me hočete zapustiti?» vpraša Monsoreau vzne-
mirjeno.

«Ne, samo v dvorec grem po pomoč, nosilnice in vse po
trebno.»

«In kaj naj jaz delam dotlej?»

«Bodite mirni, ne premaknite se, dihaite polagoma in pred-
vsem glejte, da ne zakašljate, da ne dirnete v dragoceni
zamašek, katerega je priroda sama napravila s strijeno krvjo.
Katera hiša je tukaj najbližja?»

«Dvorec Meridor sam. Kar čez zid skočite in boste v
parku, pa od tam naravnost do dvorca, do vhodne rešetke.»

«Dobro, jaz hitim!»

«Hvala vam, plemeniti mož!» pravi Monsoreau.

«Če bi vedel, da sem zares plemenit, ker bi te bil mogel
suniti!» si misli Remy in odhiti. Čez malo časa dospe v dvorec,
čegar stanovalci so bili kakor mravlj na poslu, da preiščejo
ves dvorec in park, da bi kje našli telo svojega gospodarja,
ker jih je Saint Luc, da dobi časa, zapeljal na krivo pot z na-
pačnimi podatki. Remy je padel med nje kakor meteor in jim
pokazal pravo pot. Svoja navodila je dajal s toliko vnemo in
marljivostjo, da ga je gospa de Monsoreau nehote z začu-
deniem pogledala. Neka tajna, zelo skrita misel se jej je po-
javila in za hip zatemnila to angeljsko čisto dušo. «A,» si misli,
bila sem mnenja, da je Bussyjev prijatelj! Remy pa se naglo
oddaljuje in vzame seboj povezo, čisto svežo vodo, in moštvo
z nosilnico, potrebno za negovanje ranjenčeve in za njegov
prenos.

Podeželjske odre opozarjamo

na najnovejšo igrice iz
zbirke Odr:

Schöb nr. ZEMLA. Zna-
ljenska komedija 15 Din,
po pošti 75 p. več.

Srebnica - Govekar. PO-
SLEDNI MOŽ. Veselje-
ra, 14 Din, po pošti 75 p.
več.

Lisbert, ŽUPANOVA MIO-
KA. Komedijska, VESELI
DAN ali MATICEK SE ŽENI
Komedija, 20 Din, po
pošti 1 Din več.

V kratkem izide:
Našič-Govekar. NARODNI
POSLANEC.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga

v Ljubljani, Prešernova 51.

1925

«Jutro» roman

LUCIFER

Kateri zgodovinski aspekti
vseh, prepletena s fa-
stičnimi razložitvami od ta-
ke do kake, ki prika-
žajo navdušenemu čitatelju
s interesantnim razmiš-
ljanjem vsak hip prava-
realskega, ki mu je sledi ra-
zloženo in konstantno in
zopet prava rešenja, tako da
so čitatelji nestrno prika-
zanjem vsakega naprednega
romana, je izšel in se do-
biva pri upravi «Jutra» v
Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali
in oni, ki niso imeli
te prilike, naj si ga
tako naroče za
domače knjižnice.

Poj zabavati Vas ne
more nobena knjiga!

Vezava št. 10 Din 30 p.
Brezplačno pa 40 p.

1925

Din 35.—

usnjate ročne torbice

Oglejte si brezobvezno krasno
izbiro v tem predmetu pri

II. KENDA, Mestni trg 10

1445 a

Finančniki pozor!

Brezkonkurenčna edina tovarna v Slo-
veniji išče

družabnika

ali finančnika v svrhu realiziranja večje
sezijske transakcije.

Potrebn kapital **dinarjev 700.000 do
1.000.000. Rentabilneta daleko pre-
ko bančnih obnosov.** Osebo sodelo-
vanje ni pogoj. Reflektira se tudi na
inozemski kapital. Sigurnost zajamčena.
Druge po dogovoru. — Ponudbe na
upravo Jutra pod „Rentabel“ 1467 a.

Iščemo

za ustanovitev razpošiljalne podružnice
osebne kateregakoli poklica in v katerem-
koli kraju. Posebnega znanja, skladišča
ali glavnice ni treba. Mesečni zaslužek
2-300 dolarjev. Ponudbe pod „Versand-
filiale“ na anončno ekspedico Max R.
Nunes, N. Z. Voorburgwa! 230-232—
Amsterdam (Holland). Frankiranje za
pisma Din 3.—, za dopisnice Din 1.50.
Dopise prosimo samo v nemškem ali
francoskem jeziku. 1447 a

Tvrška I. C. Mayer na-
znanja, da je njen trgovski sluga,
ki je nad 40 let najzvestejše
in najvestnejše opravil svojo
službo, gospod

Lovrenc Pirnat

v petek, dne 20. t. m. zjutraj
po kratki bolezni, mirno pre-
minul.

Pogreb se bo vršil v soboto,
dne 21. t. m. ob 5. uri popol-
dne iz splošne državne bolnice
na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojniku ohrani tvrška tra-
jen, blag spomin.

Ljubljana, dne 20. marca 1925.

Zastonj!

in to pri
enkratnem nakupu:

dobite poleg običajnega
popusta in pri nanove
znižanih cenah

od Din 150— do Din 250— še	1 par ženskih nogavic ali 1 par moških nogavic ali 1 naravnice 1 pleteno samovernico
od Din 250— do Din 400— še	1 par svil. flor nogavic 1 stekl. kolinske vode
od Din 400— do Din 600— še	1 manicure kaseto
od Din 600— do Din 800— še	1 manicure kaseto večjo
od Din 800— do Din 1000— še	1 manicure kaseto veliko
preko Din 1000 še	1 stekl. franc. paruma 1 manicure kaseto 77-a

A. Šinkovec, nasl. R. Šoss, Ljubljana, Mestni trg 19

Prodajam hišo

s trgovino in pekarnjo, zraven dve stavbeni parceli, na jako pro-
metnem industrijskem kraju v mestu radi družinskih razmer.

Potreben kapital 400.000 dinarjev. 1451-a

Ponudbe je poslati na upravo „Jutra“ pod „Zlata ruda-1451“.

Ljudske knjižnice

opozarjamo

na najnovejšo zvezko zbirke

„Prosveti in zabavi“:

Puškin - Prijatelj, Kapetanova hči. Povest. Broš. 24 Din, vez. 29 Din, po pošti 1-25 Din več.

Budal Andrej. Križev pot Petra Kuplje-
nika. Povest. Broš. 17 Din, vez. 22 Din, po
pošti 1-25 Din več.

Kersnik Janko. Cyolamen. Roman. Broš. 22 Din,
vez. 27 Din, po pošti 1-25 Din več.

Kersnik Janko. Agitator. Roman. Broš. 18 Din,
vez. 23 Din, po pošti 1-25 Din več.

Zeyer - Bradač. Tri legende o razpelu. Vez
20 Din, po pošti 1-25 Din več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Prešernova ulica 54.

Vsak Jugoslovan mora poznati svojo domovino!

Vse, kar moraš vedeti, dobiš v knjigi

MELIK, JUGOSLAVIJA

Celotno delo stane na slabšem papirju Din 110.— na boljšem

Din 140.— brez poštnine

Prodaja se v knjigarni TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI,
Prešernova ul. 54, nasproti glavni pošti

„Opeka“

prvovrstne zidake, pri-
poročila opekarna

„Emona“ d. d.

v Ljubljani. — Tovarna
na Viču (Brdo). — Pi-
sarna v Pražakovi ul. 3,
prililje. 114-a

Premog

trboveljski
ljudski
gromoljski

drva,
izobezni kotli,
oglj.,
sluzkake brikete

dobavlja

„Mirja“, Ljubljana

Kraje Petra trg 8, tel. 220

Pisalo tudi se obzira

Preobli kovalnica

Barborič -

Završan

LJUBLJANA

Mestni trg šte. 7

preoblikuje elamike

in svilene vložke po

najnovejših modelih

in najnižjih cenah.

Istotako moške klo-

buke. 151-a

Priporočamo knjigo:

Stojanovič A.,

Romanovska bitka.

Popis bitke in njen po-
men z dvema zemljedi-

doma. Knjiga velja s

poštino vred Din 31.—

ter se naroča pri

Tiskovni zadrugi

v Ljubljani.

Priporočamo

nevo izdajo

Janko Kersnikovič

romanovi

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez.

37 Din, pošt. 1-25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez.

23 Din, pošt. 1-25 Din

Izdala jih je

Tiskovna zadruga

v Ljubljani

Prvovrstni moderni brzopisni stroji

Vrhunec fine mehanike

STOEWER-RECORD

L. BARAGA, LJUBLJANA,

Selenburgova ulica št. 61.

Proda se satiniran

makulturni papir

v rolah.

Več se polze v upravi „Jutra“ Pre-

šernova ulica šte. 54.

Proda se

več novih mlinskih strojev, in to

sestava Ganz, Amme, Giesecke in Ko-

negan. Stroji so popolnoma novi in ne-

rabljeni. — Natatneje podatke daje

tvrdka: „KONCERN“, d. d., Zagreb,

Vrhevska ulica šte. 13. 1199-a

Opekarna

krožna peč

s posvetom in pohištvom je radi boleznij ugodno

na prodaj. — Radi plačila po dogovoru.

Interesenti naj se obrnejo na upravo „Jutra“

pod šifro „Opekarna-248“ 1464-a

Zahvala in priporočilo.

Zavarovalna družba „Commercial Union“ iz-
plačala mi je za mojo požarno škodo likvidirano
odškodnino jako kulantno ter jo vsem najtopleje
priporočam.